9. 1.Monsanto isimli zehir ilacı firmasının Dünyanın da Türkiye'nin de Çiftçilerin de canına okuduğunu görünce bulaştım. Başvurdum. Dava açtım. İşte böyle böyle…

Kendim Avukat olmama rağmen çok çeşitli yerlere burnumu sokamam dolayısıyla Avukatım olmalarını istediğim değişik zamanlarda Noterden vekaletname verdiğim;

1.Av. Murat Fatih ÜLKÜ

2. Av. Ahu TAHMİLCİ

1. Av. Mehmet SEÇİLMİŞ
2. Av. Hazar Can KIPÇAK
3. Av. M. Saffet OKTAY
4. Av. Mehmet HORUŞ
5. Av. Tevfik Barbaros ULUTAŞ
6. Av. Mahmut Fevzi ÖZLÜER
7. Av. Emre Baturay ALTINOK
8. Av. Melika UÇAR
9. Av. Eren İlhan GÜNERİ
10. AV. Erkan AVŞAR
11. AV. Rıfat APAYDIN
12. AV. Orhan YILDIRIM
13. AV. Aydın ANKAY
14. AV. Güler TANYOLAÇ
15. AV. Sevim BAYDAR
16. AV. İsmail ÇEVİK
17. AV. İsmet KÖYMEN
18. AV. Hüseyin ERDEM
19. AV. B. Kemal YÜCEL
20. AV. Süleyman ÇELİK
21. Av. Ayşen ERDOĞAN
22. Av. M. Emin KELEŞ
23. Av. Metin Cengiz
24. Av. Erhan KILIÇ
25. Av. Enis ŞENER
26. Av. Eren İlhan GÜNEY
27. Av. Fatih KUTLUER
28. Av. M. Nur TERZİ
29. Av. Mustafa ÇAĞLAR
30. Av. Agah ADAK
31. Av. Gültekin Göktürk SUVARLI
32. Av. Kemal ANADOL
33. Av. Emir Ali KAL
34. Av. Nilgün ECE
35. Av. Münir ERÇELTİK

36. Av. Nurşen KABADAYI
37. Av. Mehmet SÜRÜCÜ
38. Av. Esen YÜCEL
39. Av. Cem NEMUTLU
40. Av. Arif Ali CANGI
41. Av. Uğur KALELİOĞLU
42. Av. Cemal DOĞAN
43. Av. Rahime DOĞAN
44. Av. Sibel ÜNLÜ HASDEMİR
45. Av. Sefa YILMAZ
46. Av. İbrahim TOKTAMIŞ
47. Av. Murat DİNÇER
48. Av. Şehrazat MERCAN
49. Av. Esin KARAT
50. Av. Olgun SOYDAN
51. Av. Pulat GAGO
52. Av. Orhan ÇETİNBULAK
53. Av. Esin GÜVEN SAVAŞ
54. Av. Fatih ERGÜN
55. Av. Aydan ERSEZEN
56. Av. Hafize ÇOBANOĞLU
57. Av. Sadık YÜREKLİ
58. Av. Tora PEKİN

60 Avukatıma SESLENİYORUM: Yaşlanmama rağmen, 47 yıllık Avukat olmama rağmen BAYER firmasının yuttuğu Monsanto firmasının Türkiye dahil dünyada glifosat isimli kanserojen madde barındıran ilaçları kullanmasından ötürü Amerika'da başlayan suçlama, tazminat davalarında başarı kazanılınca;

Türkiye'nin çiftçileri, köylüleri, üzümcüleri, narenciyecileri velhasıl bu ilacı kullanıp zarar gördükleri muhakkak olan halk için Tarım ve Orman Bakanlığı'na lisanslarının ve ruhsatlarının iptal edilmesi, piyasadan toplatılması, üretimde kullanılmasının yasaklatılması yolunda açtığım davada ek gibi Ankara 18. İdare Mahkemesi'nin 2019/321 Esas sayılı davasında iptal kararı verilmiştir.

Bu ilamın da yardımıyla hukuk siyaseti olarak evreni, dünyayı, Türkiye'yi koruma kollama adına "yok yargı kararının infazı yok suç duyurusu yok teftişler yok maddi manevi tazminat davaları" düşünürken şirketlerin de merkezlerinde Amerika'da yargıda, temasta, Amerikalı Avukatlarla ilişkide yardıma ihtiyacım olduğunu takdir edersiniz. Bekliyorum. Saygılarımla.

Senih Özay

9.1.1

ANKARA İDARE MAHKEMESİ BAŞKANLIĞI'NA
ANKARA

DAVACILAR : 1) Senih Özay

DAVALI : **T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı , Ankara**

KONUSU : ABD çıkışlı, Bayer firması tarafından yutulan Monsanto isimli firmanın ürettiği zirai ilaçların kanserojen etkileri yüzünden zarar görenlerin açtığı 1-15.000 olumlu sonuçlanan yüklü tazminata mahkûm edilen davalar dolayısıyla Dünya Sağlık Örgütü'nün glifosat isimli kimyasal maddenin kanserojen olduğunu değerlendirmesi sonucu Avrupa gıda güvenliği otoritesi olan EFSA'nın glifosat'ın "kanserojen bir tehlike muhtemel değil" ifadesini bilerek Birleşmiş Milletlerin ihtiyat ilkesine göre doğal olarak EFSA'yı değil DSÖ'yü tercih ederek Anayasamızın 17., 56., 45. maddelerini ve mevzuatımızı hatırlatarak T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı'ndan alınan tedbir kararlarını, lisanslarının ve ruhsatlarının iptal edilmesini, piyasadan toplatılmasını, üretimde kullanımının yasaklanmasını talep eden idari başvurumuza 60 günlük süre içerisinde susulması sonucu 2577 s. İdari Yargılama Usul Kanunu'na göre red işlemi oluşmakla yasal 60 gün içerisinde apaçık hukuka aykırılık taşıdığı için ve ileride telafisi imkansız zararlara yol açacaklılık dolayısıyla yürütmenin durdurulmasına, iptaline, duruşma günü verilmesine, yargılama giderlerinin ve avukatlık ücretinin karşı tarafa yükletilmesine, tebligatların memur eliyle yapılmasına karar verilmesi talebidir.

TEBLİĞ TARİHİ : …… tarihli tebliğ edilen başvurumuza yasal sürede cevap verilmemek suretiyle oluşan olumsuz idari işlemin yasal süresinde iptali talebidir.

OLAYLAR :

1- Günümüzde Alman menşeili Bayer firmasına ait ve koruyucu kanatları altında olan Monsanto isimli zirai ilaç ve GDO'lu gıda firması 1901 yılında ABD'de kurulmuştur. Kurulduğu günden bu yana çeşitli kimyasal ürün skalasına sahip olan Monsanto şirketi başlangıç yıllarında her ne kadar tatlandırıcı, kafein, aspirin gibi insana ve insanlığa faydalı olduğu düşünülen ürünler üretmiş olsa da 1920'den itibaren insanlığı ve çevreyi tehdit eden kimyasal üretimlerine başlamıştır. Şirket 1920 yılında PCB (poliklorlu bifenil) üretimine başlamış olup PCB, Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP) Kimyasallar Birimi tarafından hazırlanan ve Stokholm Sözleşmesi'nde çevre ve insan sağlığına olumsuz etkilerinden dolayı kullanımına yasaklama ve sınırlanma getirilen 12 adet kalıcı organik kirleticiden biridir. Sözkonusu PCB'nin de mutasyonlara ve kanserojen etkilere yol açtığı göz önünde bulundurulduğunda, Monsanto şirketinin daha o yıllarda insan sağlığına ve çevreye yönelik ne denli büyük tehditler oluşturacağının sinyallerini vermeye başladığı açıktır.

2- Nihayetinde Monsanto isimli şirket 1970'li yıllarda başvurumuza konu glifosat'ı geliştirerek patentini alır ve glifosat etken maddeli bir herbisit olan RoundUp isimli ürünü piyasalara sürer. Üzerinden çok geçmeden bu etken maddenin insan sağlığına ve çevreye sağladığı yarar ve zararlar tartışılır hale gelmiştir. Özellikle Fransa'da Paul François isimli bir çiftçinin firmanın ürettiği Lasso isimli herbisit ilacından ötürü kanser olduğundan bahisle Charente Sosyal Sigortalar Mahkemesi'nde açtığı dava 3 Kasım 2008'de rahatsızlığının tarım ilaçlarından kaynaklanan mesleki bir hastalık olduğu gerekçesiyle kabul edilir. 28 Ocak 2010'da Bordeaux Temyiz Mahkemesi bu kararı onayadıktan sonra Lyon Asliye Hukuk Mahkemesince Paul François'in hastalığında Monsanto'nun Lasso isimli tarım ilacının yaydığı zehirli gazlardan ötürü sorumluluğu

bulunduğu tespit edilir ve neticede Lasso isimli herbisit Avrupa'da yasaklanmıştır. Ayrıca kısa zaman önce ABD'de görülen, Dewayne Johnson tarafından Monsanto'nun Round up ve RangerPro isimli herbisitlerinin etken maddesi olan glifosat yüzünden kansere yakalandığı iddiasıyla açılan Dewayne Johnson vs. Monsanto isimli davada Türkiye'de de satılan Roundup ve Ranger Pro adlı yabani ot ilaçlarının kansere yol açtığını bilmesine rağmen tüketicilerin uyarılmadığına hükmedilerek kansere yakalanan Johnson'a ödenmek üzere 289 Milyon USD tazminata karar verilmiştir. Yapılan incelemeler neticesinde glifosatın besin yoluyla insanları da zehirleyebileceği kanısına varılmıştır. Bunun üzerine şirket ve kimsayal ürünleri aleyhinde yabancı ülkelerde birbiri ardına verilen mahkeme kararları ve giderek zararları tartışılan glifosatın kullanımı; Dünya Sağlık Örgütü, EFSA, IARC (International Agency for Research on Cancer) gibi insan ve çevre sağlığı otoritelerini de bu kimsayasalların incelenmesi yolunda harekete geçirmiştir. Özellikle Dünya Sağlık Örgütünün kanserle ilgili ihtisas kurumu olan IARC, 2015'te yayınladığı bir raporunda glifosat'ın insanlar için muhtemelen kanserojen etkisinin bulunduğunu belirtmiştir. Ancak Avrupa gıda güvenliği otoritesi olan EFSA glifosat için aynı yıl yayınladığı çalışma raporunda "kanserojen bir tehlike muhtemel değil" ifadesini kullanmıştır. Bu çelişkili raporlar neticesinde çevre hukukuna hakim olan, bir faaliyetin çevre açısından olumsuz neticeler doğuracağı konusunda ciddi bir şüphenin var olması halinde bilimsel bir kanıtın ortaya çıkışı beklenmeden önleyici tedbirlerin alınmasını öngören, Birleşmiş Milletlerin ihtiyat prensibi gereğince idareye bu hususta alınan önlemleri, yapılan çalışmaları ve konulan kısıtlamaların olup olmadığını sorma gerekliliği duyulmuştur.

3- Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 90. Maddesi son fıkrasında yer alan "Usulüne göre yürürlüğe konulmuş milletlerarası antlaşmalar kanun hükmündedir. Bunlar hakkında Anayasaya aykırılık iddiası ile Anayasa Mahkemesine başvurulamaz. Usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası antlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda milletlerarası antlaşma hükümleri esas alınır." hükmüne göre ülkemizin taraf olduğu 1979/Bern Avrupa'nın Yaban Hayatının ve Yaşama Ortamlarını Koruma Sözleşmesi (09.01.1984 tarih ve 84/7601 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile onaylanan) ile Avrupa Konseyine üye devletler ve diğer katılımcılar tarafından yabani flora ve faunanın korunması ve gelecek nesillere aktarılması ilkesi benimsenmiş, Keza **1992-BM-Rio Deklarasyonunun** 1.maddesinde "İnsanlar devam ettirilebilir kalkınma kaygılarının merkezindedir. Doğa ile uyumlu sağlıklı ve yaratıcı bir yaşam hakkına sahiptirler." ve 15. maddesinde "**Çevreyi korumak için ihtiyati yaklaşım devletlerin kendi kabiliyetlerine göre geniş olarak uygulanacaktır. Ciddi ve geri dönüştürülemez hasar tehlikesi olan yerlerde tam bilimsel kesimlik eksikliğin çevresel kirlenmenin önlenmesi için gecikmenin sebebi olarak kullanılamayacaktır."** ilkeleri benimsenmiştir. Yine Rio Konferanası sonunda sonunda imzalanan 3 sözleşmeden biri olan ve 21.11.1996 tarih ve 96/8857 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla onaylanan Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesinin Önsöz kısmında "Biyolojik çeşitliliğin korunmasının insanlığın ortak sorunu olduğunun, biyolojik çeşitlilik kaybının veya önemli ölçüde azalmasının nedenlerine kaynağında önceden tahmin etmenin, önlemenin ve bu nedenlerle mücadele etmenin yaşamsal önem taşıdığının altı çizilerek akit tarafların biyolojik çeşitliliği mevcut ve gelecekteki nesiller yararına korumayı ve sürdürülebilir biçimde kullanmayı kararlaştırdığı belirtilmiştir.

BM Rio Deklarasyonu'nun 15. maddesinde "Çevrenin korunması amacıyla ihtiyat prensibi devletlerin kapasitesi doğrultusunda yaygın bir şekilde uygulanacaktır. Ciddi tehditlerin veya tamiri mümkün olmayan zararların bulunması halinde, bilimsel belirsizlik, önlemlerin alınmasını erteleyebilecek bir neden olarak kullanılmalıdır." şeklinde yer alan ve çevre hukukuna hakim ilkelerden biri olarak kabul gören **ihtiyat prensibi tam olarak bir faaliyetin çevre açısından olumsuz neticeler doğuracağı konusunda ciddi bir şüphenin var olması halinde bilimsel bir kanıtın ortaya çıkışı beklenmeden önleyici tedbirlerin alınmasını öngörmektedir**. İhtiyat ilkesinin ortaya çıkmasındaki en önemli etken bilimsel belirsizliktir. **Elde kesin bir delil bulunmadığından dolayı çevreye zararlı olduğu ispatlanana kadar bir faaliyetin zararsız olduğunu kabul etmek, çevrenin korunması konusunda alınması gereken tedbirler bakımından ciddi bir engel teşkil edecektir.** Çünkü bir faaliyetin ya da maddenin çevreye zararlı olduğunun ispatlanmasından sonra tedbir alınması, bu konuda geç kalınmış olması sonucunu doğurabilecektir. **İhtiyat ilkesi, bilimsel belirsizliğin ihtiyatla risk arasında bir tercih yapılmasını gerektirdiği hallerde devreye girmekte, bilimsel belirsizliğin getirdiği riskin yüksek olduğu ve zarar tehdidinin giderilmez olduğu durumlarda, çevresel değerlere öncelik tanınarak çevresel riski oluşturan faaliyetlere söz konusu zarar ortaya çıkmadan önce engel olunmasını amaçlamaktadır.** İhtiyat ilkesi bu bağlamda, bilimsel belirsizlik olgusunun çevreyi korumak için girişimlerde bulunmamanın bir gerekçesi olarak kullanılmasının önüne geçmeyi amaçlamaktadır. Dünya sağlık otoritelerinin glifosata ilişkin birbirini tamamlamayan açıklamaları ve hatta çelişen ifadeleri; ihtiyat prensibi kapsamında değerlendirmeye tabi tutulmalıdır. İhtiyat prensibi göz önünde bulundurulmadan tatbik edilecek işlemler geri dönüşü mümkün olmayan zararların yaşanmasına, tarım ile uğraşan çiftçi yurttaşlarımızın ve dolayısıyla ilaçlanan zirai gıdalarla beslenen yurttaşların sağlık tehdidi altında yaşamasına sebep olacaktır.

2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının "Kişinin Hakları ve Ödevleri" başlıklı ikinci bölümünde yer alan 17. maddesi uyarınca; **herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir.** Yine Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının "Sosyal ve Ekonomik Haklar ve Ödevler" başlıklı üçüncü bölümünün 56. maddesinin ilk iki fıkrasında da; **tüm yurttaşlar için sağlıklı ve düzenli bir çevrede yaşama hakkı tanınarak**, çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek amacıyla devlete ve vatandaşlara ödev yüklenmiştir.

5996 sayılı **Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda Ve Yem Kanunu'nun** tanımlar kenar başlıklı 3. Maddesinde yer alan "3)Bakanlık:Tarım ve Köyişleri Bakanlığını… ifade eder." ve "Bitki Koruma Ürünleri ile Ziraî Mücadele Alet ve Makinelerinin Onayı, Üretimi ve Sahibinin Sorumlulukları, Toptan ve Perakende Satışı, Tanıtımı ve Uygulanması" başlıklı ikinci bölümünde yer alan "Bitki koruma ürünleri ile ziraî mücadele alet ve makinelerinin onayı ve üretimi" yan başlıklı 18. maddesinin 3. fıkrası uyarınca "**Bakanlık, insan, hayvan, bitki ve çevreye olan olumsuz etkileri sebebiyle, bazı maddelerin bitki koruma ürünleri üretiminde kullanılmalarını, tüm bitkilere ya da belli bir bitki grubuna uygulanmalarını yasaklayabilir, kısıtlayabilir ya da kullanımına ancak belli esaslara bağlı**

olarak izin verebilir." denilmek suretiyle **T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı'nı ilgili tedbirleri almaya, gerekli işlemleri tatbike yetkili kılmaktadır.**

Ayrıca Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın 12 Haziran 2009 tarihli, 27256 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "**Bitki Koruma Ürünlerinin Reçeteli Satış Usul Ve Esasları Hakkında Yönetmelik**" uyarınca "Reçeteli Satış Zorunluluğu" kenar başlıklı 5. maddesinde "**Bakanlıkça ruhsatlandırılan tüm bitki koruma ürünleri, bu Yönetmelik hükümleri uyarınca reçeteli satılır.**" ve "Bitki koruma ürününü satan bayilerin sorumlulukları" kenar başlıklı 14. maddesinde "**Bayiler reçetesiz bitki koruma ürünü satamazlar.**" hükmü öngörülerek Tarım ve Orman Bakanlığı'nın ruhsat verdiği zirai ilaçların reçetesiz satılamayacağı düzenlenmişse de **etken maddesi glifosat olan ruhsatlı bir çok bitki koruma ürünü mevcut olup , tehlikesi bu denli tartışıldığı halde herhangi bir kullanım talimatı, uygulama yönergesi, dozaj belirlemesi yapılmaksızın reçetesiz olarak zirai ürün satan bayilerden temin edilebilir ve herhangi bir denetime tabi olmaksızın yurdun herhangi bir arazisinde herhangi bir tarım ürününe istenilen dozda uygulanabilir durumdadır.** Bu ise insan için kanserojen olan glifosat maddesinin özgürce vücudumuza nüfuz edebileceği anlamına gelmektedir.

Kaldı ki Tarım ve ve Orman Bakanlığı'nın, 09.04.2015 tarihinde resmi sitesinden (https://www.tarimorman.gov.tr/Sayfalar/Detay.aspx?OgeId=61&Liste=BasinAciklamalari) yapmış olduğu "Glyphosate Hakkında Basın Açıklaması" metninde "Halen insan ve çevre sağlığı açısından sakıncalı bulunarak Avrupa Birliğinde veya gelişmiş ülkelerde yasaklanan hiçbir aktif maddenin ülkemizde kullanımına müsaade edilmemektedir. Bu yönüyle dünyada yasaklanan aktif madde Ülkemizde de anında yasaklanmaktadır. Avrupa Birliğinde kullanımdan kaldırılan 180 aktif maddenin Ülkemizde de kullanımı sonlandırılmıştır." ifadesi yer almaktadır. **Ülkemizde insan sağlığı için kanserojen nitelikte olan maddeleri engellemek için muhakkak batılı ülkelerin de engellemesi mi beklenmektedir? Avrupa ülkeleri bu tarım ilaçlarını yasaklamadan, bizim bağımsız kurumlarımız inceleme yaparak, neticeye göre bağımsız devlet organlarımız bu ilacı yasaklayamamaktamıdır?** Aynı açıklamada yer alan "Kanser vakalarının ve bu vakalardaki artışın Bitki Koruma Ürünlerine bağlanması hususu bilimsel temellere dayanmamaktadır." ifadesi ise "glifosat insan için muhtemel kanserojendir" tespitinde bulunan Dünya Sağlık Örgütünün kanserle ilgili ihtisas kurumu olan IARC'ın bilimsel tespitlerini hiçe saymaktadır. Açıklamanın devamında "Bitki Koruma Ürünlerinin tavsiyesine uygun olarak kullanılması gerekmektedir. Bitki Koruma Ürünlerinin önerilen dozda ve zamanında uygulanmaması, uygulayıcısının maske, eldiven, çizme, tulum ve gözlük gibi maruziyeti azaltıcı önlemler almaması durumunda, insan, bitki ve çevre sağlığı açısından risk oluşturmaktadır." denmişse de **bahse konu ilaç bugün reçetesiz olarak gerek internet ortamı üzerinden gerekse zirai ilaç bayilerinden kolayca temin edilebilmekte, dozaj ve uygulama tavsiyelerine uyulmadan kullanılması denetlenmemektedir.**

Dolayısıyla; sosyal bir hukuk devleti olan cumhuriyetimizin; yurttaşlarına sağlamakla görevli olduğu sağlıklı ve dengeli bir çevreyi korumak ve kirlenmesini önlemekle temel amacının; "ekolojik" dengeyi korumak ve kollamak olduğu ve yasa koyucunun kirleticisi olarak da gördüğü insanların faaliyetlerinin; insanların yanında

başka hayvanlar ve bitkilerden oluşan diğer canlıların sağlığının, dolayısıyla varlıklarının ve devamlılıklarının, korunması olduğu ve bu çerçevede kalkınma hedefleri yanında, çevrenin korunması ve kirlenmemesi amacıyla, ekonomik faaliyet ve üretim metotlarında elverişli teknoloji ve yöntemlerin seçilmesi ve uygulanması ilkesinin öngörüldüğü açıktır.

4- Glifosat temelli ürünler, dünyanın en sık kullanılan herbisitleri olup, sadece gıdaların üretiminde değil, park ve bahçeler gibi kamusal alanlarda da kullanılmaktadır. Etken maddesi glifosat olan bu herbisit ürün şuan üretilen GDO'lu gıdaların yaklaşık %80'inde ot ilacı olarak kullanılmaktadır. Her ne kadar Tarım ve Orman Bakanlığı, 09.04.2015 tarihinde resmi sitesinden yapmış olduğu "Glyphosate Hakkında Basın Açıklaması" metninde glifosat etken maddesinin toprakta parçalanma süresini 10-15 gün olarak öngörse dahi yapılan güncel araştırmalar glifosatın yarı ömrünün 2 ila 197 gün arasında değiştiğini ortaya koymakta ve bu süre içinde tarım ürününe de bulaşarak kalıntı bırakmaktadır. **Glifosat etken maddesi tarım ürünlerinin yapısına geçmekte, yer altı sularına sızarak, bu tarım ürünleriyle beslenen ve yer altı sularını kullanan hayvanlara ve insanlara nüfuz ederek nihai olarak bitkisel ve hayvansal gıdalarla beslenen insan vücudunda birikmektedir. Ayrıca buharlaşabilen bir herbisit olan bu ilacın en büyük zararı da ilacı uygulayan çiftçi ve tarım işçilerine yöneliktir.** Yaptığımız araştırmalar sonucunda herhangi bir reçeteye tabi tutulmaksızın kullanılan bu zararlı ot ilacının, RoundUp isimli bu kimyasalın, ülkemizde de başta turunçgiller, zeytin, bağ, elma ve fındık bahçelerinde olmak üzere soya, kanola, mısır ve pamuk gibi tarım ürünlerinde de oldukça yaygın olarak kullanıldığını; kimi çiftçinin sadece arazisinin etrafındaki yabanıl otları temizlemek için kullandığını ancak çoğu çiftçilerin tarım ürünlerini ekmeden önce tarlasının tamamına ve en az iki defa yüksek dozlarda ilaçlama yaptığını; neticede bu ilacın su kaynaklarına yakınlığına ilişkin kullanımı, uygulama esnasında çiftçilerin ve tarım işçilerinin alacağı önlemler, ilacın uygulanması ve bitkisel hastalıklarla kimyasal mücadeleye ilişkin herhangi bir yönerge veya denetim bulunmadığını öğrenmemiz üzerine idareyi bu maksatla uyarmak için …….. tarihinde yazmış olduğum dilekçe ile **Monsanto isimli şirket tarafından üretilen** ve **etken maddesi glifosat isimli kanserojen olan zirai ilaçların <u>lisanslarının ve ruhsatlarının iptalini, piyasadan toplatılmasını, glifosat isimli kimyasal maddenin tarım ilaçlarının üretiminde kullanılmasının yasaklanmasını</u>** talep ettim.

Avrupa'daki birçok ülke etken maddesi glifosat olan zirai ilaçların ruhsat sürelerinin uzatılmaması yönünde mücadele verirken, ülkemizde bu durumun görmezden gelinmesi, zirai ilaçlara ilişkin mevzuatın yetersizliği bir yana, var olan mevzuatın ve evrensel ilkelerin uygulanmaması, bilimsel standartların göz ardı edilmesi glifosatın kanserojenliğinin reddedilerek sistematik zehir niteliğinde olan bu tarım ilaçlarının yasaklanmaması aynı zamanda görevlilerin yasal görevlerini de kötüye kullanması anlamına gelmektedir.

5- Yukarıda saymış olduğum gerek uluslararası hukukun bir birey olarak tarafıma tanıdığı, gerekse iç hukukumuz ve Anayasamızın biz yurttaşlara vermiş olduğu haklara dayanarak idareye yaptığımız başvuru neticesinde; insan sağlığına ve çevreye zararlı olduğu bu denli göz önünde olduğu halde glifosat etken maddeli tarım ilaçlarının, ihtiyat prensibi gereğince derhal müdahale edilerek gereğinin yapılması gerektiği halde, idare tarafından sükût edilerek cevapsız bırakılmıştır.

HUKUKSAL NEDENLER : Anayasa ve ilgili mevzuat

DELİLLER : Ek belgeler

SONUÇ:

Yukarıda açıklanan nedenlerle;

ABD çıkışlı Bayer firması tarafından yutulan Monsanto isimli firmanın ürettiği zirai ilaçların kanserojen etkileri yüzünden zarar görenlerin açtığı 1-15.000 olumlu sonuçlanan yüklü tazminata mahkûm edilen davalar dolayısıyla Dünya Sağlık Örgütü'nün glifosat isimli kimyasal maddenin kanserojen olduğunu değerlendirmesi sonucu Avrupa gıda güvenliği otoritesi olan EFSA'nın glifosat'ın "kanserojen bir tehlike muhtemel değil" ifadesini bilerek Birleşmiş Milletlerin ihtiyat ilkesine göre doğal olarak EFSA'yı değil DSÖ'yü tercih ederek Anayasamızın 17., 56., 45. maddelerini ve mevzuatımızı hatırlatarak T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı'ndan alınan tedbir kararlarını, lisanslarının ve ruhsatlarının iptal edilmesini, piyasadan toplatılmasını, üretimde kullanımının yasaklanmasını talep eden idari başvurumuza 60 günlük süre içerisinde susulması sonucu 2577 s. İdari Yargılama Usul Kanunu'na göre red işlemi oluşmakla yasal 60 gün içerisinde apaçık hukuka aykırılık taşıdığı için ve ileride telafisi imkansız zararlara yol açacaklılık dolayısıyla yürütmenin durdurulmasına, iptaline, duruşma günü verilmesine, yargılama giderlerinin ve avukatlık ücretinin karşı tarafa yükletilmesine, tebligatların memur eliyle yapılmasına karar verilmesini talep ederim.

Davacı
Senih Özay

9.1.2.

Av. Hazar Can Kıpçak **Kalabak Mah. 3275 Sk. No:34** **Urla/İZMİR** **İzmir Baro Sicil: 14382** **Tel: 0506 410 3400** **E-Mail: hkipcak@hotmail.com**	**Av. Senih Özay** **Cumhuriyet Bulv. No:285/1 Gül Apt. D.1 Alsancak/Konak/İZMİR** **İzmir Baro Sicil : 1741** **Tel: 0232 421 0094** **E-Mail: avsenih@gmail.com**	**Av. Ahu Tahmilci** **Mansuroğlu Mah. 288/3 Sk. No:3** **Selvili 2 Apt. Kat:1 D:2 Bayraklı/İZMİR** **İzmir Baro Sicil: 13005** **Tel: 0232 441 8299 – 0535 618 3948** **E-Mail: ahutahmilci@hotmail.com**

Av. Hazar Can Kıpçak Kalabak Mah. 3275 Sk. No:34 Urla/İZMİR İzmir Baro Sicil: 14382 Tel: 0506 410 3400 E-Mail: hkipcak@hotmail.com	**Av. Senih Özay** Cumhuriyet Bulv. No:285/1 Gül Apt. D.1 Alsancak/Konak/İZMİR İzmir Baro Sicil : 1741 Tel: 0232 421 0094 E-Mail: avsenih@gmail.com	**Av. Ahu Tahmilci** Mansuroğlu Mah. 288/3 Sk. No:3 Selvili 2 Apt. Kat:1 D:2 Bayraklı/İZMİR İzmir Baro Sicil: 13005 Tel: 0232 441 8299 – 0535 618 3948 E-Mail: ahutahmilci@hotmail.com

Meşhur Monsanto firması var ya hani Bayer ‘in geçenlerde 63 milyar dolara satın aldığı Bütün Dünyaya zehir ilacını satabilen firma….

BİLİYORSUNUZ AŞAĞIDAKİ HABERİ OKUYUNCA T.C TARIM BAKANLIĞINA’’ BİLİYORMUSUNUZ OLAN BİTENİ ? BİL VE TEDBİR AL TOPLAT RUHSATINI GERİ AL ‘’ DİYE BAŞVURMUŞTUM. HATIRLAYIN.

DEVLETİN YANINDA AVUKATLARI İLE ŞİRKET NASIL DA YER ALMIŞTI.

ANKARA 18. İDARE MAHKEMESİ DAVAYA BAKMAYA BAŞLAMIŞTI. DOSYA NO : 2019/321

DURUŞMA GÜNÜ DE GELDİ. 10. TEMMUZ 2020 SAAT. 9.30 … AVUKATLARIMIZ CD, BİLGİSAYARLI GÖRSEL, POWER POİNT GÖSTERECEKLER HAKİMLERE… HANYAYI KONYAYI….

MAHKEMENİN ARAKARARINI DA BURAYA YAPIŞTIRAYIM DA SEYREYLEYİN GÜMBÜRTÜYÜ.

9.1.3.

Meşhur Monsanto firması var ya hani Bayer ‘in geçenlerde 63 milyar dolara satın aldığı Bütün Dünyaya zehir ilacını satabilen firma….
BİLİYORSUNUZ AŞAĞIDAKİ HABERİ OKUYUNCA T.C TARIM BAKANLIĞINA” BİLİYORMUSUNUZ OLAN BİTENİ ? BİL VE TEDBİR AL TOPLAT RUHSATINI GERİ AL ‘’ DİYE BAŞVURMUŞTUM. HATIRLAYIN. DEVLETİN YANINDA AVUKATLARI İLE ŞİRKET NASIL DA YER ALMIŞTI. ANKARA 18. İDARE MAHKEMESİ DAVAYA BAKMAYA BAŞLAMIŞTI. DOSYA NO : 2019/321
DURUŞMA GÜNÜ DE GELDİ. 10. TEMMUZ 2020 SAAT. 9.30 …
AVUKATLARIMIZ CD, BİLGİSAYARLI GÖRSEL, POWER POİNT GÖSTERECEKLER HAKİMLERE… HANYAYI KONYAYI….
MAHKEMENİN ARAKARARINI DA BURAYA YAPIŞTIRAYIM DA SEYREYLEYİN GÜMBÜRTÜYÜ.

T.C.
ANKARA
18. İDARE MAHKEMESİ
ESAS NO : 2019/321

Tarih: 09/03/2020
Sayı: -900-E.00001041536

ARA KARARI

Davacı SENİH ÖZAY tarafından Monsanto isimli şirket tarafından üretilen ve glisofat isimli kanserojen madde barındırdığı iddia olunan ilaçların lisanslarının ve ruhsatlarının iptal edilmesi, piyasadan toplatılması glisofat isimli kimyasal maddenin tarım ilaçlarının üretiminde kullanılmasının yasaklanması talebiyle davalı idareye yapılan başvurunun zimnen reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI'na karşı açılan davada işin gereği görüşüldü:

Davalı İdareden;

-Tarım sektöründe kullanılan glifosat isimli maddenin kullanıldığı tarım ilaçlarının zararlı etkileri konusunda kurumunuz tarafından yapılan tetkik, tahlil ve incelemeler bulunup bulunmadığı sorularak, varsa bu hususa ilişkin bilgi ve belgelerin okunaklı bir suretinin istenilmesine,

(1) **Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesinden ve Veterinerlik Fakültesinden;** (2)

-Tarım sektöründe kullanılan zirai ilaçlar içerisindeki glifosat isimli maddenin insan, hayvan, bitki ve doğaya zararları konusunda yapılan çalışmalarının bulunup bulunmadığı sorularak, üniversite tarafından yapılan araştırmalara ve dünyada bu konuda yapılan araştırmalara ilişkin bilgi ve belgelerin istenilmesine,

(3) **Ziraat Odaları Birliğinden;**

-Tarım sektöründe kullanılan zirai ilaçlar içerisindeki glifosat isimli maddenin insan, hayvan, bitki ve doğaya zararları konusunda yapılan çalışmalarının bulunup bulunmadığı sorularak, ziraat odaları tarafından yapılan araştırmalara ve dünyada bu konuda yapılan araştırmalara ilişkin bilgi ve belgelerin istenilmesine,

(4) **Ziraat Mühendisleri Odasından;**

-Tarım sektöründe kullanılan zirai ilaçlar içerisindeki glifosat isimli maddenin insan, hayvan, bitki ve doğaya zararları konusunda yapılan çalışmalarının bulunup bulunmadığı sorularak, ziraat mühendisler odası tarafından yapılan araştırmalara ve dünyada bu konuda yapılan araştırmalara ilişkin bilgi ve belgelerin istenilmesine,

Tıbbi Onkoloji Derneğinden(TTOD);

-Tarım sektöründe kullanılan zirai ilaçlar içerisindeki glifosat isimli maddenin insan, hayvan, bitki ve doğaya zararları konusunda yapılan çalışmalarının bulunup bulunmadığı sorularak, dernek tarafından ve dünyada yapılan araştırmalara ilişkin bilgi ve belgelerin istenilmesine,

Hacettepe Üniversitesi Eczacılık Fakültesinden;

-Tarım sektöründe kullanılan zirai ilaçlar içerisindeki glifosat isimli maddenin insan, hayvan, bitki ve doğaya zararları konusunda yapılan çalışmalarının bulunup bulunmadığı sorularak, üniversite tarafından yapılan araştırmalara ve dünyada bu konuda yapılan araştırmalara ilişkin bilgi ve belgelerin istenilmesine,

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 20. maddesi uyarınca ara kararı gereğinin yerine getirilmesi için bu kararın tebliğinden itibaren davalı idareye ve ilgili kurumlara otuz (30) gün süre verilmesine, **ara kararı gereğinin yerine getirilmesinin yasal zorunluluk olduğu hususunun davalı idareye ve ilgili kurumlara bildirilmesine,** belirlenen süre içerisinde ara kararı gereğinin yerine getirilmemesi halinde, dosyadaki bilgi ve belgelere göre karar verileceği hususunun da davalı idareye tebliğine, 14/02/2020 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan	Üye	Üye
SADIK AKGÜL	ŞÜKRÜ ÇESUR	SILA ÖKTEN
38001	191823	207518

Evrakın elektronik imzalı suretine https://belgedogrulama.hacettepe.edu.tr adresinden 02e9421a-2183-4a11-963f-b23797120abd kodu ile erişebilirsiniz.
Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'na uygun olarak Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden PaU+pe4 - Ypg9P7g - aol69Jj - B0As7w= ile erişebilirsiniz.

BÖYLE BAŞLADI…
KULLANDI KANSER OLDU! AKILLARA ZARAR TAZMİNAT

Yabani otları yok etmek için kullanılan ilaçlarındaki glifosat (Glyphosate) maddesi nedeniyle kansere yakalanan bir çiftçiye 289 milyon dolar tazminat ödemeye mahkum edilen Monsanto hakkında açılan dava sayısı 5 bin 200`den 8 bine yükseldi.
Yayınlanma tarihi: 27 Ağustos 2018 Pazartesi, 14:16
ABD merkezli tarımsal biyoteknoloji şirketi Monsanto, milyarlarca dolara mal olacak yeni davalarla karşı karşıya kaldı.
Son dönemde Monsanto hakkında açılan dava sayısında artış yaşanıyor. Hatırlanacağı üzere geçtiğimiz haftalarda, Monsanto şirketinin yabani otları yok etmek için kullanılan ilaçlarındaki glifosat (Glyphosate) maddesi nedeniyle kan kanserine yakalandığı gerekçesiyle şirkete dava açan Kaliforniyalı çiftçi Dewayne Johnson, mahkemece haklı bulunmuştu.
Monsanto, 289 milyon dolar tazminat ödemeye mahkum edilmişti.
Bayer, 66 milyar dolara satın aldığı Monsanto şirketi hakkında bekleyen dava sayısının 5 bin 200'den 8 bine yükseldiğini açıkladı.
Bayer CEO'su Werner Baumann, Monsanto'yu satın aldıklarında Bayer'ın mevcut davaların kapsamını öngöremediğini söyledi.
Baumann, "Satın alma sırasında, Borsaya kayıtlı bir şirketi devir alırken standart uygulama olarak durum tespiti gerçekleştirdik. Bunu yaparken elbette yasal riskleri değerlendirdik ama mevcut davaların kapsamını öngöremedik" derken, Monsanto'ya karşı açılan tüm davaları savunacaklarını, karşı tarafla anlaşmaya gitmeyeceklerini ifade etti.
Her ne kadar ABD Çevre Koruma Ajansı geçtiğimiz Eylül ayında glifosatın insanlara karşı kanserojen olma olasılığının olmadığı sonucuna varsa da Dünya Sağlık Örgütü, 2015 yılında glifosatı "insanlar için kanserojen" olarak sınıflandırdı.
Bilindiği üzere davaya konu olan tarım ilacı Roundup, Türkiye'de de satılıyor.
Monsanto aynı zamanda dünyanın en büyük GDO'lu (Genetiği Değiştirilmiş Organizma) tohum üreticileri arasında yer alıyor.
http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/dunya/1065791/Kullandi_kanser_oldu__Akillara_zarar_tazminat.html E.T.
TARİH :27.08.2018

Kullandı kanser oldu! Akıllara zarar tazminat
Yabani otları yok etmek için kullanılan ilaçlarındaki glifosat (Glyphosate) maddesi nedeniyle kansere yakalanan bir çiftçiye 289 milyon dolar tazminat ödemeye mahkum edilen Monsanto hakkında açılan dava sayısı 5 bin 200`den 8 bine yükseldi.

BBC NEWS | TÜRKÇE
BBC Türkçe
27 Ağustos 2018 Pazartesi, 14:16
Abone Ol Google News

ABD merkezli tarımsal biyoteknoloji şirketi Monsanto, milyarlarca dolara mal olacak yeni davalarla karşı karşıya kaldı.

Son dönemde Monsanto hakkında açılan dava sayısında artış yaşanıyor.

Hatırlanacağı üzere geçtiğimiz haftalarda, Monsanto şirketinin yabani otları yok etmek için kullanılan ilaçlarındaki glifosat (Glyphosate) maddesi nedeniyle kan kanserine yakalandığı gerekçesiyle şirkete dava açan Kaliforniyalı çiftçi Dewayne Johnson, mahkemece haklı bulunmuştu.

Monsanto, 289 milyon dolar tazminat ödemeye mahkum edilmişti.

Bayer, 66 milyar dolara satın aldığı Monsanto şirketi hakkında bekleyen dava sayısının 5 bin 200'den 8 bine yükseldiğini açıkladı.

Bayer CEO'su Werner Baumann, Monsanto'yu satın aldıklarında Bayer'ın mevcut davaların kapsamını öngöremediğini söyledi.

Baumann, "Satın alma sırasında, Borsaya kayıtlı bir şirketi devir alırken standart uygulama olarak durum tespiti gerçekleştirdik. Bunu yaparken elbette yasal riskleri değerlendirdik ama mevcut davaların kapsamını öngöremedik" derken, Monsanto'ya karşı açılan tüm davaları savunacaklarını, karşı tarafla anlaşmaya gitmeyeceklerini ifade etti.

Her ne kadar ABD Çevre Koruma Ajansı geçtiğimiz Eylül ayında glifosatın insanlara karşı kanserojen olma olasılığının olmadığı sonucuna varsa da Dünya Sağlık Örgütü, 2015 yılında glifosatı "insanlar için kanserojen" olarak sınıflandırdı.

Bilindiği üzere davaya konu olan tarım ilacı Roundup, Türkiye'de de satılıyor.

Monsanto aynı zamanda dünyanın en büyük GDO'lu (Genetiği Değiştirilmiş Organizma) tohum üreticileri arasında yer alıyor.

BUGÜNKÜ TARİH İSE 20.6.2020… 3 YIL OLMUŞ… DAVA SAYISI 8000 İDİ 90.000 OLMUŞ..
FİRMA ÇOK ZENGİN YA.. 67500 DAVACI VATANDAŞINI 10 MİLYAR DOLARLA İKNA ETMİŞ… 22.500 DAVACI DÜŞÜNÜYOR BAKACAĞIZ. GÖRECEĞİZ..
AMA TÜRKİYEYE GELİNCE BENDEN BAŞKA 2. BİR DAVA YOK. AÇAN YOK SÜRDÜREN YOK..
YAZIK GÜNAH AYIP DERSEM YANLIŞ OLUR MU ?
BİLİNÇLİ ÇİFTÇİLERE ÇİFTÇİ SENDİKALARINA ZİRAAT VE MÜHENDİS ODALARINA TABİP ODALARINA BAROLARA, HALKA…

SENİH ÖZAY
EK Amerikalı avukatlara bak ..

ABD Avukatlarına Çak! (12 ç)

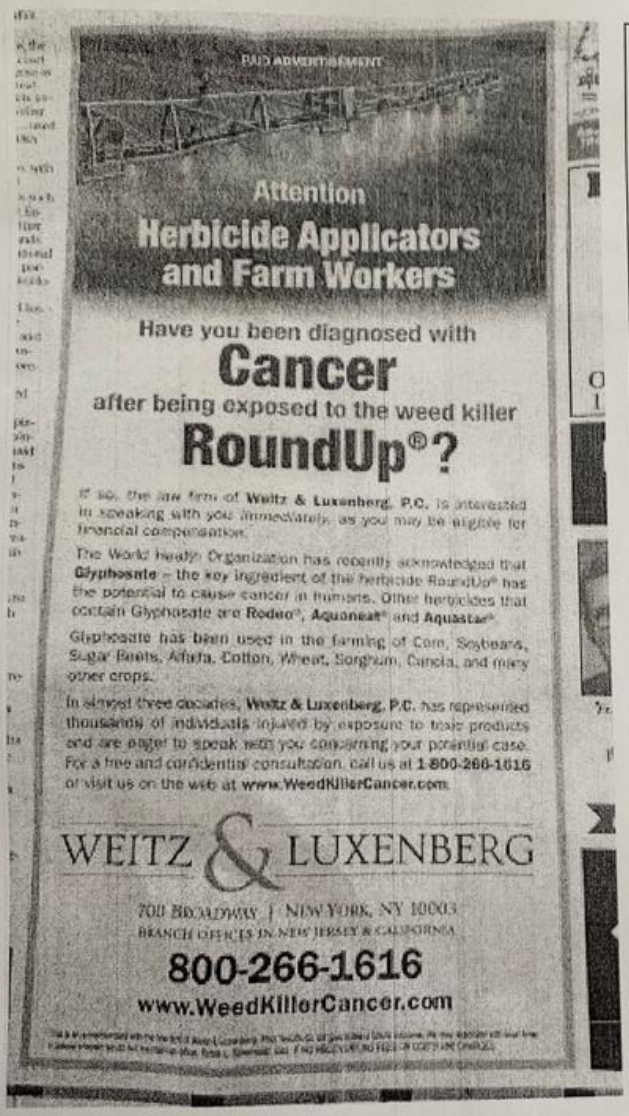

Tarım İşçilerinin ve Zirai İlaç Uygulayıcılarının Dikkatine!

Yabani ot ilacı RoundUp'a maruz kaldıktan sonra size kanser teşhisi mi kondu?

Eğer öyleyse, maddi tazminata uygun olabileceğiniz için sizinle görüşmek istiyoruz.

Dünya Sağlık Örgütü, yakın zamanda RoundUp'ın etken maddesi olan Glifosat'ın insan sağlığı açısından kanserojen olduğunu kabul etti. Ayrıca Rodeo, Aquaneat ve Aquastar gibi ot ilaçları da bu etken maddeyi içermekte.

Glifosat özellikle; mısır, soya fasülyesi, şeker pancarı, pamuk, buğday, darı, kanola tarlaları ile fındık, zeytin ve narenciye bahçelerindeki yabani otları temizlemede kullanılıyor.

Biz 30 yıldır, zehir içeren toksik ürünlerden dolayı zarara uğrayan binlerce kişiyi temsil ettik ve sizin muhtemel davanıza ilişkin iletişime geçmek isteriz. Ücretsiz ve özel görüşmek için bize telefon numaralarımızdan ve internet sitemizden ulaşabilirsiniz.

Fügen hanım,
Ankara 18.idare mahkemesinde2019/321 esasta 10 temmuz duruşması var..
Ben davacıyım
Avkatın av. Aysel Tansu
Müdahil çiftçi avukat Burhan Güneş

Müdahil Türkiye çiftçiler sendikası…

Monsanto dosyası ile ilginiz epey etkili oldu, oluyor… BU Ankara 10 Temmuz davası duruşmasında 3 hakim etkilenir de Bakanlığı biraz sıkarsa daha rahat, sıkmazsa daha sıkıntılı ABD li bir güzel avukatla temas edip, 90.000 davaya Türkiye'den yaralı -bereli kanser, müteveffa bazı vatandaşların davasını katıp yine alakayı yükseltmek istiyorum..
Bu 10 Temmuz duruşma dosyasına gelen bilirkişi gibi kanallardan gelen ek cevaplara bakarsak; Hacettepe Ü Eczacılık kıvırarak, onkoloji derneği pek mahsur yok diyerek, ziraat fakültesi mahsur varrrr diyerek veterinerlik fakültesi varrr gibi diyerek bir şeyler dillendirmekteler . Ziraat Mühendisleri Odası ve Ziraat Odasından yanıt beklenmektdir.

3. bu doğrultuda bilim insanlarında ittifak yoksa bile BM İHTİYATLILIK İLKESİNE GÖRE, RİSK VAR DİYENE HUKUK İTİBAR EDER GÖRÜŞÜYLE, T:C YARGICINDAN KARAR BEKLİYORUZ TÜRÜ BİR YAZI..iyi olmaz mı ki…

Hele bakın Ordu ili en yüksek tüketim ve zarar gören il imiş. Ekte Türkiyenin en iyi tarım yazarını da görürürsek! Umutlanırız.

Senih Özay
…

lifosat davasında bilirkişi: Kansere yol açıyor, Türkiye'de yasaklanmalı
27/06/2020 11:46
PrintPocketPinterestFlipboardTumblrWhatsAppTelegramPush to KindleTwitterFacebook612
Alman ilaç ve kimya şirketi Bayer'in ürettiği glifosat etken maddeli RoundUp adlı tarım ilacına karşı Türkiye'de açılan davanın duruşması 10 Temmuz'da görülecek. Mahkemenin bilirkişi atadığı Ankara Üniversitesi'nden Ziraat Fakültesi Bitkileri Koruma Bölümü öğretim üyesi Prof. Dr. Cem Özkan, bilimsel çalışmaların glifosatın kanserojen etkisi olduğunu gösterdiğini, bu nedenle RoundUp'ın yasaklanması yönünde bir rapor yazdıklarını söyledi.
Fotoğraf: Reuters
Bayer, ABD'de satılan glifosat etken maddeli tarım kimyasalı RoundUp'a karşı açılan davalarda anlaşma yoluna gitti.

Şirket, RoundUp adlı yabani otla mücadele ilacının kansere yol açtığı iddiasıyla açılan 125 bin davanın dörtte üçünün, 10 milyar 900 milyon dolar tazminat karşılığında geri çekileceğini duyurdu.
'Çok tehlikeli bir ilaç'
DW Türkçe'den Pelin Ünker'in haberine göre RoundUp'ın riskli olduğuna ve yasaklanmasına ilişkin Türkiye'de de açılan bireysel bir dava bulunuyor.

Mahkeme, üniversitelerden ve Ziraat Mühendisleri Odası, Türk Tıbbi Onkoloji Derneği gibi kurumlardan görüş istedi. Türk Tıbbi Onkoloji Derneği, 'ABD'deki çalışmaların kanserojen veya genotoksik tehdit göstermediğini' savunurken ziraatçiler kullanımı riskli buluyor.
Görüş bildirenlerden biri olan profesör Özkan, şöyle konuştu: "Biz Avrupa Birliği'ne tabiyiz. Avrupa Birliği eğer bunu yasaklarsa biz de yasaklıyoruz. Avrupa Birliği de bunun çok tehlikeli bir ilaç olduğunu biliyor ama bazı nedenlerden dolayı bunu yasaklayamıyorlar. Yasaklayamadıkları için de kullanımda var ama burada çok ciddi kısıtlamalar da var. Bizde böyle bir durum söz konusu değil."
Türkiye'de tarımda kullanılan çok sayıda kimyasal madde olduğunu belirten Özkan, RoundUp'ın yasaklanmasının çok büyük etki yaratmayacağı nı ifade etti.
Özkan, bu nedenle çözüm olarak ilaç alternatifi yöntemlerin gündeme getirilmesi gerektiğini şu sözlerle anlattı: "Türkiye'de ise gıda güvenliği problemi var denilerek ilaçlar yasaklanıyor. Ancak yasaklandıktan sonra muadilleri kullanılıyor ve ilaç tüketimi daha çok artıyor. Türkiye'nin bu konuda çok ciddi çalışması lazım."
Gıda mühendisi: 8 bin tona kadar çıktı
Gıda mühendisi Dr. Bülent Şık, glifosat etkenli kimyasalların Türkiye'de uzun yıllardır satışta olduğunu ancak Tarım ve Ormancılık Bakanlığı'nın bu maddenin kullanım miktarlarını düzenli olarak açıklamadığını öne sürdü. Şık, 2002'de 300 ton olan glifosat kullanımının 2019'da 8 bin tona kadar ulaştığını tahmin ettiğini, tarımda kullanılan yıllık pestisit miktarının ise 60 bin ton civarında olduğunu ifade etti.

YanıtlaYönlendir

T.C.
ANKARA 18. İDARE MAHKEMESİ HAKİMLİĞİNE
Esas No: 2019/321
Konu: Davacı Senih Özay tarafından Tarım ve Orman Bakanlığına açılan ve Monsanto tarafından üretilen glifosat içeren ilacın lisansının ve ruhsatının iptal edilmesi ve piyasadan toplattırılmasına ilişkin davada Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesinden istenen görüş hakkında
Raporu Hazırlayan: Prof. Dr. Ayhan Filazi, Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Farmakoloji ve Toksikoloji Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

Davacı Senih Özay tarafından, Monsanto isimli şirket tarafından üretilen ve glifosat isimli kanserojen madde içerdiği iddia edilen ilaçların lisanslarının ve ruhsatlarının iptal edilmesi, piyasadan toplattırılması, glifosat isimli kimyasal maddenin tarım ilaçlarının üretiminde kullanılmasının yasaklanması talebiyle davalı idareye yapılan başvurunun zımnen reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle Tarım ve Orman Bakanlığına karşı açılan davada, T.C. Ankara 18. İdare Mahkemesi tarafından verilen ara karar gereğince Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesinden "*Tarım sektöründe kullanılan, zirai ilaçlar içerisindeki glifosat isimli maddenin insan, hayvan, bitki ve doğaya zararları konusunda yapılan*

***araştırmalarının bulunup bulunmadığı sorularak, üniversite tarafından yapılan araştırmalara ve dünyada bu konuda yapılan araştırmalara ilişkin bilgi ve belgelerin istenilmesine*" karar verilmiştir.**

Verilen ara karar gereğince, tarafımızdan istenen bilgiler arasında Veteriner Fakültesinde günümüze kadar adı geçen ürünle ilgili herhangi bir çalışmanın yapılmadığı belirtilmelidir. Bununla beraber dünyanın pek çok ülkesindeki bağımsız araştırmacıların ve değerlendirme kuruluşlarının yapmış olduğu çalışmalar aşağıda özetlenmiştir.

Glifosat isimli kimyasal madde 1974 yılından itibaren tarımsal ürünlerin üretiminde zararlı ve istenmeyen otların kontrolü amacıyla kullanılan geniş etki spektrumlu organik fosforlu yapıda bir herbisittir (Benbrook 2016). (Herbisit: çalı, yabancı ot, rakip ve istenmeyen ağaçlar gibi vejetasyonun büyümesi, kontrolü veya öldürülmesi için kullanan madde anlamındadır). Glifosat, uygulandığı bitkilerin yaprakları tarafından tutulur ve oradan bitkinin her tarafına yayılarak birkaç gün içinde istenmeyen bitkilerin ölümüne neden olur. Bununla birlikte glifosat formüle edilirken, bitkilerin aktif maddeyi almasını ve yayılmasını kolaylaştırmak için değişik yardımcı maddelerle ve özellikle polioksietil amin (POEA) gibi surfaktan (kayganlaştırıcı, yüzeyde aktif madde) maddelerle hazırlanır (Li ve ark. 2005). En iyi bilinen ürünü Monsanto isimli firma tarafından POAE ile hazırlanan Roundup® isimli üründür (Benbrook 2016). Glifosat, saf halde değil formülasyonu şeklinde kullanıldığından yapılacak değerlendirmelerin gerçeği yansıtması açısından daha çok bu yardımcı maddeyle birlikte hazırlanan formülasyonu üzerinden yapılacaktır.

Glifosat formülasyonları başlıca geleneksel tarım ürünlerinin ekilmesinden önce veya genetiği değiştirilmiş glifosata dirençli ürünlerin ekilmesinden sonra kullanılır (Duke ve Powles, 2009). Bu arada Türkiye'de 5977 sayılı Biyogüvenlik Kanununun 5/c fıkrası gereğince genetiği değiştirilmiş bitki ve hayvanların üretiminin yasak olduğu belirtilmelidir. Buna rağmen Türkiye'de ise daha çok geleneksel tarım ürünlerinin üretiminde kullanılmaktadır. 2012 yılı verilerine göre zirai mücadele amacıyla tüm dünyada yaklaşık 700.000 (Yediyüzbin) ton miktarında kullanıldığı tahmin edilmekte ve günümüzde de hem sanayileşmiş hem gelişmekte olan ülkelerde yaygın bir şekilde kullanıldığı ifade edilmektedir (Benbrook 2016). Glifosatın yaygın bir şekilde kullanılması çevrede ve bitkilerde kalıntılarının da artmasına neden olmuştur. Molekülündeki inert karbon-fosfor zinciri nedeniyle bozunmaya oldukça dirençlidir (Chekan ve ark. 2016). Bununla birlikte, ölü bitki materyali ve toprakta çeşitli mikroorganizmalar tarafından parçalanır (Mamy ve ark. 2016). İlk bozunma ürünü genellikle aminometil fosfonik asit (AMPA) adıyla bilinir (Shushkova ve ark. 2009; Singh ve Singh 2016; Zhang ve ark. 2015). Bununla birlikte glifosatın bozunması canlı bitkilerde de gerçekleşir ve böylece hem glifosat hem de bozunma ürünü olan AMPA kalıntıları tüm bitkisel maddelerde bulunabilir (Arregui ve ark. 2004). Genetiği değiştirilmiş glifosata dirençli bitki çeşitlerinde ise bitki DNA'sına glifosat oksidazı kodlayan bir gen yerleştirilir ve böylece bu bitkilerde glifosat büyük ölçüde AMPA'ya ve glikoksilat'a dönüştürülür. Sonuç olarak, bu tür

genetiği değiştirilmiş bitkilerde glifosat kalıntıları önem taşımazken, AMPA kalıntıları daha önemli olarak değerlendirilirler (Alves Corrêa ve ark. 2016; Monsanto 2020). Bazı bitki çeşitlerinde ise glifosatı N-asetil-glifosata ve bunun da N-asetil-AMPA'ya dönüşmesi için bir glifosat-N-asetil transferaz veya GAT geni eklenmiştir. Bu tür bitki çeşitlerde dört kalıntının tümü (glifosat, N-asetil-glifosat, N-asetil-AMPA ve AMPA) bulunabilir ve genellikle diyetle alımda risk değerlendirmesi yapılırken Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) tarafından hepsi göz önünde bulundurulur (FAO 2020). Türkiye'de genetiği değiştirilmiş bitki üretimi yapılmadığından, burada daha çok glifosat, metaboliti aminometil fosfonik asit (AMPA) ve taşıt maddesi olan polioksietil amin (POEA) üzerinde durulacaktır.

Aktif madde ve metabolitleriyle birlikte hasat edilen ürünlerde toplam kalıntı düzeyi çoğunlukla 5 mg/kg'ın (1 kg üründe 5 mg glifosat ve metaboliti) altındadır. Ancak bazen glifosat uygulanan ürünler tam olgunluğa ulaşmadan hasat edildiklerinde bu düzey 20 mg/kg'a kadar ulaşabilmektedir (Cessna ve ark. 1994, 2000; FAO 2020; McNaughton ve ark. 2015; Zhang ve ark. 2017b). Bazı durumlarda yemlerdeki toplam kalıntı düzeyinin 93 mg/kg'a kadar çıkabileceği de bildirilmiştir (FAO 2020). Glifosatın geniş ölçekte ve yoğun olarak kullanılması ve çevrede ve gıdalarda birikimi nedeniyle hem kendisi hem de metabolitleri hakkında toprak ve su kalitesi ile bitki, hayvan ve insan sağlığı için zararlı yan etkilerine yönelik endişeler de artmaya başlamıştır. Glifosatın potansiyel kronik istenmeyen etkilerini gösteren çalışmaların (Battaglin ve ark. 2014; Séralini ve ark. 2014), ortaya çıkmasıyla Uluslararası Kanser Araştırma Ajansı (IARC) saf glifosatı 2015 yılında henüz kanser oluşturduğuna ilişkin sınırlı kanıtlar olması nedeniyle "insanlar için muhtemel kanserojen (Grup 2A)" olarak sınıflandırmıştır (IARC 2016). Bununla birlikte o tarihten beri özellikle potansiyel istenmeyen etkileri üzerine birçok araştırma yapıldığı görülmektedir.

Glifosat, biyosidal etkisini bakteri, mantar ve bitkiler gibi organizmalarda folatlar ve aromatik asitlerin (fenilalanin, tirozin ve triptofan) sentezlenmesini sağlayan metabolik yolu (şikimat yolu) engelleyerek gösterir (Van Bruggen ve ark. 2018). Bu yol, bitkiler ve birçok mikroorganizmada savunma sistemi ile ilgili aromatik aminoasitlerin ve sekonder bileşiklerin üretimi için gereklidir (Schrödl ve ark. 2014). Bununla birlikte bu metabolik yol insan ve hayvanlar gibi memelilerde bulunmadığından gerekli duyulan bu elzem aminoasitlerin diyetle birlikte dışarıdan alınması gerekir. İşte hayvanlarda bu yolun olmaması nedeniyle memeli, amfibiler (hem karada hem de suda yaşayan hayvanlar) ve reptiller (sürüngenler) gibi hayvanlarda akut glifosat zehirlenmesine pek rastlanmaz (Weir ve ark. 2016). Bununla birlikte, ortalama akut öldürücü dozları, farklı taşıt maddelerle hazırlanan formülasyonlara göre oldukça değişkendir (Diamond ve Durkin 1997; Durkin 2011). POEA içeren formülasyonlar, diğer formülasyonlara kıyasla nispeten daha zehirlidir. En zehirli formülasyonlarının öldürücü dozları, türe özgü olarak değişkenlik gösterir. Örneğin karada yaşayan hayvanlar için ortalama akut öldürücü dozları (öldürücü doz-50) 175 ile 540 mg/kg (1 kg canlı ağırlık için

gereken glifosat miktarı) ve suda yaşayan canlılar için 1 ila 52 mg/L (1 L su için gereken glifosat miktarı) arasında değişir (Durkin 2011). Bununla birlikte, bu iki grubun (kara ve su hayvanları) glifosata olan duyarlılığı ve maruziyet yöntemleri oldukça farklı olduğu için doğrudan karşılaştırılamamaktadır.

Teknik madde olarak saf glifosatın ağızdan akut öldürücü dozu memelilerde oldukça düşük olmasına rağmen (farklı hayvan türlerinde 800 ile >5000 mg/kg arasında değişmektedir) (McComb ve ark. 2008; WHO 2009), çevrede birikimleri nedeniyle ürün haline getirilmiş glifosat ve onun bozunma ürünlerinin kronik etkilerine yönelik çalışmalar daha çok ilgi çekmektedir (Bai ve Ogbourne 2016; Battaglin ve ark. 2014; Greim ve ark. 2015; Mesnage ve ark. 2015a; Séralini ve ark. 2014).

Neden sonuç ilişkisine yönelik olarak yapılan bazı araştırmalarda artan glifosat kullanımı ile çeşitli kanser türleri, böbrek hasarı ve dikkat eksikliği hiperaktivite bozuklukları, otizm, Alzheimer ve Parkinson hastalığı gibi zihinsel durumlar dahil olmak üzere çok çeşitli insan hastalıkları arasında ilişki olduğuna dair bulgular bulunduğu ileri sürülmüştür (Fluegge ve Fluegge, 2016; Fortes ve ark. 2016; Jayasumana ve ark. 2014; Mesnage ve ark. 2015b; Swanson ve ark. 2014). Kolombiya'da görülen yavru düşüklüğü, dermatolojik ve solunum yolu hastalıklarının yasa dışı olarak ekilen koka bitkilerini ortadan kaldırmak için havadan püskürtülen glifosata maruz kalmayla ilişkili oldukları iddia edilmiştir (Camacho ve Mejía, 2017). Aynı şekilde domuzlarda görülen kısırlığın ve özürlü durumlardaki artışın nedeninin karaciğer ve böbreklerindeki glifosat konsantrasyonlarına ve bunun da yemlerindeki glifosat kalıntıları ile ilişkili olduğuna işaret edilmiştir (Krüger ve ark. 2014a, 2014b).

Hücre kültürleri ile deneysel koşullar altında yapılan bir çalışmada, glifosat ve onun parçalanma ürünü olan AMPA'nın, insan alyuvar hücre kültürlerinde reaktif oksijen türlerini (ROS) orta dereceli yüksek konsantrasyonlarda (>42 mg/L - saf glifosat veya AMPA) 24 saat boyunca arttırdığı gösterilmiştir (Kwiatkowska ve ark. 2014a). Hem glifosat hem de AMPA, eritrosit kültürlerindeki asetil kolin esteraz etkinliğini düşürür (Kwiatkowska ve ark. 2014b). Asetilkolin esteraz ise sinirsel uyarı görevi yapan (nörotransmitter) asetilkolini parçalayan bir enzimdir. Organik fosforlu bileşikler tarafından asetilkolin esteraz etkinliğinin azalması sinirsel uyarıların sonlanmasını engeller. Yapılan bir çalışmada 24 saat boyunca yüksek dozda (4000 mg/L) glifosata maruz bırakılan sıçan sinir hücrelerinin gelişimi ve sinir gövdelerinin büyümesinde bozukluklar olduğu bildirilmiştir (Coullery ve ark. 2016). Diğer laboratuvar çalışmalarında da insan periferal kan hücrelerine glifosatın orta ve yüksek dozlarda (85 ve 1690 mg/L) maruz kalması lökositlerde DNA hasarına ve 42 mg/L dozda DNA'nın metillenmesine neden olmaktadır (Kwiatkowska ve ark. 2017). DNA metilasyonundaki değişiklikler kanserli hücrenin çoğalması ile programlı hücre ölümü (apoptozis) arasındaki dengeyi bozabilir (Hervouet ve ark. 2013). DNA'nın az metillenmesi onkojenlerin etkinleşmesine neden olurken, aşırı metillenmesi tümör baskılayıcı genlerin sessizleşmesine neden olabilir (Hervouet ve ark. 2013). Böylece glifosat ve AMPA normal

sinir iletimini bozabilir ve hücre çoğalması ile programlı hücre ölümü arasındaki hassas dengeyi bozabilir.
Yukarıda verilen neden-sonuç ilişkisine dayanan araştırmalar ile hücre çalışmalarından tahmin edileceği gibi glifosata sürekli düşük dozlarda maruz kalınması (1 kg canlı ağırlık için yaklaşık 70 mg), değişik organizmalarda asetilkolin esteraz enziminin etkinliğini etkileyebilir (Cattani ve ark. 2017; Kwiatkowska ve ark. 2014b; Menéndez-Helman ve ark. 2012). Asetilkolinesteraz doğru bir şekilde görevini yerine getiremezse sinir uyarıları sonlanmaz ve böylece ciddi sinirsel bozukluklara neden olur (Čolović ve ark. 2013). Örneğin, gebe sıçanlara su içinde (%0.36 veya 3600 mg/L dozunda) glifosat (Roundup formülasyonu) sürekli bir şekilde verilirse, sıçanların beyninde bulunan hipokampüste oksidatif strese ve glutamat reseptörlerinin aşırı uyarımına ve asetilkolin esteraz enziminin etkinliğinde azalmaya neden olabilir (Cattani ve ark. 2017). Bu durum gebelik boyunca glifosata maruz kalan sıçanların yavrularında depresyon benzeri davranışlara yol açabilmektedir (Cattani ve ark. 2017).
Diğer bir kronik maruziyet çalışmasında Roundup isimli ürünün sıçanlara günlük olarak 56 mg/kg dozunda 5 ve 13 hafta ağızdan verilmesi ile karaciğerde önemli hasarlara neden olabileceği gösterilmiştir (Çağlar ve Kolankaya 2008). İçme sularıyla çok düşük dozlarda (günlük 50 ng/L içme suyu veya 4 ng/kg vücut ağırlığı) verilen Roundup, 2 yılın sonunda sıçanlarda karaciğer ve böbrek hasarı ile değişik tümörlerin gelişmesine neden olmuştur (Mesnage ve ark. 2015a; Séralini ve ark. 2014). Bununla beraber bu sonuçlara ilgili ürünü üreten sanayi kuruluşları ve bazı değerlendirme kuruluşları tarafından itiraz edildiği de belirtilmelidir (EFSA 2015; Greim ve ark. 2015). Bunun üzerine aynı çalışma ekibi tarafından yapılan diğer bir çalışma sıçanlardaki bu kronik maruziyeti daha ileri taşımış ve karaciğerdeki alkole bağlı olmayan hasarın altındaki nedenleri proteomik ve metabolomik kanıtlarıyla göstermiştir (Mesnage ve ark. 2016). Bununla beraber Roundup ile ilgili yapılan çalışmalarda glifosat ile taşıt maddesi POEA arasında belirgin bir ayrım yapılmamıştır, POEA'nın tahmini akut oral ortalama öldürücü dozu (Öldürücü doz-50 1.2 g/kg), glifosattan (LD50 4.8 g/kg) daha yüksektir (Diamond and Durkin, 1997). Ancak bu deneyler glifosatın akut oral toksisitesini belirlemek için yürütülmemiş, sadece pratikte karşılaşılan ürününün kronik etkilerini belirlemek amacıyla yürütülmüştür.
Fertilite ile ilgili yapılan diğer çalışmalarda düşük dozlarda (5 mg/kg) glifosatın tekrarlanan uygulamalarının (Abarikwu ve ark. 2015) ve yüksek dozda (500 mg/kg) tek bir uygulamasının (Dai ve ark. 2016) erkek sıçanlarda fertiliteyi olumsuz yönde etkilediği (kısırlığa yol açabileceği) gösterilmiştir. Ayrıca soya sütüyle 100 mg/L oranında hazırlanıp verilen glifosatın, erkek sıçanlarda sperma sayısında azalmaya ve anormal sperm yapısında artışa neden olacağı bildirilmiştir (Nardi ve ark. 2017). İneklerin yumurtalıklarından elde edilen hücre kültürlerinin düşük glifosat konsantrasyonlarına (0.5, 1.7 ve 5 mg/L) maruz bırakıldıklarında yumurtalık fonksiyonlarında bozulmaya yol açtığı, ama endokrin bozucu etkiler yapan yüksek konsantrasyonlarda (10 ve 300 mg/L) bu etkiyi göstermediği ileri sürülmüştür (Perego ve ark. 2017). Bu çalışmalardan

düşük konsantrasyonlarda glifosatın hormonal etkilere ve fertilitede düşmeye neden olduğu, ama yüksek dozlarda farklı organların etkilenebileceği ve sonuçta ölüme kadar varan etkilere neden olabileceği anlaşılmaktadır.

Suda yaşayan canlılarla ilgili yapılan çalışmalarda, glifosat ve taşıt maddesi POEA'nın protozoa, midyeler, kabuklu hayvanlar, kurbağalar ve balıklar dahil çeşitli sucul canlılar üzerinde karada yaşayan hayvanlarda gösterdikleri etkilerin benzeri olumsuz sonuçlara neden olabilecekleri bildirilmiştir (Bringolf ve ark. 2007; Durkin 2011; Li ve ark. 2017; Moreno ve ark. 2014; Prosser ve ark. 2017; Rissoli ve ark. 2016; Sihtmäe ve ark. 2013; Tsui ve Chu 2003; Zhang ve ark. 2017a). Araştırmalar, POEA içeren glifosat formülasyonlarının POEA içermeyen formülasyonlardan daha zehirli olduğunu göstermektedir (Bringolf et al., 2007; Prosser et al., 2017). Yapılan çalışmalar, sucul hayvanların POEA'lı formülasyonlara karasal hayvanlardan daha duyarlı olduklarını göstermesine rağmen bağımsız araştırmacılar tarafından yapılan araştırmaların kimyasalların tescilli olmaları ve tescil sahiplerinin izin vermemesi nedeniyle daha sınırlı sayıda oldukları iddia edilmektedir (Diamond ve Durkin 1997; Durkin 2011). Örneğin POEA içeren glifosat formülasyonu 360 g/L konsantrasyonda tuzlu su karidesi Artemia salina'ya ve genç zebra balıklarına (Danio rerio) POAE içermeyen formülasyondan daha zehirli olmaktadır (Rodrigues ve ark. 2017). Tatlı su midyelerinin değişik türlerine 4 mg/L konsantrasyonda uygulanan Roundup, teknik madde olarak uygulanan glifosattan daha fazla olumsuzluk göstermiştir (Bringolf ve ark. 2007). Genel ve maksimum glifosat uygulama dozlarında ve topraktan gelen oranlarda yüzey sularında 0.21 ile 0.99 mg/L oranlarında POEA bulunabileceği tahmin edilmekte ve bu POEA konsantrasyonlarından dolayı sucul canlıların %21-43 oranında eksildiği tahmin edilmektedir (Rodriguez-Gil ve ark. 2017).

Yine karadaki hayvanların glifosata verdiği olumsuz etkilere benzer şekilde, saf glifosatın düşük konsantrasyonlarda (1 ila 676 mg/L) kahverengi midyelerde (Perna perna) (Sandrini ve ark. 2013) ve bazı balık türlerinde (Menéndez-Helman ve ark. 2012; Sandrini ve ark. 2013) asetilkolinesteraz enziminin etkinliğini baskıladığı bildirilmiştir. Oldukça düşük konsantrasyonlarda (0.01 mg/L) glifosatın zebra balıklarında başlıca motor nöronları hasara uğrattığı ve bunun da genç yaşlarda anormal hareketlere yol açabileceği gösterilmiştir (Zhang ve ark. 2017a). Zebra balığı embriyolarının yüksek konsantrasyonlarda (50 mg/L) Roundup'a maruz kalması ön beyin, orta beyin ve göz hasarı dahil gelişme problemlerine yol açabileceği ileri sürülmüştür (Roy ve ark. 2016). Karada yaşayan hayvanlara benzer bir şekilde, Japon balıklarının (Carassius auratus) orta derecede düşük düzeylerde (34 mg/L) glifosata kronik olarak maruz bırakıldıklarında farklı dokularındaki metabolizmalarının bozulacağı, reaktif oksijen gruplarının ve oksidatif stresin aşırı bir şekilde üretileceği gösterilmiştir. Bunun sonucunda ağır böbrek hasarı olabileceği ileri sürülmüştür (Li ve ark. 2017). Roundup'ın daha düşük konsantrasyonlarının (4 saat, 3.6 mg/L) bile yılan balıklarının (Anguilla anguilla) kan, solungaç ve karaciğerinde hasara neden olduğu

bildirilmiştir (Guilherme et al. 2009). Tatlı su sazanlarının (Cyprinus carpio), yüksek konsantrasyonlarda (205 mg veya 410 mg/L) Roundup'a maruz bırakıldıklarında karaciğer hücreleri ve mitokondrilerinde olumsuz sonuçlar görülebileceği bildirilmiştir (Szarek ve ark. 2000).
Sucul hayvanlara bu doğrudan etkilere ilave olarak, glifosatın balıklar ve onların patojen bakteri veya parazitleri arasında etkileşmeye neden olarak, onları patojen organizmalara daha duyarlı hale getirdiğine yönelik çalışmalar da bulunmaktadır. Örneğin glifosatın öldürücü olmayan konsantrasyonlarda (0.73 mg/L, 96 saatte öldürücü konsantrasyon-50'nin %10'u) yayın balıklarına (Rhamdia quelen) maruziyeti, kandaki alyuvar, trombosit, lenfosit ve toplam akyuvar sayısında ve bağışıklık sisteminin tepkisi olan fagositozda azalmaya neden olduğu ve böylece patojen Aeromonas hydrophila bakterisine duyarlılığı artırdığı gösterilmiştir (Kreutz ve ark. 2010; 2011). Benzer olarak, glifosatın çevredeki konsantrasyonlarda bulunabileceği konsantrasyonlarda (0.36 mg/L) tatlı su balığı Galaxias anomalus'un trematod paraziti olan Telogaster opisthorchis enfeksiyonunu şiddetlendirdiği bildirilmiştir (Kelly ve ark. 2010). Böylece, yüzey sularındaki düşük düzeyde bulunabilecek glifosatın konakçı ile patojen bakteri veya parazitler arasındaki dengeyi bozabileceği anlaşılmaktadır. Bu özellik de sucul hayvanlarda beklenmeyen değişimlere neden olabilir.
Bal arılarına yönelik yapılan çalışmalar da glifosatın özellikle erken dönem bal arısı larvalarının büyümesini geciktirdiği göstermiştir (Vázquez et al. 2018). Bu etkinin glifosatın arı larvalarında stres kaynağı olarak davrandığı ve bazı bağışıklık sistemi genlerini değiştirdiğini ve bağırsak epitelindeki hücre ölümünü uyardığı ifade edilmektedir (Gregorc ve ark. 2012; Gregorc ve Ellis, 2011). En son yapılan bir çalışmada ise öldürücü olmayan konsantrasyonlarda glifosata maruz bırakılan bal arısı larvalarında gözle görülen bir belirti olmasa bile metabolizmalarındaki yıkım faaliyetlerinde (katabolizma) ve oksidatif streste artışa yol açılabileceği gösterilmiştir (Vazguez ve ark. 2020).
Sonuç olarak zirai mücadele amacıyla kullanılan glifosat ve formülasyonlarının hayvanlarda akut zehirlenmeye yol açmayabileceği, bununla beraber tekrarlanan dozlarda sürekli alınmasına bağlı olarak (kronik maruziyet) evcil hayvanlarda ciddi ve geri döndürülemeyecek nitelikte bozukluklara neden olabileceği ve gerek karada ve gerekse suda yaşayan hayvanlarda da benzer olumsuzluklara yol açabileceği görülmektedir.
Gereğini saygılarımla arz ederim.
KAYNAKLAR
Abarikwu SO ve ark. (2015). Combined effects of repeated administration of Bretmont Wipeout (glyphosate) and Ultrazin (atrazine) on testosterone, oxidative stress and sperm quality of Wistar rats. Toxicol. Mech. Meth. 25: 70–80
Alves Corrêa E ve ark. (2016). Glyphosate resistant and conventional canola (Brassica napus L.) responses to glyphosate and aminomethylphosphonic acid (AMPA) treatment. J. Agric. Food Chem. 64: 3508–3513.

Arregui MC ve ark. (2004). Monitoring glyphosate residues in transgenic glyphosate-resistant soybean. Pest Manag. Sci. 60: 163–166.
***
Ayrıca da ilgilenen Üniversiteden halka bilgi veriyor diye atılan o çevreci doçenti Bay Şık ` ı da sayarsak ; Alman ilaç ve kimya devi Bayer, tarımsal üretimde yetiştirilen ürün dışında kalan otları yok etmek için kullanılan glifosat maddesinin kansere yol açtığı gerekçesiyle Amerika Birleşik Devletleri'nde (ABD) hakkında açılan davalarda anlaşma yoluna gitti. Bayer, davacılara 10,9 milyar dolar tazminat ödeyecek.
Geçtiğimiz yıllarda Bianet'e glifosat hakkında çok sayıda yazı yazmıştım. Aşağıdaki yazıda yeri geldikçe o yazılara köprü ile atıf yapacağım, detaylı açıklamalar için o yazılara bakılabilir.
Glifosat tarımda kullanılan yüzlerce tarım zehrinden biri. 2015 yılında Uluslararası Kanser Araştırma Kurumu (IARC) bir rapor yayınlayarak glifosatın da içinde bulunduğu bazı tarım kimyasallarının "muhtemel kanserojen" olduğunu açıklamıştı.
Açıklama epeyce tartışma yaratmıştı. Bir sonraki yıl ise Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) glifosat hakkında bir değerlendirme raporu yayınlayarak "glifosat kalıntısı barındıran gıda ürünlerinin yüksek ihtimalle kanserojen olmadığını" ifade etmişti. Raporun IARC tarafından yapılan açıklama ile çelişki içermediği, IARC'ın glifosatın aşırı dozda alımını araştırarak bir sonuca vardığı, DSÖ'nün raporunda ise gıdalar yoluyla glifosata ne kadar maruz kaldığımız dikkate alınarak bir değerlendirme yapıldığı vurgulanmıştı.
Anlaşma yoluna gidildi ama
Ancak aradan geçen zaman zarfında ABD'de glifosat kullanan çok sayıda çiftçi ve tarım işçisi glifosat üreten Monsanto ve daha sonra Monsanto firmasını satın alan Bayer firmasına sağlıklarının zarar gördüğü iddiası ile dava açmaya başladı.
Geçtiğimiz gün medyada da yer aldığı gibi glifosat üreticisi Bayer firmasının yaklaşık 11 miyar dolar tazminat ödemeyi taahhüt etmesi üzerine açılan davalar anlaşma yoluyla şimdilik sona erdi.
ABD'de yaşananlar ülkemizde kullanılan glifosat miktarının ne olduğu, glifosat nedeniyle Türkiye'de çiftçiler ve tarım işçileri için bir sağlık zararı oluşup oluşmadığı gibi soruları akla getiriyor.
Tarım kimyasallarının büyük birçoğunluğu için geçerli olduğu gibi glifosat da en büyük zararı doğrudan uygulayan kişilere yani çiftçilere ve tarım işçilerine veriyor.
Başka ülkelerde yasaklamalar başladı
2017 yılında Avrupa Birliği (AB) Komisyonu üye ülkelerde glifosat kullanımını 5 yıl süre ile uzatma kararı almıştı. Ancak alınan karar AB içindeki tartışmaları sonlandırmadı ve 2 Temmuz 2019 tarihinde Avusturya Parlamentosu aldığı bir kararla AB tarafından alınan karara uymayı reddederek glifosat kullanımını ciddi şekilde sınırlandıran ilk ülke oldu. Geçtiğimiz Ocak ayında ise Lüksemburg glifosat kullanımını bütünüyle yasakladı.
Türkiye'de hiçbir veri yok

Ülkemizde ise glifosat kullanımı hız kesmeden, yıldan yıla artarak devam ediyor.
Türkiye'de glifosat kullanımının yol açtığı sorunlar hakkında çok az şey biliyoruz. İşin aslına bakarsanız ülkemiz genelinde ne miktarda glifosat kullanıldığını bile bilmiyoruz. Ancak bu konuda bazı tahminler yapmaya çalışmış ve 2001 yılında 305 ton olan glifosat kullanımının, 2018 yılında 27 kat artış göstererek 8 bin tona çıkmış olabileceğini belirtmiştim.
Bu önemli konu sık sık Meclis gündemine de geldi.Glifosat hakkında verilmiş çok sayıda soru önergesi var. Genel olarak Türkiye'de pestisit kullanımının yol açtığı sorunları tespit etmek amacıyla Meclis Araştırması açılsın önerisi de var. Soru önergelerine Tarım ve Orman Bakanlığı tatminkâr ya da bilgilendirici bir yanıt vermedi.
Meclis Araştırması açılmasına yönelik öneri de sadece 10 gün önce AKP-MHP bloğunun oylarıyla reddedilmişti.
Cevap verilmesi gereken sorular
Bayer'in ABD'deki çiftçilere ve tarım işçilerine ödediği milyarlarca dolarlık tazminat üzerinde bir kez daha gündeme gelen bu önemli konuda şu soruların artık mutlaka bir yanıt bulması gerekiyor. Soruların muhatabı Tarım ve Orman Bakanlığı ile Sağlık Bakanlığı'dır.
1) Türkiye'de genel olarak ve tek tek iller bazında glifosat kullanım miktarı nedir?
2) Gıda ürünlerinde glifosat kalıntısı olup olmadığını belirlemeye yönelik olarak hangi çalışmalar yapılıyor? Yapılan çalışmalardan elde edilen sonuçlar nelerdir?
3) Glifosat toprakta ve suda zehirli etkisini aylarca sürdürebiliyor. Glifosatın sularda kalıntısı olup olmadığını tespit etmeye yönelik olarak herhangi bir araştırma yapılıyor mu?
4) Glifosat kullanımının yoğun olduğu bölgelerde yaşayan insanların ve rutin olarak ya da sıklıkla glifosat kullanan çiftçilerin ve tarım işçilerinin glifosata ne düzeyde maruz kaldıklarını tespit etmeye yönelik çalışmalar yürütülüyor mu?
5) Tarım ve Orman Bakanlığı 2014 yılına kadar ülkemiz genelinde ne miktarda pestisit kullanıldığına dair verileri tek tek etken madde bazında ayrıntıları ile açıklıyordu. Ancak 2014 yılında sonra bu verilerin açıklanması uygulamasına son verildi. Yurttaşların bilgi edinme hakkına zarar veren bu kararın gerekçesi nedir?
Sorumlu birer yurttaş olarak bu soruların yanıtlarının peşine düşmeliyiz. Elbette ABD'deki dava sürecinin ayrıntılarını ve bu konuda özellikle de çiftçilerin, tarım işçilerinin haklarını korumak için hukuki olarak ülkemizde ne yapılabileceği meselesini de araştırmak gerekiyor.
Kaygılanmakta haklıyız ancak bu sorunların çözümü mümkündür.
Gıda üretim süreçlerine müdahil olabilir, siyasal partilere baskı yapabilir, yerel yönetimlerin bu tip konuları gündemlerine alması için çalışabilir, bu konuda çaba gösteren örgüt-inisiyatif ve oluşumlara destek verebilir; örneğin pestisitler konusunda faaliyet gösteren Zehirsiz Sofralar Sivil Toplum Ağı'nın yaptığı çalışmalara dâhil olabiliriz. (BŞ/TP)
Bülent Şık

Gıda Mühendisi. Doktora konusu çevre dostu analiz yöntemleri geliştirilmesi üzerine. Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı bünyesinde faaliyet gösteren çeşitli laboratuvarlarda çalıştı. 2009 Yılında öğretim üyesi olarak Akdeniz Üniversitesine geçti. Üniversitede Gıda Güvenliği ve Tarımsal Araştırmalar Merkezi'nin kurulumu ve faaliyete geçmesi çalışmalarını yürüttü. 2010-2015 yılları arasında aynı merkezde Teknik Müdür Yardımcılığı yaptı. Gıdalarda ve sularda katkı maddelerinin ve çeşitli toksik kimyasal maddelerin kalıntılarının belirlenmesi üzerine çalışmalar yaptı. Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümünde öğretim üyeliği yaparken 22 Kasım 2016'da çıkarılan 677 sayılı Kanun Hükmünde Kararname (KHK) ile kamu görevinden çıkarıldı.Türk Toraks Derneği 2019- Çevre ve İklim Sorunları Savunuculuk Ödülü ve Türk Tabipleri Birliği (TTB) 2019- Nusret Fişek Halk Sağlığı Hizmet Ödülü sahibi.

MEĞER ORDU İLİ ISIRGAN HAYVANLAR EN ZARAR VARMIŞ.. BİLMİYORDUK…

Alman ilaç devi Bayer'in, 'Roundup' isimli tarım ilacındaki 'glifosat'ın kansere yol açtığı iddiasıyla Amerika'da açılan davalardan feragat edenlere 11 milyar dolar ödeyecek olması Türkiye'yi de sarstı. Ünye Ziraat Odası Ziraat Mühendisi İbrahim Hakan Gün, ilacın Türkiye'de en fazla kullanıldığı bölgelerin başında Ordu'nun geldiğini belirtirken Tarım Yazarı Ali Ekber Yıldırım, kansere yol açan zirai ilaç kullanımının Tarım Bakanlığı tarafından yasaklanması gerektiğini söyledi.
ISIRGAN İLACI HAYVANLARI ÖLDÜRÜYOR!
Ordu İli Damızlık Koyu-Keçi Yetiştiricileri Birliği Başkanı Mustafa Koçkaya, ısırgan otu ile mücadele için atılan ilacın hayvanlarda ölümlere neden olduğunu açıkladı. Daha çok fındık bahçelerinde olmak üzere meralarda da ısırgan otu ile mücadele için atılan ilacın zehirlenmelere neden olduğunu belirten Koçkaya, "Bizim şimdi adama gidip de merasında ya da fındık bahçesinde sen ısırgan ilacı kullanma deme şansımız yok. Bu ilaç başka bazı olumsuz etkilerini yanı sıra hayvanlarda zehirlenme sebebiyle ölümlere bile nerden oluyor. Bu ilacın etkisi bir sene de sürmüyor. Bu ilacın

olumsuz etkisi toprakta birkaç sene sürüyor.
Bu ilacın hiç atılmaması daha iyi olur. Sadece koyun olarak da düşünmemek lazım, her canlıya zarar verebilir. Bu büyükbaş olur küçükbaş olur, karaca olur. Solucana dahi zararı var bu ilacın." dedi. Yasin Çanakçı

ÖDÜL VE CEZA OLMALI

Alman ilaç devi Bayer'in, 'Roundup' isimli tarım ilacındaki 'glifosat'ın kansere yol açtığı iddiasıyla Amerika'da açılan davalardan feragat edenlere 11 milyar dolar ödeyecek olmasıni ve ilacın Türkiye'de en fazla Ordu'da ısırgana karşı kullanılmasını değerlendiren Tarım Yazarı Ali Ekber Yıldırım, zirai ilaç dışındaki mücadele yollarının Tarım bakanlığı tarafından ödül ve ceza sistemiyle teşvik edilmesi gerektiğini söyledi. Hasan Özel 7'de

EN FAZLA ORDU'DA KULLANILIYOR

Alman ilaç devi Bayer'in, 'Roundup' isimli tarım ilacındaki 'glifosat'ın kansere yol açtığı iddiasıyla Amerika'da açılan davalardan feragat edenlere 11 milyar dolar ödeyecek olmasını değerlendiren Ünye Ziraat Odası Ziraat Mühendisi İbrahim Hakan Gün, Türkiye'da bu ilacın en fazla kullanıldığı yerlerin başında Ordu'nun geldiğini belirterek ilacın kullanımın yasaklanması gerektiğini ifade etti. Kaan Özel 7'de

Tarım ilacındaki riskler raporda

PAŞA ALYURT Ankara

Alman ilaç ve kimya şirketi Bayer, ABD'de satılan "glifosat" etken maddeli tarım kimyasalı Roundup'a karşı açılan davalarda anlaşma yoluna gitmiş, kansere yol açtığı iddiasıyla açılan 125 bin davanın dörtte üçünün, 10 milyar 900 milyon dolar tazminat karşılığında geri çekileceğini duyurmuştu. ABD'deki davaların ardından söz konusu ilaca yönelik Türkiye'de açılan ilk davada yeni bir gelişme yaşandı. 10 Temmuz'da Ankara 18. İdare Mahkemesi'nde görülecek duruşma öncesinde Ankara Üniversitesi (AÜ) Veteriner Fakültesi'nce hazırlanan ve dava dosyasına giren raporda, çarpıcı tespitlere yer verildi.

Ölüme varan etkiler

Birçok kaynaktan yararlanılan raporda, "glifosat" maddesinin hayvanlardaki etkilerine yer verildi. Raporda, glifosatın yüksek doz kullanımının bazı hayvanlarda kısırlığa yol açabileceği, farklı organların etkilenerek ölüme varan etkilere neden olabileceği ifade edildi. Ayrıca bazı kaynakların savunduğu, suda yaşayan hayvanlarda da söz konusu maddenin metobalizma bozukluklarına, ağır böbrek hasarlarına neden olabileceğine ilişkin iddialar da raporda yer aldı. Raporda, suda yaşayan bazı hayvanların Roundup'a maruz bırakıldıklarında karaciğer hücreleri ve mitokondrilerinde olumsuz sonuçlar görülebileceği ifadelerine de yer verildi.

'Arılar büyüyemiyor'

Raporda, bal arılarına yönelik çalışmalarda glifosatın özellikle erken dönem bal arısı larvalarının büyümesini geciktirdiği tespitine de yer verildi. Raporda, "Bu etkinin glifosatın arı larvalarında stres kaynağı olarak davrandığı ve bazı bağışıklık sistemi genlerini değiştirdiği ifade edilmektedir" denildi.

Raporun sonuç bölümünde, "Zirai mücadele amacıyla kullanılan 'glifosat' ve formülasyonlarının hayvanlarda akut zehirlenmeye yol açmayabileceği, bununla beraber tekrarlanan dozlarda sürekli alınmasına bağlı olarak (kronik maruziyet) evcil hayvanlarda ciddi ve geri döndürülemeyecek nitelikte bozukluklara neden olabileceği, gerek karada ve gerekse suda yaşayan hayvanlarda da benzer olumsuzluklara yol açabileceği görülmektedir" denildi.

Avukat Senih Özay, bir çiftçi arkadaşı tarafından çekilen ve ilacın kullanıldığı ürünle, kullanılmadığı ürünü gösteren fotoğrafları Milliyet'le paylaştı.

DAVAYI AÇAN AVUKAT MİLLİYET'E KONUŞTU:

'Bilim dünyası bölünmüşse bir mahzur var demektir'

Konuya ilişkin Milliyet'e değerlendirmelerde bulunan Avukat Senih Özay şunları söyledi:

"Mahkeme ara kararı ile çeşitli kurumlara yazı gönderdi. Hacettepe Eczacılık Bölümü Fakültesi, Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bitki Koruma Bölümü, Ankara Üniversitesi Veterinerlik Bölümü, Ziraat odaları, Ziraat Mühendisi Odaları ve bir Onkoloji Derneği'nden bilirkişi raporu istedi. Bu yazıların ise birçoğuna yanıt geldi. Onkoloji Derneği; 'ABD ve Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) bu ilacın mahzuru var diyor ama AB kesin değil' gibi bir görüş sundu. Bitki Koruma Bölümü ise, 'Bu ilaç çok tehlikelidir, yasaklanmalıdır' diye görüş açıkladı. Bilim insanları bölünmüşse, biri 'mahzur var', biri 'mahsur yok' diyorsa, burada bir mahzur vardır."

Avukat Senih Özay

Ordu ilinin söz konusu ilacın en fazla tüketildiği ve en fazla zararın yaşandığı bölge olduğunu savunan Özay, "Antalya, Alanya, Debre, gibi bölgelerde bu ilaç yoğunluklu olarak kullanılıyormuş. Ancak özellikle Manisa Salihli'deki üzüm bağlarında bu ilaç çok sık kullanılıyor" dedi.

Hakimler Yargıçlar bunları önce sizin okumanız gerekir....
Türkiye'de ve dünyada giderek artan tarımda kimyasal kullanımının nedenlerini, ortaya çıkardığı olumsuz sonuçları ve kimyasal kullanılmayan tarımsal üretim alternatiflerini uzmanlar Independent Türkçe'ye anlattı
Murat Büyükyılmaz @muratbuyukyilmz
Cumartesi 4 Temmuz 2020 12:02
Fotoğraf: Pinterest
Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre, 2015 yılında 39 bin ton olan pestisit kullanımı 2018'de 60 bin tona ulaştı.
Kimyasal gübreler, ithalata bağımlı olduğu için maliyetleri yükseltmesi, gıda sağlığı açısından tehlikeleri beraberinde getirmesi gibi pek çok sorunu ve tartışmayı da barındırıyor.
Bayer.jpg
Alman ilaç ve kimya devi Bayer, Türkiye'de de satılan ve yabani otları kurutmak için kullanılan RoundUp adlı ilacın kansere yol açtığı iddiasıyla açılan dava sonrası, davacılara 10,9 milyar dolar ödemeyi kabul etti.
Bayer'in bu adımı, tarımda kimyasal kullanımı tartışmasını yeniden alevlendirdi.
RoundUp, tarımsal alanlarda ekili ürün dışında kalan bitkileri öldürmek için kullanılan bir glifosat ürünü ve tarımda kullanılan yüzlerce kimyasaldan sadece biri.
roundup.jpg
Türkiye'de glifosat kullanımının son 20 yılda katlanarak arttığı ve binlerce tona ulaştığı tahminleri yapılırken, Bayer'in ürettiği glifosat etken maddeli RoundUp adlı tarım ilacına karşı Türkiye'de de açılan bir dava var.
Davanın duruşması 10 Temmuz'da Ankara'da görülecek.
Tarımda kullanılan kimyasallardan sadece birinin bile telafisi mümkün olmayan ciddi sorunlar ortaya çıkarmaktayken, kimyasal kullanımının nedenlerini, ortaya çıkardığı sonuçları ve tarımsal üretim alternatiflerini tartışmaya açan soruları konunun uzmanlarına sorduk.
Tarımsal üretimin hangi aşamalarında kimyasal madde kullanılıyor?
Kimyasal madde kullanımının tarımsal faaliyetlere maliyet, verimlilik ve gıda sağlığı gibi konularda ne gibi etkileri oluyor?
Tarımda kimyasal kullanımı bir zorunluluk mu? Vazgeçmek mümkün mü, nasıl?
Toplumun tarımsal gıda ihtiyacını karşılayacak bir alternatif tarımsal üretim mümkün mü?
tarımda kimyasal.jpg
"Tarım ilaçları kalıntıları sorunu ise çok büyüktür"
Tarım ekonomisti Prof. Dr. Tayfun Özkaya, kimyasalların, üretim aşamasında kullanıldığı gibi, depolamada, nakliye sırasında ve marketlerde satış aşamalarında da kullanıldığını söyledi.
Kimyasal madde kullanımının tarımsal faaliyetlere etkisini değerlendiren Özkaya, "Tarım ilaçları ve kimyasal gübrelerin fiyatları çok hızlı artıyor. Örneğin tarım ilaçları fiyatları bir yıl içinde yüzde 50 ila 80 arasında arttı. Son beş yıldır artış oranı yüzde 300-400 arasındadır. Buna karşılık çiftçi eline geçen ürün fiyatları ya çok yetersiz artmış ya da artmamıştır. Böylece

çiftçi girdi fiyatları ve ürün fiyatları makası arasında ezilmektedir. Tarım ilaçları kullanımı artmasına karşı verim artmamaktadır. Tarım ilaçları kalıntıları sorunu ise çok büyüktür" ifadelerini kullandı.
Tayfun Özkaya.gif
Tarım ekonomisti Prof. Dr. Tayfun Özkaya / Fotoğraf: Independent Türkçe
"Önce yerel tohumlara dayalı bir biyoçeşitlilik olmalı"
Tarımda kimyasal kullanımı bir zorunluluk olmadığını, kimyasal kullanımından vazgeçmenin mümkün olduğunu söyleyen Özkaya, "Vazgeçmek mümkün. Kısacası agroekolojiye dayalı bir tarıma geçmek gerekiyor. Bunun birçok araçları var. Birincisi biyoçeşitlilik" dedi.
Özkaya, "Önce yerel tohumlara dayalı bir biyoçeşitlilik olmalı. Çoklu ürün de gerekli. Az sayıda türde (örneğin sadece pamuk) ürün yetiştirmek zararlı ve hastalıkları artırıyor. Bir sorun olduğunda ise ev yapımı ilaçlar kullanılabilir. Bütün bunlar bir yılda gerçekleşemez. Üç dört yıl süren bir geçiş süresi gerekebilir" diye konuştu.
"Agroekoloji aynı zamanda bir harekettir"
Özkaya, kimyasal kullanımına alternatif olarak önerdiği agroekolojiyi şöyle anlattı:
Agroekoloji organik tarımı da kapsayan bir şemsiye terim olarak düşünülebilir. Ancak organik tarım birçok ülkede ve Türkiye'de sistem içine alınmıştır. Yasalar bunu pekiştirmiştir. Türkiye'de de organik kanunu vardır. Örneğin organik tarımda kontrol şirketlerinin sertifikasyonu zorunluluktur. Halbuki katılımcı sertifikasyon (buna katılımcı onay sistemi de diyebiliriz) da söz konusudur.
Organik tarımda daha çok biyopestisitlerin kullanıldığını söyleyen Özkaya, "Kısacası organik tarımda tarım kimyasalları yerine biyopestisitlerin ikamesini yapmaktadır. Biyopestisitleri gene tarım ilacı şirketleri üretir. Daha pahalıdır" ifadelerini kullandı.
pixabay.jpg
Fotoğraf: Pixabay
Özkaya, "Ayrıca organik tarım yeterince ekolojik ve eşitlikçi değildir. Büyük bir şirket geniş bir alanda organik tarım yaptığında az sayıda ürün yetiştirebilir. Örneğin sadece bir çeşit şeftali. Yabancı işçiyi sömürür. Ürünleri zenginlere pazarlanır ve çok uzak yerlere gönderilir. Bunlar ne ekolojik ne de eşitlikçidir. Agroekoloji aynı zamanda bir harekettir" dedi.
"Kurak yıllarda ekolojik üretimde verim daha yüksek"
Tarımda kimyasal kullanımının tartışıldığı bir dönemde toplumun gıda ihtiyacının kimyasal kullanımı olmaksızın karşılayacak bir alternatif tarımsal üretimin mümkün olup olmadığı sorusunu yanıtlayan Özkaya, şunları söyledi:
Endüstriyel tarım bugün bütün dünyayı doyuramıyor. Bir milyara yakın insan aç. Açlık sosyal ve politik bir sorun. Gıda üretimi azlığı ile ilgili değil. Dünyada gıda üretiminin hacim olarak üçte biri, enerji olarak dörtte biri çöpe atılıyor. Ayrıca bir milyara yakın insan obez.
"Agroekolojik tarımın adeta adı bile yok"
fazla oku
Üreticiler ve uzmanlar agroekoloji ile ticarileşmenin arka planını anlattı: Organik tarım ama nasıl?

Özkaya, "Yapılan araştırmalar bir geçiş süresi sonrası verimlerin endüstriyel tarımı geçebileceğini göstermektedir. ABD'de Rodale enstitüsünde kırk yıldır mısır, soya ve buğdayda yapılan karşılaştırmalı büyük araştırmalar verimlerin eşit olduğunu, kurak yıllarda ise ekolojik üretimde verimin daha yüksek olduğunu göstermektedir" şeklinde konuştu.
Türkiye'de alternatif tarım yöntemlerine verilen desteğe de değinen Özkaya, "Organik tarım bile yetersiz destekleniyor. İki yıl üst üste organik tarım destekleri alan çiftçiler (ki destek yetersiz düzeyde) üçüncü yıl destek alamıyor. Agroekolojik tarımın ise adeta adı bile yok" ifadesini kullandı.

ZİRAİ İLAÇLAR YASAKLANMALI!

Alman ilaç devi Bayer'in, 'Roundup' isimli tarım ilacındaki 'glifosat'ın kansere yol açtığı iddiasıyla Amerika'da açılan davalardan feragat edenlere 11 milyar dolar ödeyecek olması Türkiye'yi de sarstı. Ünye Ziraat Odası Ziraat Mühendisi İbrahim Hakan Gün, ilacın Türkiye'de en fazla kullanıldığı bölgelerin başında Ordu'nun geldiğini belirtirken Tarım Yazarı Ali Ekber Yıldırım, kansere yol açan zirai ilaç kullanımının Tarım Bakanlığı tarafından yasaklanması gerektiğini söyledi.
ISIRGAN İLACI HAYVANLARI ÖLDÜRÜYOR!
Ordu İli Damızlık Koyu-Keçi Yetiştiricileri Birliği Başkanı Mustafa Koçkaya, ısırgan otu ile mücadele için atılan ilacın hayvanlarda ölümlere neden olduğunu açıkladı. Daha çok fındık bahçelerinde olmak üzere meralarda da ısırgan otu ile mücadele için atılan ilacın zehirlenmelere neden olduğunu belirten Koçkaya, "Bizim şimdi adama gidip de merasında ya da fındık bahçesinde sen ısırgan ilacı kullanma deme şansımız yok. Bu ilaç başka bazı olumsuz etkilerini yanı sıra hayvanlarda zehirlenme sebebiyle

ölümlere bile nerden oluyor. Bu ilacın etkisi bir sene de sürmüyor. Bu ilacın olumsuz etkisi toprakta birkaç sene sürüyor.
Bu ilacın hiç atılmaması daha iyi olur. Sadece koyun olarak da düşünmemek lazım, her canlıya zarar verebilir. Bu büyükbaş olur küçükbaş olur, karaca olur. Solucana dahi zararı var bu ilacın." dedi. Yasin Çanakçı

ÖDÜL VE CEZA OLMALI

Alman ilaç devi Bayer'in, 'Roundup' isimli tarım ilacındaki 'glifosat'ın kansere yol açtığı iddiasıyla Amerika'da açılan davalardan feragat edenlere 11 milyar dolar ödeyecek olmasıni ve ilacın Türkiye'de en fazla Ordu'da ısırgana karşı kullanılmasını değerlendiren Tarım Yazarı Ali Ekber Yıldırım, zirai ilaç dışındaki mücadele yollarının Tarım bakanlığı tarafından ödül ve ceza sistemiyle teşvik edilmesi gerektiğini söyledi. Hasan Özel 7'de

EN FAZLA ORDU'DA KULLANILIYOR

Alman ilaç devi Bayer'in, 'Roundup' isimli tarım ilacındaki 'glifosat'ın kansere yol açtığı iddiasıyla Amerika'da açılan davalardan feragat edenlere 11 milyar dolar ödeyecek olmasını değerlendiren Ünye Ziraat Odası Ziraat Mühendisi İbrahim Hakan Gün, Türkiye'da bu ilacın en fazla kullanıldığı yerlerin başında Ordu'nun geldiğini belirterek ilacın kullanımın yasaklanması gerektiğini ifade etti. Kaan Özel 7'de

Av. Senih Özay Cumhuriyet Bulv. No:188/1 Elal Apt. D.6 Alsancak/Konak/İZMİR İzmir Baro Sicil : 1741 Tel: 0232 421 0094 E-Mail: avsenih@gmail.com	**Av. Nart Atik** Şehit Polis Fethi Sekin Cad. No:2 D:301 Bayraklı/İZMİR İzmir Baro Sicil: 10341 Tel: 0505 308 3377 E-Mail: nart@nartatik.com	**Av. Nefne Atik** Mansuroğlu Mah. Ankara Cad. No:47/402 Mavi Plaza Bayraklı/İZMİR İzmir Baro Sicil: 13265 Tel: 0532 166 0205 E-Mail: nefne@nefneatik.av.tr
Av. Ahu Tahmilci Mansuroğlu Mah. 288/3 Sk. No:3 Selvili 2 Apt. Kat:1 D:2 Bayraklı/İZMİR İzmir Baro Sicil: 13005 Tel: 0232 441 8299 – 0535 618 3948 E-Mail: ahutahmilci@hotmail.com	**Avukat** **Hazar Can Kıpçak** Kalabak Mah. 3275 Sk. No:34 Urla/İZMİR İzmir Baro Sicil: 14382 Tel: 0506 410 3400 E-Mail: hkipcak@hotmail.com	**Av. Sevim Çiğdem Kelek** Çamlıkule Mah. 230/1 Sk. No:27 Buca/İzmir İzmir Baro Sicil:14404 Tel: 0539 912 2058 E-Mail: sevimcigdemkelek1@gmail.com
Av. Nevzat Kaan Çabuk Tel: 0544 714 3673 E-Mail: kaancabuk@gmail.com		**Stj. Av. Ensar Aktürk** Tel: 0538 696 9405 E-Mail: ensarakturk@gmail.com

Monsanto isimli firmanın özellikle narenciye bahçelerinde kullanılan ot öldürücü zehirli tarım ilaçlarının etken maddesi olan glifosat kimyasalının kanserojen etkisi üzerine yapılan gerek Dünya Sağlık Örgütü, gerek Avrupa Gıda Güvenliği Otoritesi EFSA'nın yapmış olduğu açıklamalar ile, ABD'de ve Fransa'da açılan, yüklü tazminatlarla sonuçlanan davalardan haberdar olmamız üzerine Monsanto'nun bu etken maddeyi kullandığı RoundUp adlı ilacı Türkiye'de de kullanan çiftçiler olduğunu öğrenerek, Tarım ve Orman Bakanlığı'na bu ilaçların toplatılması, ruhsatının iptali, üretiminin ve ithalinin yasaklanması için başvurmuştuk. Ancak Tarım ve Orman Bakanlığı susarak, cevap vermeyerek bu başvurumuzu reddedince, Ankara İdare Mahkemeleri'nde Tarım ve Orman Bakanlığı'na karşı dava açtık ve bu etken maddeyi içeren Monsanto'nun ilaçlarının ruhsatının iptalini, toplatılmasını, yasaklanmasını bir de orada talep ettik. Bu davayı açarken yanımıza ilacı kullanan iki Bergamalı çiftçiyi de aldık. Hatta davaya Monsanto ilaç firmasının Türkiye ayağı da bakanlığın yanında müdahil olmuş idi. Bu süreçte mahkeme dilekçemizi reddederek, iki çiftçi için önce bakanlığa başvurmalarını, benden ise toprağının olduğunu, tarlanın olduğunu, bu ilacı kullandığını kanıtlayan belgeler sunarak kanıtlamamı istedi.

Bu süreçte biz dava dilekçemizi oluştururken, çevre ve halk sağlığı açısından ehliyetimizi değerlendirirken bir yandan da her şeye rağmen bak benim tarlam da var derken, mahkeme bize 30 günlük bir süre vermişken bir yönetmelik değişikliğiyle karşılaştık. Daha önce reddedilen dilekçemizle açmış olduğumuz davada dayanak noktalarımızdan biri; bu zehirli bitki ilaçlarının reçetesiz satımını yasaklayan Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan Ve Perakende Satılması İle Depolanması Hakkında Yönetmelik'in 13.02.2019 tarihli Resmi Gazete'de değiştiğini fark ettik. Değişiklikleri incelediğimizde, bu ilaçlara internetten satış yasağı geldiğini, bu ilaçların satışını sadece ziraat mühendisleri yapabilirken artık eczacılar, kimya mühendisleri ve teknikerlerin de yapabileceğini, bayilerde yer alması zorunlu olan "Bitki koruma ürünleri, İnsan, Hayvan ve Çevre İçin Zehirli ve Tehlikelidir." İbaresinin kaldırıldığını gördük. Aynı zamanda eski ve bizim dayandığımız, yönetmelikte bütün bitki ilaçlarının sadece reçeteyle satılabileceğini düzenleyen ancak kimsenin bu düzenlemeye uymadığını, herkesin rahatça bu zehirleri internetten dahi temin edebileceğini söylediğimiz hükümlerin değiştirildiğini gördük. Bu değişikliklerle, zehirli bitki ilaçlarının internetten satışı yasaklanmış oldu ve bakanlık artık reçeteyle satılacak ilaçları ben belirlerim, belirlemediklerimi rahatça almaya devam edebilirsiniz demiş oldu. Yine değişen yönetmelik maddeleri ile, üreticilerin rastgele alarak talimatlara uymadan kullanımın önüne geçilmiş, üreticiye sorumluluk yüklemiş durumda. Diyor ki; sadece yetkili satış yerinden alacaksın, tavsiyeye uygun kullanacaksın, reçete zorunluluğuyla satılan bir ilaçsa sadece uygulama belgesi olan kişiye uygulatacaksın. Kafana göre kullanamazsın.

Ayrıca bakanlık da durumun ciddiyetini kavramış olacak ki, sorumluluğunun doğmasından çekinmiş olacak ki; yönetmeliğe ilaç ruhsatı sahiplerinin de sorumluluğunu eklemiş. Ruhsat sahibi firmalara; "Ruhsatına sahip oldukları bitki koruma ürünleri ile ilgili her türlü sorumluluğu alırlar." diyerek tek sorumlu kendisinin olmadığını, ilaç firmalarıyla bu sorumluluğu paylaşacağını düzenlemiş.

Biz bu süreçte gerek Türkiye'de açtığımız davada, gerekse Monsanto'nun hem yabancı hem Türk yetkilileri aleyhine insanlığa karşı suç işlediklerinden bahisle başvurduğumuz Uluslararası Ceza Mahkemesi'ndeki mücadelemize devam ediyor olacağız. Aynı zamanda bütün Türkiye'deki çiftçilere, çiftçi örgütlerine, sendikalara, üretici kooperatiflerine, narenciye üreticilerine haber verdik. Onlar da dava girişimi başlatacaklardır.

Senih Özay
Avukat
Cumhuriyet Bulvarı No: 118/1
Elal Apartmanı Daire: 7
Alsancak – İzmir - Türkiye
+90 232 421 00 94 – 95 – 96 – 97
avsenih@gmail.com
info@senihozay.av.tr

ANKARA 18. İDARE MAHKEMESİ BAŞKANLIĞI'NA
ANKARA

DOSYA NO : 2018/2382 E. – 2019/8 K.

DAVACI : Senih Özay (T.C.:57589230830)
Adres antettedir.

DAVALI : **T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı , Ankara**

KONUSU : ABD çıkışlı, Bayer firması tarafından yutulan Monsanto isimli firmanın ürettiği zirai ilaçların kanserojen etkileri yüzünden zarar görenlerin açtığı 1-15.000 olumlu sonuçlanan yüklü tazminata mahkûm edilen davalar dolayısıyla Dünya Sağlık Örgütü'nün glifosat isimli kimyasal maddenin kanserojen olduğunu değerlendirmesi sonucu Avrupa gıda güvenliği otoritesi olan EFSA'nın glifosat'ın "kanserojen bir tehlike muhtemel değil" ifadesini bilerek Birleşmiş Milletlerin ihtiyat ilkesine göre doğal olarak EFSA'yı değil DSÖ'yü tercih ederek Anayasamızın 17., 56., 45. maddelerini ve mevzuatımızı hatırlatarak T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı'ndan alınan tedbir kararlarını, lisanslarının ve ruhsatlarının iptal edilmesini, piyasadan toplatılmasını, üretimde kullanımının yasaklanmasını talep eden idari başvurumuza 60 günlük süre içerisinde susulması sonucu 2577 s. İdari Yargılama Usul Kanunu'na göre red işlemi oluşmakla yasal 60 gün içerisinde apaçık hukuka aykırılık taşıdığı için ve ileride telafisi imkansız zararlara yol açacaklılık dolayısıyla yürütmenin durdurulmasına, iptaline ilişkin yargı yoluna başvurmam üzerine Ankara 18. İdare Mahkemesi tarafından verilen 2018/2382 E., 2019/9 K. numaralı 07/01/2019 tarihli dilekçe ret kararındaki iki ayrı dava açılsın, davacılar menfaatlerini kanıtlasınlar kılıklı gerekçeli karara göre kanuna uygun olarak yeniden başvuru hakkımı kullanarak, T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı'ndan alınan tedbir kararlarını, lisanslarının ve ruhsatlarının iptal edilmesini, piyasadan toplatılmasını, üretimde kullanımının yasaklanmasını talep eden idari başvuruma 60 günlük süre içerisinde susulması sonucu 2577 s. İdari Yargılama Usul Kanunu'na göre red işlemi oluşmakla yasal 60 gün içerisinde apaçık hukuka aykırılık taşıdığı için ve ileride telafisi imkansız zararlara yol açacaklılık dolayısıyla yürütmenin durdurulmasına, iptaline, duruşma günü verilmesine, yargılama giderlerinin ve avukatlık ücretinin karşı tarafa yükletilmesine, tebligatların memur eliyle yapılmasına karar verilmesi talebidir.

TEBLİĞ TARİHİ : Dilekçenin reddine ilişkin karar 25/01/2019 tarihinde tebliğ edilmiştir.

OLAYLAR :

1- Ben Senih Özay; 46 yıllık avukatım. Bugüne kadar, Bergama altın madeni davalarında Bergamalıların avukatlığını, dağların, taşların, hayvanların, çiçeklerin, insanların, kısaca tüm yaşamın avukatlığını yapmaya çalıştım. İzmir Barosu Kent ve Çevre Komisyonu'nda, Türkiye Çevre Avukatları Hareketi'nde yer aldım. İzmir'de yaşayan, çevre duyarlılığı olan bir avukatım. Basında yer alan Monsanto firmasına ait RoundUp isimli ilacın içerdiği glifosat etken maddesinin kanserojen niteliğini, Avrupa ve Amerika'da bu ot öldürücü ilacın hastalıklara neden olduğunu, aleyhinde tazminat davaları açılarak şirketin rekor tazminatlara mahkum edildiğini, bu ürünün Türkiye'de de özellikle narenciye alanlarında tercih edildiğini ancak kontrolsüz şekilde diğer tarım ürünlerine de uygulandığını öğrenmem üzerine Rio Sözleşmesi uyarınca taraf olmamıza dayanarak idareyi ihtiyat prensibini uygulamaya koyması ve ilgili ilacın üretiminin ve ithalatının durdurularak toplatılmasını, yasaklanmasını talep ettim. Ben ki çevre avukatı olmamın yanında sade bir vatandaş olarak sebze-meyve alışverişi yapan ve tüketen biriyim, yani bu ilaca dolaylı da olsa maruz kalmaktayız. Sadece ben değil, siz hakimler de insansınız ve doğal olarak sebze meyve tüketiyorsunuz, kelebek etkisini de bildiğinizi varsayıyorum. Özellikle şu sıralar gündemde yer alan ve yargılanmakta olan bilim insanı Bülent Şık'ın bahsettiği üzere; çalışmasına yer alan Kocaeli, Edirne, Kırklareli, Tekirdağ ile bu illerle karşılaştırmak için seçilen Antalya'dan alınan gıda örneklerinin yüzde 17,3'ünün aşırı düzeyde pestisit, yani tarımsal üretimde kullanılan zehirli kimyasal madde kalıntısı içerdiği, bu zehirli kimyasalların sadece tarım ürünleriyle kalmayarak içme sularına da sızdığı yönünde iddialarını da endişe ve ilgiyle takip etmekteyiz. Keza bunlara karşı önlem alınması hususunda da idareye başvurumuzu ve davamızı haklı ve gerekli buluyoruz.

Kısaca tüm bu saydıklarım sonucunda dava ehliyetimin bulunduğunu düşünüyor, ve bu aşamayı geçiyorum. Buna rağmen yerel mahkemenin benim topraksız bir avukat olduğumu, ekim-biçim yapmadığımı, tarım ilaç satışından söz konusu zehir ilaçlarını almadığımı düşünmüş olmalı ki ; benim bu konumumu sorgular niyette olduğunu düşünüyoruz.

Bu nedenle annem Safiye Özay'dan, babam Osman Özay'dan miras yoluyla intikal eden Manisa ili Salihli ilçesindeki ekte tapulardan gözüken ekim alanlarına sahip olduğumu sunarak davada ehliyetimi tartışırken değerlendirmenizi isterim.

Kaldı ki benim 1 metrekare tarlam olmasa da, ot ekip biçmesem de ilaç kullanmasam da davadaki ehliyetimi, ülkenin bu kadar kapsamlı zehirlenme tehdidine karşı hele bir avukat olarak duyarlı bir yurttaş olarak, Amerika ve Avrupadaki gelişmeleri takip ederek, Türkiye'de böylesine kanser yoğunluğunu takip etmemesi düşünülebilir mi?

"Hukuk devleti, insan haklarına saygı gösteren, bu hakları koruyucu, adaletli bir hukuk düzeni kurup sürdürmekle kendisini yükümlü sayan, bütün etkinliklerde hukuka ve Anayasaya uyan işlem ve eylemleri bağımsız yargı denetimine bağlı olan devlet demektir." denilir.

Bu vesile ile 2577 sayılı yasanın 2. maddesini ve davacı olabilmeyi bu bağlamda irdeleyeceğiz. HUMK 38. Maddesi ve MK 8 ve 46. Maddeleri yani adli yargıya girmeyeceğiz.

Türkiye Parlamentosu, 15.6.2000 günü 2577 sayılı İdari yargılama usulü yasasının 2. maddesinde değişiklik yaptı. Hatırlanırsa bu madde ilkin 6.1.1982 tarihinde, beğenmediğimiz anayasanın gölgesinde yayımlandığında ".. idari işlemler

hakkında ... iptalleri için... MENFAATLERİ İHLAL EDİLENLER TARAFINDAN AÇILAN İPTAL DAVALARI " ŞEKLİNDE İDİ.

Sonra Çorum CHP Milletvekili Astsubay /Avukat Cemalettin Şahin beyin önergesi ile maddeye " DOĞRUDAN MENFAATLERİ İHLAL EDİLENLER " kavramı sokulmaya çalışılmış idi.

10.6.1994 tarihinde ise " KİŞİSEL HAKLARI İHLAL EDİLENLER " kavramı sokulabildi. Ancak ÇEVRE, TARİHİ VE KÜLTÜREL DEĞERLERİN KORUNMASI, İMAR UYGULAMALARI GİBİ KAMU YARARINI YAKINDAN İLGİLENDİREN HUSUSLAR HARİÇ OLMAK ÜZERE, kişisel hakları ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları " şeklinde üçlü genişleme kavramı geldi.

21.09 1995 tarihinde ise Danıştay'ın önünden Anayasa mahkemesine gelen Anayasaya aykırılık savı üzerine, yüksek Mahkeme;

"- dava açabilmede, özellikle düzenleyici tasarruflara karşı dava açılmasında sınırlama vardır.

-Yargı denetimi dışında bırakılma vardır.

-hukuk devleti ilkesine aykırılık vardır.

-hak arama hürriyetine aykırılık vardır.

-1602 sayılı Askeri yüksek İdare mahkemesi yasasındaki "menfaat ihlali yeterlidir" kavramındaki paralellikten de kopulmuştur."

diyerek iptal etmiş, hatta öbür kurallar da uygulama olanağını yitirdiğinden maddeyi tümden iptal etmiş ve yasa koyucuya boşluğu doldurmak üzere resmi gazetede yayımlanmaktan başlayarak 3 ay sonra yürürlüğe girme karar vermişti.

Çok zaman olduğu gibi Türkiye Parlamentosu değil 3 ay, 5 ay; 5 sene sonra geçen 15.6.2000 tarihinde 4577 sayılı yasanın 5. maddesi ile anılan maddeyi şu şekilde yeniden düzenlemiştir;

"İdari işlemler hakkında yetki, şekil,sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları "

TBMM ' deki madde gerekçesi de aynen şu şekilde yer almıştır ; " 2577 sayılı İYUK 'nun idari dava türlerini ve idari yargı yetkisinin sınırını düzenleyen 2. Maddesinin 10.6.1994 tarihli ve 4001 sayılı kanunun 1. Maddesi ile değişik (1) numaralı fıkrasının iptal davasını tanımını yapan (a) bendi, iptal davası açılabilmesi için " kişisel hak ihlali " koşulunun aranması sebebiyle Anayasaya aykırı bulunarak idari işlemlere karşı dava açılabilmesi için kişisel hakkın ihlal edilmesi koşulunun getirilmesi ile soyut, genel ve gayrı şahsi olan düzenleyici tasarruflara karşı yargı yolunun daralıldığı ve idarenin düzenleyici işlemlerine karşı uygulamalarını beklemeden dava açılmasını güçleştirdiğinden bu hükmün anayasanın 125. Maddesinin birinci fıkrasına aykırılık oluşturduğu gerekçesi ile Anayasa mahkememsince 21.9.1995 tarihli ve E,1995/27 K, 1995/47 sayılı kararı ile iptal edilmiştir. Bu karar, 10.4.1996 tarihli 22607 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmış, yayımını izleyen üç ay sonra 10.7.1996 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Bu madde ile anılan bent Anayasa mahkemesinin iptal kararının gerekçesi göz önünde bulundurularak yeniden düzenlenmiş ve böylece iptal kararı ile ortaya çıkan boşluk doldurulmuştur "

Bu gerekçenin yasama yönünden doyurucu olmadığı açıktır. Bunun etkisine kapılacağı düşünülebilen ayrı bir erk olsa da yargıyı düşünelim.

Şimdi bu durumda Yücel Çağlar gibi yazarlar geriye gidiş, Noyan Özkan gibi yazarlar ileriye gidiş diye yorumlar yaptıkları için, tarafımızdan laf atılmak istenen yer,

yargı organıdır. Yargının bu yasalar-madde değişikliğinde içtihat- anlayış kıvrılmalarına dikkat çekmek istemekteyiz:

Çünkü Çevre koruma konusunda uluslar arası sözleşmeler ve ulusal hukuk anlayışında Cumhurbaşkanına varana kadar değişiklikler, sivil hareketlerin itaatsizlikleri sonucu çevre tarihi ve kültürel değerleri imar uygulamalarına karşı açılan davalarda yargının lüzumsuz içe kapanması beklenebilirdi. Nitekim ayak izleri, sesleri başlamıştır;

*DİKİLİ MEVKİİNDE YAPILAN NAZIM PLAN VE UYGULAMA İMAR PLANINA KARŞI ÖDP Dikili parti teşkilatının açtığı davada yerel mahkeme, ehliyet konusunu aşmasına, bilirkişi incelemesi yapıp plan değişikliklerinin bilimsel yönden hukuka aykırılıklarının ortaya serilmesine ve iptal kararına rağmen Danıştay 6. Dairesince 1999/4365 E ve 2000/1068 K ile " FAALİYET KONUSU İTİBARIYLA ŞEHİRLEŞME VE İMARLA İLGİSİ BULUNMAYAN PARTİ İLÇE TEŞKİLATININ İMAR PLANI YAPILMASINA İLİŞKİN İŞLEME KARŞI DAVA AÇMASINDA MENFAATININ BULUNMADIĞI, DOLAYISIYLA DAVA AÇMA EHLİYETİNİN OLMADIĞI SONUCUNA VARILMIŞTIR. " denilebilmiştir.

Yine İzmir Barosunun İzmir Basmahane Eshot garaj alanının, ticaret merkezi olarak belirlenmesi yolundaki imar plan değişikliği kararı ile uygulamaya ilişkin İzmir Büyükşehir Belediye Başkanlığının işleminin iptali için açtığı davada, İzmir 1. İdare mahkemesi, 2000/402 E ve 2000/424 K ile bir muhalafet oyu ile de olsa ". . parsel İzmir Barosunun mülkiyetinde bir parsel olmadığı gibi işlemin baronun faaliyet alanı ile ilgili olarak herhangi bir menfaat ve hak ihlaline yol açmadığı da anlaşılmaktadır. Faaliyet konusu itibarıyla şehirleşme ve imarla ilgisi bulunmayan İzmir barosu başkanlığının imar planı yapılması ya da değişiklik işlemlerine karşı dava açmasında menfaatı, dolayısıyla dava açma ehliyeti bulunmamaktadır " diyebilmiştir.

Bursa Barosu başkanlığının Makine Mühendisleri Odası Bursa Şubesinin, Bursa Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odasının, 7. Bölge Eczacılar Odasının Bursa Diş hekimleri odasının Bayındırlık ve İskan bakanlığına karşı Bursa Orhangazi' de İznik Gölü çevre düzenin imar planında tarımsal niteliği korunacak alan- sulama alanı ve uzun mesafeli koruma alanında kalan taşınmazın tarımsal sanayi amaçlı Cargill Nişasta fabrikası alanına dönüştürülmesi plan kararına karşı başka kişi ve kuruluşlarla birlikte açtıkları davada Danıştay 6. D 1998/6071 E ve 2000/5507 K sayı ile "anılan kuruluşların görev alanı ile ilgili olmaması nedeni ile davanın bu kısmının ehliyet yönünden reddine oy çokluğu ile karar verilebilmiştir.

Muhalefet oyu veren yargıçlar Bekir Aksoylu ve Faruk Öztürk'ün muhalefet oylarını buraya almadan geçemedik . "T.C anayasasının 2. Maddesinde Türkiye Cumhuriyetinin Hukuk devleti olduğu belirtilmektedir. Hukuk Devletinin öğesi olan idarenin eylem ve işlemlerinin hukuka uygunluğu ve sonuçta idarenin hukuka bağlılığının yargısal denetimi iptal davaları yolu ile sağlanır.

İdari işlemlerin hukuka uygunluğunun yargı yolu ile denetimini amaçlayan iptal davasının görüşülebilmesi için ön koşullardan olan " dava açma ehliyeti " iptal davasına konu kararın niteliğine göre idari yargı yerince değerlendirilmektedir.

İmar uygulamaları gibi kamu yararını çok yakından ilgilendiren konularda bireylerin dava açma hakkının geniş yorumlanması gerekmektedir.

Özellikle İmar planlarının yargısal denetimi sırasında belde sakini olmak dahi dava açma ehliyetinin varlığı için yeterli olduğu Dairemizin süre gelen içtihatlarındandır.

İmar planı değişikliğine ilişkin davada kamu yararını koruma görev ve yükümlülüğü taşıyan bir meslek kuruluşu olan Bursa barosu başkanlığının dava açma

ehliyeti bulunduğu açık olduğundan kararın ehliyet yönünden reddi yolundaki kısmına bu nedenle karşıyız. "

Baroların ,baronun dava açma ehliyetinin bulunmadığı yollu Başkan Gürbüz Önbilgin ve Acar Oltulu ve Sinan Yörükoğlu'nun ileride avukat olmaları halinde savunma mesleği yönünden baktıklarında kullandıkları oylarının yanlışlığını göreceklerini savunduğumuzu bildiriyoruz.

Çevre Hareketi Avukatlarının Kültür Bakanlığı ve İzmir 1 Nolu Kültür ve tabiat varlıklarını koruma Kurulu Müdürlüğüne karşı açtıkları davada Danıştay 6. 1994/812 E ve 1994/3914 K) "davacıların aynı çevrede yaşayan insanlar oldukları gözetilmeksizin sadece mülkiyet ilişkisinden söz edilerek davanın ehliyet yönünden reddine ilişkin İdare mahkemesi kararında isabet yoktur " yolunda içtihat üretmiştir.

Halbuki Konak meydanında Galleria adlı yapılanmaya karşı İzmir Büyükşehir Belediyesi başkanlığına karşı TMMOB vekili Av. Güney Dinç' in ve Çevre Hareketi Avukatlarının ayrı ayrı açtıkları ve sonuca giden kesinleşen hükümler vardır,

Halbuki Aliağa termik santralına izin veren bakanlar Kurulu kararına karşı Yeşiller Partisinin ve de İzmir Milletvekili Kemal Anadolun açtığı dava hatırlanmalıdır.

Halbuki Baroların da nice açtığı benzer davalarda, idari yargıda, ehliyete takılınmadığı bilindiği üzere örneğin Ege Palas otelinin yapı yüksekliğinin 1 metreden 9.80 metreye düşürülmesi davasında olduğu gibi.,

Nato'nun Türkiye'de konuşlandırılmak üzere askeri kuvvet istemini içeren bakanlar Kurulu kararına karşı açtığımız Danıştay 10. Dairtesince 1990/4944 E ve 1992/3569 K sayılı kararında olduğu gibi "Hukuk devleti esasının tüm kurum ve kuralları ile yerleştirilmesi, ülkede yaşayan herkesin menfaatı gereği olduğundan toplumun ve dolayısıyla bireyin menfaatını zedeleyen hukuk devleti esaslarına aykırı uygulamalara ilişkin işlemlere karşı bireylerin dava açmakta menfaat ilişkisinin bulunmadığını söylemek mümkün değildir. Öte yandan dava konusu bakanlar kurulu kararı ile yabancı silahlı kuvvetlerin yurda çağrılması olayını savaşı doğurucu, kışkırtıcı bir unsur olarak gören her türk vatandaşının hem hukuk devleti ilkesini yerleştirme gereği olarak hem de ülkede çıkabilecek bir savaş bakımından kişisel meşru ve aktüel bir menfaatı bulunduğundan davalı idarenin ehliyet konusundaki itirazı kabul edilemeyerek dosya incelendi " içtihadı hatırlanmalıdır.

Adana İdare mahkememsinde 1997/1399 esas ile TEAŞ aleyhine açılan Akkuyu Nükleer santralının anahtar teslimi esasına göre komple temini işinin ihaleye çıkarılmasına ilişkin işle karşı aşılan davada da Yöre derneklerinin davacı olabilme ehliyetlerinin tanındığını hatırlatmalıyım.

Çevre hareketi Avukatlarının açtığı sayısız davada İdare mahkemelerinin, Danıştay'ın ehliyet konusundaki aktüel meşru menfaatı var diyerek aştığı hatırlanırsa, İdarenin en küçük bir işlemi bile işlem ile ilgisi olmayan kişiler tarafından dav konusu olabilecektir, mahkemelerin dava yükü artacaktır idareler dava tehdidi altında kalmamalıdır kaygısı ile son zamanlardaki kararlardaki tutuculuğun aşılması ki beğenmediğimiz Anayasamızın 36. Maddesindeki hak arama özgürlüğü üst norm olarak hatırlanıp geniş yorumlanarak, Prof Dr. Yıldırım Uluerin " herkese her türlü yönetsel işleme karşı dava açma olanağı tanınırsa mahkemelerin dava selleri altında kalacağı sınanmamış ve kanıtlanmamış bir savdır " deyişini de anarak sıkı mücadele edilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Gerçi bu yasanın bile hızla, Baroların, Avukatların, Milletvekillerinin bile gözüne batmadan çıkabilmiş olmasını, parlamentonun 3 parti ve de en büyük 3 şahsın etkisinde

olmasının tehlikelerini görmüyor değilim. Yasa çıkmadan kısa süre önce İstanbul'da Helsinki Yurttaşlar Derneğinin bir panelinde bu yasa değişikliğinin gündemde olduğunu, 5 yıldır yasa yokluğunu, bu yokluğun devamının yani yargıçların boşluk doldurmasının mı daha doğru olduğunu yoksa yine de Parlamentonun yasayı öyle ya da böyle çıkarmasının mı? hangisini savunmamız gerektiğini tartışmaya açmıştım. Yani demokrasi meselesini.? Sonuç alamamıştık. Ne var ki, mücadele mücadeledir. Boşa gitmez. Bir gün gelir... diye makaleyi bitirirken 4467 sayılı Avukatlık yasası 10 Mayıs 2001 tarihinde yürürlüğe girmesin mi ? Ve 1. Maddesinde " Avukat yargının kurucu unsurlarından bağımsız savunmayı serbestçe temsil eder " yine değişik 2. Madde de " Avukatlığın amacı; hukuki münasebetlerin düzenlenmesini her türlü hukuki mesele ve anlaşmazlıkların adalet ve hakkaniyete uygun olarak çözümlenmesini ve hukuk kurallarının tam olarak uygulanmasını here derecede yargı organları, hakemler, resmi ve özel kişi kurul ve kurumlar nezdinde sağlamaktır ." demez mi ? Size bu hükümler yargıçlara kaptırdıkları daraltmayı genişletebilmede dayanmak isteyebilecekleri hükümler olamaz mı ?

Bakanlıktan talep dilekçem sırasında tek başımaydım. Bir avukat olarak T.C. Devleti'nin sorumlu bakanlığına Türkiye insanına ve doğasına zarar verici faaliyeti sordum. 60 gün bekledim. Talebim reddedilmiş oldu. Aynı gün avukatlık büromu ziyarete gelen, Bergamada altın madeni çıkarılmasına direnen iki köylü lideri olan Hamza Kural ve Tahsin Sezer'e aktardım, ıttıla ettiler. Biz çiftçi olarak senin yanında davacı olmak istiyoruz dediler, davacı sütununa onları da yazdım ve davayı açtık.

Siz o iki köylünün bakanlığa başvurmadığını görerek, başvurması gerektiğini düşündünüz. Biz aynı kanaatte değiliz ama, onları terk ediyorum. Bütün Türkiye'deki çiftçilere, çiftçi örgütlerine, sendikalara, üretici kooperatiflerine haber verdim. Onlar da dava girişimi başlatacaklardır.

2- Günümüzde Alman menşeili Bayer firmasına ait ve koruyucu kanatları altında olan Monsanto isimli zirai ilaç ve GDO'lu gıda firması 1901 yılında ABD'de kurulmuştur. Kurulduğu günden bu yana çeşitli kimyasal ürün skalasına sahip olan Monsanto şirketi başlangıç yıllarında her ne kadar tatlandırıcı, kafein, aspirin gibi insana ve insanlığa faydalı olduğu düşünülen ürünler üretmiş olsa da 1920'den itibaren insanlığı ve çevreyi tehdit eden kimyasal üretimlerine başlamıştır. Şirket 1920 yılında PCB (poliklorlu bifenil) üretimine başlamış olup PCB, Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP) Kimyasallar Birimi tarafından hazırlanan ve Stokholm Sözleşmesi'nde çevre ve insan sağlığına olumsuz etkilerinden dolayı kullanımına yasaklama ve sınırlanma getirilen 12 adet kalıcı organik kirleticiden biridir. Sözkonusu PCB'nin de mutasyonlara ve kanserojen etkilere yol açtığı göz önünde bulundurulduğunda, Monsanto şirketinin daha o yıllarda insan sağlığına ve çevreye yönelik ne denli büyük tehditler oluşturacağının sinyallerini vermeye başladığı açıktır.

3- Nihayetinde Monsanto isimli şirket 1970'li yıllarda başvurumuza konu glifosat'ı geliştirerek patentini alır ve glifosat etken maddeli bir herbisit olan RoundUp isimli ürünü piyasalara sürer. Üzerinden çok geçmeden bu etken maddenin insan sağlığına ve çevreye sağladığı yarar ve zararlar tartışılır hale gelmiştir. Özellikle Fransa'da Paul François isimli bir çiftçinin firmanın ürettiği Lasso isimli herbisit ilacından ötürü kanser olduğundan bahisle Charente Sosyal Sigortalar Mahkemesi'nde açtığı dava 3 Kasım 2008'de rahatsızlığının tarım ilaçlarından kaynaklanan mesleki bir hastalık olduğu gerekçesiyle kabul edilir. 28 Ocak 2010'da Bordeaux Temyiz Mahkemesi bu kararı

onayadıktan sonra Lyon Asliye Hukuk Mahkemesince Paul François'in hastalığında Monsanto'nun Lasso isimli tarım ilacının yaydığı zehirli gazlardan ötürü sorumluluğu bulunduğu tespit edilir ve neticede Lasso isimli herbisit Avrupa'da yasaklanmıştır. Ayrıca kısa zaman önce ABD'de görülen, Dewayne Johnson tarafından Monsanto'nun Round up ve RangerPro isimli herbisitlerinin etken maddesi olan glifosat yüzünden kansere yakalandığı iddiasıyla açılan Dewayne Johnson vs. Monsanto isimli davada Türkiye'de de satılan Roundup ve Ranger Pro adlı yabani ot ilaçlarının kansere yol açtığını bilmesine rağmen tüketicilerin uyarılmadığına hükmedilerek kansere yakalanan Johnson'a ödenmek üzere 289 Milyon USD tazminata karar verilmiştir. Yapılan incelemeler neticesinde glifosatın besin yoluyla insanları da zehirleyebileceği kanısına varılmıştır. Bunun üzerine şirket ve kimsayal ürünleri aleyhinde yabancı ülkelerde birbiri ardına verilen mahkeme kararları ve giderek zararları tartışılan glifosatın kullanımı; Dünya Sağlık Örgütü, EFSA, IARC (International Agency for Research on Cancer) gibi insan ve çevre sağlığı otoritelerini de bu kimsayasalların incelenmesi yolunda harekete geçirmiştir. Özellikle Dünya Sağlık Örgütünün kanserle ilgili ihtisas kurumu olan IARC, 2015'te yayınladığı bir raporunda glifosat'ın insanlar için muhtemelen kanserojen etkisinin bulunduğunu belirtmiştir. Ancak Avrupa gıda güvenliği otoritesi olan EFSA glifosat için aynı yıl yayınladığı çalışma raporunda "kanserojen bir tehlike muhtemel değil" ifadesini kullanmıştır. Bu çelişkili raporlar neticesinde çevre hukukuna hakim olan, bir faaliyetin çevre açısından olumsuz neticeler doğuracağı konusunda ciddi bir şüphenin var olması halinde bilimsel bir kanıtın ortaya çıkışı beklenmeden önleyici tedbirlerin alınmasını öngören, Birleşmiş Milletlerin ihtiyat prensibi gereğince idareye bu hususta alınan önlemleri, yapılan çalışmaları ve konulan kısıtlamaların olup olmadığını sorma gerekliliği duyulmuştur.

4- Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 90. Maddesi son fıkrasında yer alan "Usulüne göre yürürlüğe konulmuş milletlerarası antlaşmalar kanun hükmündedir. Bunlar hakkında Anayasaya aykırılık iddiası ile Anayasa Mahkemesine başvurulamaz. Usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası antlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda milletlerarası antlaşma hükümleri esas alınır." hükmüne göre ülkemizin taraf olduğu 1979/Bern Avrupa'nın Yaban Hayatının ve Yaşama Ortamlarını Koruma Sözleşmesi (09.01.1984 tarih ve 84/7601 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile onaylanan) ile Avrupa Konseyine üye devletler ve diğer katılımcılar tarafından yabani flora ve faunanın korunması ve gelecek nesillere aktarılması ilkesi benimsenmiş, Keza **1992-BM-Rio Deklarasyonunun** 1.maddesinde "İnsanlar devam ettirilebilir kalkınma kaygılarının merkezindedir. Doğa ile uyumlu sağlıklı ve yaratıcı bir yaşam hakkına sahiptirler." ve 15. maddesinde "**Çevreyi korumak için ihtiyati yaklaşım devletlerin kendi kabiliyetlerine göre geniş olarak uygulanacaktır. Ciddi ve geri dönüştürülemez hasar tehlikesi olan yerlerde tam bilimsel kesimlik eksikliğin çevresel kirlenmenin önlenmesi için gecikmenin sebebi olarak kullanılamayacaktır.**" ilkeleri benimsenmiştir. Yine Rio Konferansı sonunda sonunda imzalanan 3 sözleşmeden biri olan ve 21.11.1996 tarih ve 96/8857 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla onaylanan Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesinin Önsöz kısmında "Biyolojik çeşitliliğin korunmasının insanlığın ortak sorunu olduğunun, biyolojik çeşitlilik kaybının veya önemli ölçüde azalmasının nedenlerine kaynağında önceden tahmin etmenin, önlemenin ve bu nedenlerle mücadele etmenin yaşamsal önem taşıdığının alt

çizilerek akit tarafların biyolojik çeşitliliği mevcut ve gelecekteki nesiller yararına korumayı ve sürdürülebilir biçimde kullanmayı kararlaştırdığı belirtilmiştir.

BM Rio Deklarasyonu'nun 15. maddesinde "Çevrenin korunması amacıyla ihtiyat prensibi devletlerin kapasitesi doğrultusunda yaygın bir şekilde uygulanacaktır. Ciddi tehditlerin veya tamiri mümkün olmayan zararların bulunması halinde, bilimsel belirsizlik, önlemlerin alınmasını erteleyebilecek bir neden olarak kullanılmalıdır." şeklinde yer alan ve çevre hukukuna hakim ilkelerden biri olarak kabul gören **ihtiyat prensibi tam olarak bir faaliyetin çevre açısından olumsuz neticeler doğuracağı konusunda ciddi bir şüphenin var olması halinde bilimsel bir kanıtın ortaya çıkışı beklenmeden önleyici tedbirlerin alınmasını öngörmektedir**. İhtiyat ilkesinin ortaya çıkmasındaki en önemli etken bilimsel belirsizliktir. **Elde kesin bir delil bulunmadığından dolayı çevreye zararlı olduğu ispatlanana kadar bir faaliyetin zararsız olduğunu kabul etmek, çevrenin korunması konusunda alınması gereken tedbirler bakımından ciddi bir engel teşkil edecektir.** Çünkü bir faaliyetin ya da maddenin çevreye zararlı olduğunun ispatlanmasından sonra tedbir alınması, bu konuda geç kalınmış olması sonucunu doğurabilecektir. **İhtiyat ilkesi, bilimsel belirsizliğin ihtiyatla risk arasında bir tercih yapılmasını gerektirdiği hallerde devreye girmekte, bilimsel belirsizliğin getirdiği riskin yüksek olduğu ve zarar tehdidinin giderilmez olduğu durumlarda, çevresel değerlere öncelik tanınarak çevresel riski oluşturan faaliyetlere söz konusu zarar ortaya çıkmadan önce engel olunmasını amaçlamaktadır.** İhtiyat ilkesi bu bağlamda, bilimsel belirsizlik olgusunun çevreyi korumak için girişimlerde bulunmamanın bir gerekçesi olarak kullanılmasının önüne geçmeyi amaçlamaktadır. Dünya sağlık otoritelerinin glifosata ilişkin birbirini tamamlamayan açıklamaları ve hatta çelişen ifadeleri; ihtiyat prensibi kapsamında değerlendirmeye tabi tutulmalıdır. İhtiyat prensibi göz önünde bulundurulmadan tatbik edilecek işlemler geri dönüşü mümkün olmayan zararların yaşanmasına, tarım ile uğraşan çiftçi yurttaşlarımızın ve dolayısıyla ilaçlanan zirai gıdalarla beslenen yurttaşların sağlık tehdidi altında yaşamasına sebep olacaktır.

2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının "Kişinin Hakları ve Ödevleri" başlıklı ikinci bölümünde yer alan 17. maddesi uyarınca; **herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir.** Yine Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının "Sosyal ve Ekonomik Haklar ve Ödevler" başlıklı üçüncü bölümünün 56. maddesinin ilk iki fıkrasında da; **tüm yurttaşlar için sağlıklı ve düzenli bir çevrede yaşama hakkı tanınarak**, çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek amacıyla devlete ve vatandaşlara ödev yüklenmiştir.

5996 sayılı **Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda Ve Yem Kanunu'nun** tanımlar kenar başlıklı 3. Maddesinde yer alan "3)Bakanlık:Tarım ve Köyişleri Bakanlığını... ifade eder." ve "Bitki Koruma Ürünleri ile Ziraî Mücadele Alet ve Makinelerinin Onayı, Üretimi ve Sahibinin Sorumlulukları, Toptan ve Perakende Satışı, Tanıtımı ve Uygulanması" başlıklı ikinci bölümünde yer alan "Bitki koruma ürünleri ile ziraî mücadele alet ve makinelerinin onayı ve üretimi" yan başlıklı 18. maddesinin 3. fıkrası uyarınca "**Bakanlık, insan, hayvan, bitki ve çevreye olan olumsuz etkileri sebebiyle, bazı maddelerin bitki koruma ürünleri üretiminde**

kullanılmalarını, tüm bitkilere ya da belli bir bitki grubuna uygulanmalarını yasaklayabilir, kısıtlayabilir ya da kullanımına ancak belli esaslara bağlı olarak izin verebilir." denilmek suretiyle **T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı'nı ilgili tedbirleri almaya, gerekli işlemleri tatbike yetkili kılmaktadır.**

Ayrıca Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın 12 Haziran 2009 tarihli, 27256 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "**Bitki Koruma Ürünlerinin Reçeteli Satış Usul Ve Esasları Hakkında Yönetmelik**" uyarınca "Reçeteli Satış Zorunluluğu" kenar başlıklı 5. maddesinde "**Bakanlıkça ruhsatlandırılan tüm bitki koruma ürünleri, bu Yönetmelik hükümleri uyarınca reçeteli satılır.**" ve "Bitki koruma ürününü satan bayilerin sorumlulukları" kenar başlıklı 14. maddesinde "**Bayiler reçetesiz bitki koruma ürünü satamazlar.**" hükmü öngörülerek Tarım ve Orman Bakanlığı'nın ruhsat verdiği zirai ilaçların reçetesiz satılamayacağı düzenlenmişse de **etken maddesi glifosat olan ruhsatlı bir çok bitki koruma ürünü mevcut olup , tehlikesi bu denli tartışıldığı halde herhangi bir kullanım talimatı, uygulama yönergesi, dozaj belirlemesi yapılmaksızın reçetesiz olarak zirai ürün satan bayilerden temin edilebilir ve herhangi bir denetime tabi olmaksızın yurdun herhangi bir arazisinde herhangi bir tarım ürününe istenilen dozda uygulanabilir durumdadır.** Bu ise insan için kanserojen olan glifosat maddesinin özgürce vücudumuza nüfuz edebileceği anlamına gelmektedir.

Kaldı ki Tarım ve ve Orman Bakanlığı'nın, 09.04.2015 tarihinde resmi sitesinden (https://www.tarimorman.gov.tr/Sayfalar/Detay.aspx?OgeId=61&Liste=BasinAciklamalari) yapmış olduğu "Glyphosate Hakkında Basın Açıklaması" metninde "Halen insan ve çevre sağlığı açısından sakıncalı bulunarak Avrupa Birliğinde veya gelişmiş ülkelerde yasaklanan hiçbir aktif maddenin ülkemizde kullanımına müsaade edilmemektedir. Bu yönüyle dünyada yasaklanan aktif madde Ülkemizde de anında yasaklanmaktadır. Avrupa Birliğinde kullanımdan kaldırılan 180 aktif maddenin Ülkemizde de kullanımı sonlandırılmıştır." ifadesi yer almaktadır. **Ülkemizde insan sağlığı için kanserojen nitelikte olan maddeleri engellemek için muhakkak batılı ülkelerin de engellemesi mi beklenmektedir? Avrupa ülkeleri bu tarım ilaçlarını yasaklamadan, bizim bağımsız kurumlarımız inceleme yaparak, neticeye göre bağımsız devlet organlarımız bu ilacı yasaklayamamakta mıdır?** Aynı açıklamada yer alan "Kanser vakalarının ve bu vakalardaki artışın Bitki Koruma Ürünlerine bağlanması hususu bilimsel temellere dayanmamaktadır." ifadesi ise "glifosat insan için muhtemel kanserojendir" tespitinde bulunan Dünya Sağlık Örgütünün kanserle ilgili ihtisas kurumu olan IARC'ın bilimsel tespitlerini hiçe saymaktadır. Açıklamanın devamında "Bitki Koruma Ürünlerinin tavsiyesine uygun olarak kullanılması gerekmektedir. Bitki Koruma Ürünlerinin önerilen dozda ve zamanında uygulanmaması, uygulayıcısının maske, eldiven, çizme, tulum ve gözlük gibi maruziyeti azaltıcı önlemler almaması durumunda, insan, bitki ve çevre sağlığı açısından risk oluşturmaktadır." denmişse de **bahse konu ilaç bugün reçetesiz olarak gerek internet ortamı üzerinden gerekse zirai ilaç bayilerinden kolayca temin edilebilmekte, dozaj ve uygulama tavsiyelerine uyulmadan kullanılması denetlenmemektedir.**

Dolayısıyla; sosyal bir hukuk devleti olan cumhuriyetimizin; yurttaşlarına sağlamakla görevli olduğu sağlıklı ve dengeli bir çevreyi korumak ve kirlenmesini

önlemekde temel amacının; "ekolojik" dengeyi korumak ve kollamak olduğu ve yasa koyucunun kirleticisi olarak da gördüğü insanların faaliyetlerinin; insanların yanında başka hayvanlar ve bitkilerden oluşan diğer canlıların sağlığının, dolayısıyla varlıklarının ve devamlılıklarının, korunması olduğu ve bu çerçevede kalkınma hedefleri yanında, çevrenin korunması ve kirlenmemesi amacıyla, ekonomik faaliyet ve üretim metotlarında elverişli teknoloji ve yöntemlerin seçilmesi ve uygulanması ilkesinin öngörüldüğü açıktır.

5- Glifosat temelli ürünler, dünyanın en sık kullanılan herbisitleri olup, sadece gıdaların üretiminde değil, park ve bahçeler gibi kamusal alanlarda da kullanılmaktadır. Etken maddesi glifosat olan bu herbisit ürün şuan üretilen GDO'lu gıdaların yaklaşık %80'inde ot ilacı olarak kullanılmaktadır. Her ne kadar Tarım ve Orman Bakanlığı, 09.04.2015 tarihinde resmi sitesinden yapmış olduğu "Glyphosate Hakkında Basın Açıklaması" metninde glifosat etken maddesinin toprakta parçalanma süresini 10-15 gün olarak öngörse dahi yapılan güncel araştırmalar glifosatın yarı ömrünün 2 ila 197 gün arasında değiştiğini ortaya koymakta ve bu süre içinde tarım ürününe de bulaşarak kalıntı bırakmaktadır. **Glifosat etken maddesi tarım ürünlerinin yapısına geçmekte, yer altı sularına sızarak, bu tarım ürünleriyle beslenen ve yer altı sularını kullanan hayvanlara ve insanlara nüfuz ederek nihai olarak bitkisel ve hayvansal gıdalarla beslenen insan vücudunda birikmektedir. Ayrıca buharlaşabilen bir herbisit olan bu ilacın en büyük zararı da ilacı uygulayan çiftçi ve tarım işçilerine yöneliktir.** Yaptığımız araştırmalar sonucunda herhangi bir reçeteye tabi tutulmaksızın kullanılan bu zararlı ot ilacının, RoundUp isimli bu kimyasalın, ülkemizde de başta turunçgiller, zeytin, bağ, elma ve fındık bahçelerinde olmak üzere soya, kanola, mısır ve pamuk gibi tarım ürünlerinde de oldukça yaygın olarak kullanıldığını; kimi çiftçinin sadece arazisinin etrafındaki yabanıl otları temizlemek için kullandığını ancak çoğu çiftçilerin tarım ürünlerini ekmeden önce tarlasının tamamına ve en az iki defa yüksek dozlarda ilaçlama yaptığını; neticede bu ilacın su kaynaklarına yakınlığına ilişkin kullanımı, uygulama esnasında çiftçilerin ve tarım işçilerinin alacağı önlemler, ilacın uygulanması ve bitkisel hastalıklarla kimyasal mücadeleye ilişkin herhangi bir yönerge veya denetim bulunmadığını öğrenmemiz üzerine idareyi bu maksatla uyarmak için ..... tarihinde yazmış olduğum dilekçe ile **Monsanto isimli şirket tarafından üretilen** ve **etken maddesi glifosat isimli kanserojen olan zirai ilaçların <u>lisanslarının ve ruhsatlarının iptalini, piyasadan toplatılmasını, glifosat isimli kimyasal maddenin tarım ilaçlarının üretiminde kullanılmasının yasaklanmasını</u>** talep ettim.

Avrupa'daki birçok ülke etken maddesi glifosat olan zirai ilaçların ruhsat sürelerinin uzatılmaması yönünde mücadele verirken, ülkemizde bu durumun görmezden gelinmesi, zirai ilaçlara ilişkin mevzuatın yetersizliği bir yana, var olan mevzuatın ve evrensel ilkelerin uygulanmaması, bilimsel standartların göz ardı edilmesi glifosatın kanserojenliğinin reddedilerek sistematik zehir niteliğinde olan bu tarım ilaçlarının yasaklanmaması aynı zamanda görevlilerin yasal görevlerini de kötüye kullanması anlamına gelmektedir.

6- Yukarda saymış olduğum gerek uluslararası hukukun bir birey olarak tarafıma tanıdığı, gerekse iç hukukumuz ve Anayasamızın biz yurttaşlara vermiş olduğu haklara dayanarak idareye yaptığımız başvuru neticesinde; insan sağlığına ve çevreye zararlı olduğu bu denli göz önünde olduğu halde glifosat etken maddeli tarım ilaçlarının, ihtiyat

prensibi gereğince derhal müdahale edilerek gereğinin yapılması gerektiği halde, idare tarafından sükût edilerek cevapsız bırakılmıştır.

HUKUKSAL NEDENLER :Anayasa ve ilgili mevzuat

DELİLLER :Ek belgeler

SONUÇ:

Yukarıda açıklanan nedenlerle;

ABD çıkışlı, Bayer firması tarafından yutulan Monsanto isimli firmanın ürettiği zirai ilaçların kanserojen etkileri yüzünden zarar görenlerin açtığı 1-15.000 olumlu sonuçlanan yüklü tazminata mahkûm edilen davalar dolayısıyla Dünya Sağlık Örgütü'nün glifosat isimli kimyasal maddenin kanserojen olduğunu değerlendirmesi sonucu Avrupa gıda güvenliği otoritesi olan EFSA'nın glifosat'ın "kanserojen bir tehlike muhtemel değil" ifadesini bilerek Birleşmiş Milletlerin ihtiyat ilkesine göre doğal olarak EFSA'yı değil DSÖ'yü tercih ederek Anayasamızın 17., 56., 45. maddelerini ve mevzuatımızı hatırlatarak T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı'ndan alınan tedbir kararlarını, lisanslarının ve ruhsatlarının iptal edilmesini, piyasadan toplatılmasını, üretimde kullanımının yasaklanmasını talep eden idari başvurumuza 60 günlük süre içerisinde susulması sonucu 2577 s. İdari Yargılama Usul Kanunu'na göre red işlemi oluşmakla yasal 60 gün içerisinde apaçık hukuka aykırılık taşıdığı için ve ileride telafisi imkansız zararlara yol açacaklılık dolayısıyla yürütmenin durdurulmasına, iptaline ilişkin yargı yoluna başvurmam üzerine Ankara 18. İdare Mahkemesi tarafından verilen 2018/2382 E., 2019/9 K. numaralı 07/01/2019 tarihli dilekçe ret kararındaki iki aynı dava açılsın, davacılar menfaatlerini karıtlasınlar kılıklı gerekçeli karara göre kanuna uygun olarak yeniden başvuru hakkımı kullanarak, T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı'ndan alınan tedbir kararlarını, lisanslarının ve ruhsatlarının iptal edilmesini, piyasadan toplatılmasını, üretimde kullanımının yasaklanmasını talep eden idari başvuruma 60 günlük süre içerisinde susulması sonucu 2577 s. İdari Yargılama Usul Kanunu'na göre red işlemi oluşmakla yasal 60 gün içerisinde apaçık hukuka aykırılık taşıdığı için ve ileride telafisi imkansız zararlara yol açacaklılık dolayısıyla yürütmenin durdurulmasına, iptaline, duruşma günü verilmesine, yargılama giderlerinin ve avukatlık ücretinin karşı tarafa yükletilmesine, tebligatların memur eliyle yapılmasına karar verilmesini saygılarımızla talep ederiz.

Davacı
Senih Özay-Avukat

9.2.Pulat GAGO 18:47 (4 dakika önce)

Alıcı: ben

Herkesin sağlıklı bir çevrede sağlıklı yaşama isteğini karşılamak siyasi kadronun mecburiyetidir.ticari kaygılar veya sair ilişkiler nedeniyle,ülkemiz tarım topraklarına kalıcı zarar vermesi nedeniyle dünyaca zararı kabul edilen zehirli ilaçlara geçit vermemesi için muhterem yöneticileri dava yolu İle uyaran avukat dost ve kardeşlerimizi hem kutluyor hem destekliyoruz.

Çevre ve doğayı koruma derneği adına
Pulat hüseyin Gago. Aydoğan Hepdemirgil
Başkan. Başkan yard.

iPhone'umdan gönderildi

9.3.Monsanto firmasinca kullanilan ve zehirli ,kanserojen bir madde olduğu kanitlanan glifosat isimli kanserojen madde barındıran ilaçları Türkiye dahil bir çok ülkede kullanildiğini ,

Gelen Kutusu

Senih Özay <avsenih@gmail.com> 16:34 (0 dakika önce)

Alıcı: ben

Monsanto firmasinca kullanilan ve zehirli ,kanserojen bir madde olduğu kanitlanan glifosat isimli kanserojen madde barındıran ilaçları Türkiye dahil bir çok ülkede kullanildiğini ,
bu ilaćlarla
sadece bizi değil, başta toprağı, arılar ,kuşlar olmak üzere tüm canlıları zehirliyor olması kabul edilir bir durum değildir.
Buca Kent Konseyi olarak sağlıklı yaşam hakkimızı savunmak en temel insan hakkıdır.Bu anlamlda söz konusu firmanin ruhsatını iptal ettiren ve bu ilacın kullanimindan kaynaklanan zararların telafisi için hukuk mücadelesi veren Av.Senih Özay'ın yanında ve desteğindeyiz.
Biz ölümü değil yaşamı savunuyoruz.
Av.Mürüvet Suatoğlu Balcılar
Buca Kent Konseyi Başkanı

9.4.Erhan şen <erhansen35@gmail.com> 4 Ekim 2020 16:03
Alıcı: "avsenih@gmail.com" <avsenih@gmail.com>

Monsanto Firmasının ürettiği Roundop adlı ot ilacını babam arazisinde sürekli kullanıyordu ilacın araziye atılmasında babama bende yardım ediyordum. 2012 yılında Babamın cildinde yüz

kısmında bir yara çıktı yarayı o tarihte küçük bir operasyon la Buca Seyfi Demirsoy hastanesinde aldırdık ve yaradan patolojiye parça gönderildi daha sonra babam rahatsızlanarak aynı hastaneye kaldırıldı ve sonuçlar gelmeden vefat etti.
Yaptığım araştırmalar neticesinde ilacın etkin maddesi Glinfosatın Dünya sağlık örgütü tarafından yüzde yüz kansorejen etki yaptığını basından öğrendim ve babamın vefatından sonra elimde kalan ilaçları arazimde kullanmadım.
İzmir Barosu Avukatlarından Senih Özay'ın ilaç firmasına karşı açtığı davayı kazanması çok önemli bir gelişme,
Ben Buca Çiftçi Malları Koruma Meclis Başkanı olarak, Çiftçilerimize bu ilacı ve bu ilacın içindeki aynı etkin maddeler bulunan ilaçları kendi sağlıkları, çevre sağlıkları ve tüm insanların sağlıkları açısından kullanmamalarını tavsiye ediyor ve istiyorum.
Elimdeki bu ilaçlar nasıl imha edilir onuda bilmiyorum, toprağa atıp gömemiyorum ilgililerden bu konuda da destek vermesinide bekliyorum.
Erhan Şen 05373576935

9.5.
4 Ekim 2020 16:08

Erhan kardeş
Sevgiler saygılar
Bu bildiriminizi yarın basına da gösterebilirmiyim? Mağdurlar Amerika'ya kadar ses edecekler başladı demek üzere?!!

4 Eki 2020 Paz, saat 16:03 tarihinde Erhan şen <erhansen35@gmail.com> şunu yazdı:

Fransız çiftçi Monsantoya karşı ot öldürücü ilaçla ilgili olarak yaptığı yasal savaşı kazandı.

Paul Francois 2004 yılında maruz kaldığı ot ilacı kazasından/olayından uğradığı zararı Monsanto firmasından istemekteydi.

Alman kimyasal devi Bayer Fransız çiftçinin sağlığını ciddi bir şekilde etkileyen ot ilacı olayından sonra yasal mücadeleyi kaybetti.

Paul Francois Monsanto'nun ürünlerinden Lasso isimli kimyasalı kazara teneffüs ettiği için nörolojik problemlerle karşılaştı.

Eski bir Amerikan firması olan Monsanto şimdi Alman Bayer firmasının yan kuruluşudur.

Monsanto firması ürünleri olan ot ilacının güvenlik tedbirleri konusunda yeterli olamadıklarından Paul Francois'nın avukatları firmayla mücadele ettiler.

Çiftçi Paul Francois bu ilacı ilk kez 2004'te kullandığında hafıza kaybı, baş ağrıları, bayılmalarla karşılaşmış ve birkaç kez hastaneye kaldırılmış. Doktorlar ölmek üzere olduğunu söylemişler.

Çarşamba günü verilen karar, Paul'un tazminat almasının yolunu açabilir. Onun avukat grubu 2007'den beri 1milyon eurodan daha fazla tazminat talep etmektedirler.

Monsantonun sahibi Bayer şu anda kendi bünyesinde kararını görüşmektedir ve firma "ot öldürücü ilaçlar düzgün bir şekilde kullanıldığında insana zarar vermemektedir" şeklinde açıklama yapmıştır.

Fransa’da Anti Pestisit grubu bu tarihi kararı sevinçle karşıladı. Bu açıkladı ifadede Çok uluslu zirai kimyasal devi Alman Bayer en sonunda bu cesur çiftçide zarar yaratan kimyasal hakkında sorumlu bulundu.

Alman kimyasal devi Bayer Amerikan Monsantoyu 2018 yılında 53 milyar Euro(63 milyar dolar)’la bünyesine kattı. Bu Amerikan firmasına karşı Amerika’dayken glifosat isimli bir ot ilacının kansere neden olduğu gerekçesiyle bir çok dava açılmış.

Kararın güvenilir olduğunu belirten Bayer 9 milyar Euro veya 11 milyar dolar ödeyerek problemi çözmeye çalışıyor.

Bu meşhur Bayer’in yeni satın aldığı Monsanto firmasının otlara karşı diye zehir denen ilacın kanser yaptığından bahisle Amerikalı bay JOnsonun davası ile başlayan çıkış hukuk dava için benim de ANKARA İdare mahkemesinde davamın sürdüğünü biliyorsunuz. Duruşması oldu. Dava bitti karar yazılıyor. Ama Firmanın bu aşamada da ürkerek dosyaya dilekçeler soktuğunu biliniz.

Bende bari Am erikalı arkadaşın mahkeme kararını bulayım dedim.Amerikada Avukat Maya 86 sayfalık kararı yolladı.

Stajyer Avukat Sezin, Girişini tercüme etti..

Şimdi mahkemeye diyorum ki, tamamını tercümeye paramız yok.. kararın tamamını tercüme isterseniz Bakanlığa yaptırın..

AMA BAKIN ÖNCE AMERİKAN MAHKEMESİ KARARINA… TÜRKİYENİN YARGIÇLARI DA VARDIR HERHALDE…

…

9.6.

Davacı Dewayne (Lee) Johnson, bir okulda bahçıvan olarak çalışmakta ve aynı zamanda işi gereği davalı Monsanto Company tarafından yapılan herbisitlerin de yoğun bir kullanıcısıydı.

Johnson, Monsanto'ya Ocak 2016 yılında dava açmış ve Haziran 2018 yılında duruşma başlamıştır. Johnson, şirketin mutlak sorumluluğunu ve ihmalini ileri sürerek şirketin ürünlerindeki ölümcül kanserojen maddeyi bildiğini ancak tüketicileri sürekli kullanımdan kaynaklanabilecek ciddi sağlık tehlikeleri konusunda uyarmadığını iddia etmiştir. Johnson ayrıca kemoterapi, artan tıbbi faturalar ve fiziksel ağrının yanı sıra gelişen kansere bağlı stres ve umutsuzluk dahil olmak üzere Hodgkin dışı lenfoma ile ilgili zararların kanıtlarını da sunmuştur.

Duruşmada dava edilen ana sorunlar, Roundup ürünlerinin Johnson'ın hastalığına neden olup olmadığı ve eğer öyleyse, Monsanto'nun ürünlerinin kanserojenliğinden ne derece haberdar olduğuna ilişkindir. Bazı uzmanlar da bu konularda ifade vermiş ve duruşma boyunca jüri, Monsanto'nun yıllardır

Roundup’ın ana bileşeni olan glifosatın kansere neden olabileceğini bildiğine ve Monsanto'nun bu bilgileri halktan sakladığına dair kanıtları dinlemiştir.

İfade vermenin çoğu, Dünya Sağlık Örgütü'nün şüpheli kanser risklerini araştıran bir ajansı olan Uluslararası Kanser Araştırma Ajansı (IARC) tarafından hazırlanan bir çalışmaya odaklanmıştır. Organizasyon, çalışmaları için para almayan bağımsız bilim insanlarından oluşmakta ve kansere olası bir bağlantısı olan bileşikleri değerlendirmektedirler. Mart 2015'te çalışma grubu üyeleri oybirliğiyle glifosatı "muhtemelen insanlar için kanserojen" olarak sınıflandırmak için oy kullanmıştır.

Monsanto ise ABD Çevre Koruma Ajansı'ndan (EPA) olanlar da dahil olmak üzere birçok çalışmanın glifosatın güvenli olduğunu iddia ederek ve çalışanlarının da ifadesine başvurarak savunmasını yapmıştır.

Jüri iki günden fazla süreyle iddia ve savunmaları tartışmış ve Johnson'ın üç sorumluluk ihlalini içeren iddialarının hepsi hakkında oybirliğiyle lehine karar vermiştir. Buna göre, Johnson’ın kanserine esas olarak Roundup’ın neden olduğunu belirtmiştir. Jüri ayrıca Monsanto'nun mutlak sorumluluğu ve ihmali nedeniyle tüketicileri Roundup'ın sağlık tehlikeleri konusunda uyarmadığını ve şirketin ürünlerinin aşırı derecede tehlikeli olduğunu bilmesi gerektiğine hükmetmiştir. Dava sonucunda Jüri, Monsanto'nun ürünlerindeki potansiyel tehlikeler konusunda yeterince uyarıda bulunmama ve ürünlerinde tasarım hatası olması nedenleriyle yaklaşık 39,3 milyon dolar hukuki tazminat ve 250 milyon dolar da cezai tazminata hükmetmiştir. Kısaca dava Monsanto’nun herbisitlerinin güvenli olduğu yönündeki görüşüne karşı çıkmakta ve şirketin tehlikeleri bildiğini ya da bilmesi gerektiğini ve bunları düzenleyicilerden ve halktan gizlediğini iddia etmektedir. Karar 10 Ağustos 2018'de açıklanmış olup 18 Eylül 2018 tarihinde, Monsanto yargıçtan kararı bozmasını, yeni bir duruşma emri vermesini ve tazminatı azaltmasını talep ederek davalının Roundup’ın Hodgkin dışı lenfomaya neden olduğu iddialarını destekleyecek kanıt eksikliğine işaret etmiş ve Johnson'ın cezai tazminat alma hakkına sahip olmadığını iddia etmiştir.
Mahkeme, geçici kararını kabul etmemeye karar vermiş ve Monsanto’nun cezai tazminat konusuna ilişkin duruşma sonrası taleplerini de reddetmiştir. Mahkeme, Johnson’ın şirketin kötü niyetli davrandığını açık ve ikna edici kanıtlarla kanıtladığı sonucuna varmıştır. Ayrıca, mahkeme, jürinin, Monsanto’nun, Hodgkin dışı lenfoma ile olası bir bağlantıya rağmen Roundup ürünlerini pazarlamaya devam etme kararının, cezai tazminat için kurumsal bir kötü niyet oluşturduğunu tespit ettiği sonucuna varmıştır.

Monsanto’nun önergelerine ilişkin bir duruşma 10 Ekim 2018’de yapılmıştır. 22 Ekim 2018’de de yargıç, jürinin kararını onamış olsa da cezai tazminatı 250 milyon dolardan 39 milyon dolara düşürerek nihai kararda toplam tazminatı 78.5 milyon dolar olarak belirlemiştir.

Yargıç kararında; cezanın çok yüksek olduğunu ve tazminat hükmü ile cezanın eşleşebilmesi için yargı usulünde izin verilen maksimum düzeye indirilmesi gerektiğini belirtmiştir. Johnson ve avukatları, yargıç kararına katılmadıklarını, ancak Johnson'ın yaşamı için nihai bir çözüme ulaşabilmesi için anlaşmayı kabul edeceklerini belirtmişlerdir.

Bunun üzerine, Monsanto temyizde bulunmuş ve Johnson da cezai tazminatların azaltılmasına itiraz etmek için çapraz temyizde bulunmuştur.

Temyiz aşamasında, temyiz eden Monsanto, Johnson'ın sorumluluğu kanıtlayamadığını, yetersiz kanıtın jürinin nedensellik konusundaki bulgularını desteklediğini ve Johnson’ın dava nedenlerinin her durumda federal yasalar tarafından işlem üstünlüğüne tabi tutulduğunu savunmuştur.

Buna göre temyiz nedenleri üzerinde ayrı ayrı tartışmalar yapılmıştır. Monsanto’nun tehlikeyi bildiği ya da bilmesi gerektiğine ilişkin iddia hususunda Jüri üyeleri;
(1) Monsanto'nun Roundup ürünlerini üretmesini, dağıtmasını veya satmasını, bu dava nedeni konusunda Johnson'ın lehine bulmuştur;
(2) ürünlerin "üretimi, dağıtımı ve satışı sırasında bilim camiasında genel olarak kabul edilen bilimsel ve tıbbi bilgiler ışığında bilinen veya bilinebilir” tehlikeye ilişkin potansiyel riskler vardı;
(3) potansiyel riskler, ürünler kullanıldığında (veya amaçlanan ya da makul bir şekilde öngörülebilir bir şekilde kötüye kullanıldığında) önemli bir tehlike arz etti;
(4) sıradan tüketiciler potansiyel riskleri fark etmeleri mümkün değildi;
(5) Monsanto, potansiyel riskler konusunda yeterince uyarı yapmamıştır;
(6) Johnson zarar görmüş; ve
(7) Yeterli uyarı olmaması Johnson’un zarar görmesine neden olan önemli bir faktördür.

Monsanto, jürinin ikinci unsur olan potansiyel risklerin bilindiği ve yedinci unsur olan uyarı eksikliğinin Johnson'ın zararına neden olduğu bulgularına itiraz etmiştir.

Buna göre; birden çok mahkeme "bilinen veya bilinebilir" standardını ifade etmiştir: "Mutlak sorumluluk kuralları, bir davacının, üretim ve dağıtım sırasında genel olarak kabul görmüş ve hakim

olan en iyi bilimsel ve tıbbi bilginin ışığında bilinen veya bilinebilir belirli bir risk konusunda yalnızca davalının yeterince uyarmadığını kanıtlamasını gerektirir."
"Potansiyel risk, büyük olasılıkla mevcut veya gerçeğe dönüşebilen bir risktir, büyük olasılıkla tehlikeli olma ihtimali olan bir ürün "her durumda" veya "muhtemelen" tehlikeli olacaktır." (*Valentine v. Baxter Healthcare Corp.* (1999) 68 Cal.App.4th 1467, 1483, fns. omitted.)

Komite, bir riskin genel olarak ilgili bilim camiasında geçerli olarak kabul edildiğine ve mevcut en iyi bilimi temsil ettiğinde, riskin bilinebilir olduğunu söylemenin yeterli olduğuna inanmaktadır. Monsanto, Johnson'ın kanıtlarının standardın bu formülasyonunu karşılamada yetersiz kaldığını savunmuştur.

Monsanto'nun argümanı; bazı çalışmalar glifosat ve Hodgkin dışı lenfoma ile bağlantılı olsalar bile, sadece bir "azınlık görüşünü" ifade ettikleri için bunun bir uyarıda bulunma sorumluluğu doğurmadığı yönündedir. Şirket, bir kanser riskinin bilinmediğini veya "oybirliğiyle sağlanan bilimsel fikir birliğine dayanarak" bilinemediğini savunmuştur. Mahkeme, yasal bir mesele olarak Monsanto'nun, çalışmaların kalitesiyle ilgili herhangi bir değerlendirmeyi göz ardı ederek, kanser bağlantısının çoğunluğu mu yoksa azınlığı mı temsil ettiğine ilişkin aşırı vurgu yaptığını düşünmektedir. Monsanto'nun "olası bir bağlantının "spekülatif, varsayımsal veya kesin olmayan" bir riskle ilişkili olması halinde herhangi bir uyarma yükümlülüğü yoktu. (Finn - GD Searle & Co., supra, 35 Cal.3d, s. 701.) Ancak "potansiyel riskler ve yan etkiler konusunda uyarmak", yani "büyük olasılıkla var olan" "gerçeğe dönüşebilir" riskler konusunda uyarıda bulunmak Monsanto'nun sorumluluğuydu.

Mahkeme; bilinen veya bilinebilir bir risk konusunda uyarı yapmama ve makul özen standardını oluşturan uyarıları yapmama endüstri çapında bir uygulama olduğu için kendi testi, bilimsel topluluktaki diğerlerininkine aykırı bir sonuç gösterdiği için Monsanto sorumluluktan kaçamaz şeklinde ifade ederek kararı ihmal içeren bir uyarı hatası olarak onaylamıştır.
Monsanto, tasarım hatasından doğan sorumluluğuna ilişkin iddiaları da temyiz etmiştir. Jüri üyeleri ise (1) sıradan bir tüketicinin Roundup ürünleri hakkında makul minimum güvenlik beklentileri içerisinde olabileceğine oluşturabileceği,
(2) Roundup ürünlerinin, kullanıldığında (veya makul ölçüde kötüye kullanıldığında) sıradan bir tüketicinin beklediği kadar güvenli bir performans gösteremediği sonucuna varmış ve (3) Roundup ürünlerinin tasarımının, Johnson'a zarar veren önemli bir faktör olduğunu belirtmiştir.

Monsanto ise jürinin bulgularının kanıtlarla desteklenmediğini iddia etmek yerine, bu tasarım hatasının "yanlış anlaşıldığını" savunmuştur.
Buna karşılık mahkeme, geçmiş mahkeme kararlarından örnekler sunarak tasarım hatasından doğan sorumluluğa açıklık getirmeye çalışmıştır. Bunlardan biri "Ürün tasarımının, ürün makul ölçüde ve öngörülebilir bir şekilde kullanılırken yaralanmaya neden olması halinde üretici sorumludur" şeklindeki karar örneğidir (Soule - General Motors Corp. (1994) 8 Cal. 4th 548, 560 (Soule). Buna göre; yüksek mahkeme, ilk derece mahkemesinin, Johnson'ın tüketici beklentileri teorisiyle dava açmasına izin vermekte hata yapmadığına hükmetmiştir.

Bunun dışında Monsanto, önemli bir nedensellik kanıtı olmadığı için kararın tersine çevrilmesi gerektiğini iddia etmiştir. Bununla ilgili olarak, Johnson'ın Roundup ürünlerinin yaralanmasına neden olan önemli bir faktör olduğunu gösterme yükünü karşılayamadığını iddia etmiştir. Buna karşılık Yüksek Mahkeme, önemli kanıtların, jürinin "Roundup ürünlerinin Johnson'ın Hodgkin dışı lenfomasına neden olan önemli bir faktör olduğu bulgusunu desteklemiştir.

Federal Yasanın, Johnson'ın Dava Nedenlerine Üstünlük Tanıma iddiasına ilişkin olarak da Yüksek Mahkeme, Johnson'ın tüketici beklentileri testine dayanan tasarım hatası iddiasının Monsanto tarafından önlenmediği ve jürinin sorumluluk belirlemesini desteklemek için bağımsız bir temel sağladığı sonucuna varmıştır.

Ayrıca Yüksek Mahkeme; gelecekteki maddi olmayan zararlar için hükmün tamamının kanıtlarla desteklenmediğine ilişkin olarak da değerlendirmelerde bulunmuştur. Buna göre; Yüksek Mahkeme kanıtların Johnson'ın acısı ve çektiği acı için yılda 1 milyon dolarlık olan hükmü desteklediğine hükmetmiştir. Johnson'ın 2018 yazındaki duruşma zamanına kadar çektiği acı için 4 milyon dolar almaya hak kazandığı konusunda bir anlaşmazlık olmadığı da belirtilmiştir. Kanıtlar, Johnson'ın bu duruşmadan sonra ömrünün yaklaşık iki yıl kaldığını göstermesine rağmen, Haziran 2020'de sözlü duruşmayı temsil ederken Johnson hala yaşıyordu. Mahkeme, gelecekte katlanması beklenen iki yıllık acı için hükmü 2 milyon dolara düşürmek yerine, 4 milyon doların bu şartlar altında uygun bir hüküm olduğu sonucuna varmıştır. Jürinin toplam maddi olmayan tazminat hükmü de bu nedenle geri çevrilmiş ve 8 milyon dolara (geçmişte 4 milyon dolarlık maddi olmayan zararlar, artı 4 milyon dolarlık gelecekteki maddi olmayan zarar), artı diğer telafi edici zararlar verilerek ekonomik durumu telafi etmek için toplamda 10,253,209,32 dolarlık bir azaltılmış hükümle sonuçlanmıştır.

Johson cezai tazminat hususunda hak sahibi olsa da cezai tazminatın gelecekteki maddi olmayan zararların azaltılmasıyla orantılı olacak şekilde azaltılması gerektiğine ilişkin olarak Yüksek Mahkeme;

jürinin kararının Johnson için en uygun şekilde görülmesi gerektiğini belirterek Monsanto'nun hükme itirazını reddetmiştir.
Johnson'ın karşı temyizinde mahkemenin hükmü düşürmemesi gerektiğini savunarak nihai cezai tazminata da itiraz etmiştir. Yüksek Mahkeme ise ilk derece mahkemesi ile hemfikir olduğunu belirtmiştir. Gerekçe olarak da önemli kanıtların cezai tazminata hükmedilmesini desteklese de, bu davanın gerçeklerine göre bir indirimin uygun olduğu ve gelecekteki maddi olmayan tazminat kararlarının azaltılması gerektiği sonucuna varıldığı için, cezai tazminat hükmünün de azaltılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

Yüksek Mahkeme; A155940'ta, Johnson'ın gelecekteki maddi olmayan hukuki tazminatlarına ilişkin karar tersine çevrilmiştir. Jürinin gelecekteki maddi olmayan hukuki tazminat kararı 4 milyon dolara düşürülmüş ve tazminat olarak toplamda 10,253,209,32 ABD doları tutarında bir azalma ile dava sonuçlanmıştır. Karar, cezai tazminat ödenmesini 10.253.209.32 $ 'a düşürmek için ayrıca değiştirilmiştir.
A156706'da, sipariş verme maliyetleri onaylanmıştır.
Temyizde her iki taraf kendi masraflarını karşılayacaktır.

Gerçek ve Prosedürel Arka Plan

A. Roundup Ürünleri

Rounup ürünü ilk kez 1976 yılında marketlerde satılmaya başlanmış olup içindeki bileşenlerden bazıları Avrupa ülkelerinin bir kısmında yasaklanmış ve glisofat bileşeni hakkında da 1997 ile 1999 arasında kansere yol açabilecek mutasyonlara neden olma olasılığını ifade eden dört adet makale yayınlanmıştır. O sırada Monsanto için çalışan bir toksikolog, bu çalışmaların glifosatın genotoksisitesiyle ilgili "mevcut sonuçlarla" tutarsız olduğunu belirtti ve çalışmaların "yeni bir bulguyu" temsil ettikleri için "dikkat edilmesi gerektiğine" inandığını belirtmiştir. Monsanto, dört çalışmayı gözden geçirmek için bir genotoksisite uzmanına danışmış ve Şubat 1999'da uzman, hem glifosat hem de Roundup için olası bir genotoksik etkiye dair kanıt olduğunu bildirmiştir. Uzman sonuçta Monsanto için üç rapor yazmış ve daha fazla test yapılmasını tavsiye etmiştir. Nihayetinde bazı ek testler yapılmasına rağmen, taraflar bunun kapsamına ve yeterliliğine itiraz etmiştir. Monsanto da glifosatın güvenli olduğu yönünde sürekli olarak kendini savunmuştur.

Av. Hazar Can Kıpçak	Av. Senih Özay	Av. Ahu Tahmilci
Kalabak Mah. 3275 Sk. No:34 Urla/İZMİR İzmir Baro Sicil: 14382 Tel: 0506 410 3400 E-Mail: hkipcak@hotmail.com	Cumhuriyet Bulv. No:285/1 Gül Apt. D.1 Alsancak/Konak/İZMİR İzmir Baro Sicil : 1741 Tel: 0232 421 0094 E-Mail: avsenih@gmail.com	Mansuroğlu Mah. 288/3 Sk. No:3 Selvili 2 Apt. Kat:1 D:2 Bayraklı/İZMİR İzmir Baro Sicil: 13005 Tel: 0232 441 8299 – 0535 618 3948 E-Mail: ahutahmilci@hotmail.com

9.6.

ANKARA 18. İDARE MAHKEMESİ SAYIN BAŞKANLIĞI'NA

DOSYA NO : 2019/321 E.

DAVACI : Senih Özay

Cumhuriyet Bulvarı No:285/A D:1 Alsancak

Konak/İZMİR

DAVALI : Tarım ve Orman Bakanlığı/ANKARA

FER'İ MÜDAHİL : Monsanto Gıda ve Tarım Ticaret Ltd. Şti.

Fatih Sultan Mehmet Mahallesi Balkan Caddesi No:53

34770 Ümraniye/İSTANBUL

KONU : Monsanto Gıda ve Tarım Ticaret Ltd. Şti.'nin duruşma sonrasında sunmuş olduğu açıklamalar ve beyanlara ilişkin cevaplarımızdır.

AÇIKLAMALAR :

1. Monsanto Gıda ve Tarım Ticaret Ltd. Şti. Vekili Av. Koray Söğüt'ün duruşma sonrası beyanları neticesinde tarafımca cevap vermek gerekli olmuştur. Çünkü yapılan açıklamalar gerek tercih edilen zaman gerekse niteliği açısından; aleyhlerine oluşabilecek kanaati kırmaya yönelik olmakla birlikte salt kendi çıkarlarını gözettiklerini, çevreye ve insanlara verebilecekleri zararları göz ardı ettiklerini aleni olarak ortaya koymaktadır.
2. Davayı hatırlayalım; Monsanto firması yıllardır dünya insanına zarar verdiği iddia edilen bir firma mıdır? Evet. Daha yeni Bayer firması Monsanto firmasını satın alarak sorumluluğa ortak olmuş mudur? Evet. Dünya tarımcılarının ayrık otu gibi güya zararlı bitkileri elle, kürekle temizlemek yerine bu zehir adı verilen tehlikeli ilaçla temizlemeleri duygu ve düşüncesi ile hasar, zarar, kanser başlamış mıdır? Evet. Amerika'da Johnson diye bir adam bir okulun bahçıvanı kanser olduğundan bahisle firmayı konuyu mahkemeye taşımış mıdır? Evet. Mahkemeden çok yüksek milyon dolar tazminat kararı almış mıdır? Evet. Örnek teşkil ederek 11.000 kişi dava açmış mıdır? Evet. Firma ürkmüş ve pazarlıkla %70'i ile sulh olmaya geçmiş midir?

Evet. Bu örnek dünyada duyulunca Türkiye'de de yaygın kullanımı dolayısıyla bir avukat küçücük miras toprak parçam var ama şart değil Türkiye Cumhuriyeti, Bakanlığı bu tehlikeli ilacın dosyasını önüne alsın, ruhsatı gözden geçirsin, toplatmayı düşünsün diye tutturmuştur. Mahkemeniz Bakanlıktan ve firmadan ve üniversitelerden ve odalardan vs. bilgiler çekmeye çalışmıştır. Sonuçta Ankara'da duruşma yapılmış, heyet karar verilmek üzere çekilmiştir. Covid-19 mücadelesi yüzünden karar gecikmektedir. Firma rüzgârdan ürkmüş şimdi mahkemeye savunma sunmuştur.

Bu konuda bilimsel tespitleri %100 zararlı olduğunu söylemesi gerekiyormuş gibi bir savunma tutturmuş gözüküyorlar halbuki insana ve doğaya zarar tespitinde Birleşmiş Milletlerin İhtiyat İlkesi bilimsel tartışmalı konularda değil %100 %1 zararlı olması halinin yeteceği hukuksal olarak öngörülmüştür. Yoksa EPA bizden yana, yok IARC sizden yana, yok Hacettepe Üniversitesi bizden yana, Veterinerlik Fakültesi sizden yana; Türkiye'de çok bilimsel araştırma yokmuş da Avrupa Birliği kararsızmış da Amerika erken zararı çakmış da, bir taraf insan ve doğa diyor diğer taraf sermaye şirketler diyorsa, yok glifosat uçucu nitelikte veya toprağa bağlanır nitelikte değilmiş de yok ilaç reçetesini okusalar bir şey olmazmış da ama ilacın reçetesi de yokmuş ki, zaten piyasada tek kanser saçan da kendileri değilmiş ki; yok Arjantin'de zarar olurmuş da Türkiye'de olmazmış, Vietnam -Vietnam'da savaş gazilerine milyonlarca şirket ödemesi- neden bu işe karıştırılıyormuş, Greenpeace raporuna dayanılır mı hiç? Avrupa'da 12.000 bilimsel zarar yok diyen makale olduğunu söylüyorlar biz ise 12.001 zararlı makale olduğunu söylüyoruz. TÜRK YARGICI BUNLARI GÖRMEYECEK DİYE BİR ŞEY YOK!

3. Öncelikle sizlerin de bildiği gibi yaşam hakkı bir bütündür ve her insan bu hakka sahip doğar. Hukuk kurallarının hizmet ettiği en önemli amaçlardan biri de yaşam hakkının korunmasıdır. Bahsetmek gerekir ki doğrudan veya dolaylı olarak pek çok şekilde insan yaşamına müdahale edilmesi mümkündür. Kimi müdahalelerde keskin hızlı bir neticelenme ortaya çıkarırken kimi müdahaleler ise hayatı elem ve ıstırap dolu bir sürece çevirmektedir. Çeşitli öngörüler ve bir takım önleme faaliyetleriyle süreci değiştirmek mümkünken bunun yerine insanlığın çıkarlara hizmet etme içgüdüsüne yenik düşüp nasıl da bir başkasının hayatına gasp edebildiğini izleyebiliyoruz.
4. Tarım geçmişten bugüne toplumuzda büyük bir yer kaplamış ve büyük önem arzetmiştir. Ancak bugüne kadar hep üretime bakılmış üreticiyi kimse düşünmemiştir. Ailelerimizi, komşularımızı, dostlarımızı düşünelim. Muhakkak çok yakınımızda veya belki de kendi geçmişimizde tarım kendine yer edinmiştir. İşte düşünün üretmeye çabalarken bir yandan da toprağınıza zehir saçmaktasınız. Bu sadece toprağı değil sizi ve sizinle beraber ürünlerinizin ulaştığı pek çok kişiyi de beraberinde etkileyecektir. İşte bu zehir; Glifosat. Dünya çapında tarım alanında yaygın olarak kullanılan herbisitin etken maddedir. Tarımla uğraşan pek çok insanın hayatında muhakkak yer edinmiştir. Sabah yaptığınız kahvaltıda yediğiniz ekmekte siz, o ekmeğin hammaddesini üretirken de çiftçi…
5. Uluslararası Kanser Araştırmaları Ajansı(IARC)'nın 2015 yılında yaptığı çalışmada *glifosatı* 2A grubunda sınıflandırmıştır. 2A grubu "olma ihtimali olmama ihtimalinden daha yüksek olan" kategorisini ifade etmektedir. Yani insanlarda sınırlı da olsa kanserojenliğe yönelik kanıtların bulunduğu ve aynı zamanda deney

hayvanlarında da yeterli derecede kanserojenlik kanıtının bulunduğu gruptur. Bu kategorinin aynı zamanda, "insanlarda kanserojenliğe dair sınırlı kanıt olduğunda ve ajanın kansere nasıl neden olduğuna dair güçlü veriler olduğunda da" kullanılabileceği bu çalışmada belirtilmiştir. Takdir edersiniz ki değerlendirme söz konusu olduğunda bile olmama ihtimaline iddiaya girmeye cesaret edilemeyecek bir konudur. Ancak insan hayatına etki eden böylesine ciddi bir mevzuda bile kar amacıyla hareket etmekten vazgeçmeyip olaylara toz pembe bakılmaktadır.

6. Global bir salgınla yüzleştiğimiz şu günlerde her bireyin durup birkaç dakika düşünmesi gerekmektedir. Bilim-kurgu filmlerinden bir sahneyi andıran bu zamanlara gelmek kimilerimiz için ihtimal dahilinde değil neredeyse imkansız görülüyordu. Sonuçta teknolojinin ve bilimin akıl almaz seviyelere ulaştığı bir dönemde yaşıyorduk değil mi? Ama bakınız şimdi hepimiz bu sahnenin tam merkezinde ve ne yapacağımızı bilemez haldeyiz. Oysa aldığımız bir nefes kadar, dokunduğumuz bir nesne kadar uzağız sadece tehlikeye. IARC tarafından yapılan çalışmada saptanan insanlarda kanserojenliğe dair sınırlı kanıtlar da glifosatın zararsız değil zararlı olduğunun işaretidir aslında. Dönüp baktığınız zaman küçük bir ihtimalin olması bile yaşamı tehlikeye sokacak nitelikteyse, orada ihtimalin yüzdesi değil yarattığı/yaratacağı tehlike önem arz edecektir.
7. Amerika Birleşik Devletleri'nde verilen "Dewayne Johnson v. Monsanto" kararı bizim için bu konuda bir örnek teşkil etmektedir. Söz konusu davada mahkeme, davalı şirketin ürettiği herbisitlerin yoğun kullanıcısı olan Johnson'ın kanserine Roundup'ın sebep olduğu; ayrıca Monsanto'nun, tüketicileri sağlık tehlikeleri konusunda uyarmadığı ve şirketin ürünlerinin aşırı derecede tehlikeli olduğunu bilmesi gerektiği konularına hükmetmiştir. Her ne kadar hukuk sistemlerimiz farklı da olsa, etken madde, oluşan zarar ve özünde insan hayatına etki eden unsur aynıdır. Bir yanda verilmiş böyle bir yargı kararı bulunurken bunu görmezden gelip söz konusu maddelerin olumsuz hiçbir yanı olmadığına inanmak vicdanlı bir yaklaşım değildir.

   Amerika'dan bu anılan mahkeme kararını getirttik. Ekte İngilizcesini sunuyoruz. Muhterem Yargıçlardan birinin İngilizce bilmesi halinde çok rahat olunacağını düşünüyoruz. Hatta bu yolda Amerikan Mahkemesi hükmünün giriş ve sonuç bölümünü tercüme ettirip ekte onu da sunduk. Ancak Mahkeme kararın tamamının tercümesine ihtiyaç duyarsa olanakları yüksek olan Bakanlık ile ekonomik gücü çok yüksek olan şirketten ya da adli yardımdan faydalanma kararı verebilir.
8. Günümüze kadar yapılan araştırmalarda glifosatın tamamen zararsız bir madde olduğu kanıtlanamamış aksine; kanserojenliğe dair sınırlı da olsa kanıtlar elde edilmiş, gözlerde ve ciltte tahrişlere sebebiyet verdiğinin tespiti yapılmıştır. Bu da glifosatın hiç de bahsedildiği gibi masum olmadığını gösterir niteliktedir. Bu sebeple var olan bu şüphe neticesinde insan sağlığını tehlikeye atmak ve bunu sürdürmek uygun olmayacaktır.
9. Sonuç olarak davalı Bakanlığın talep doğrultusunda bu meseleye, dosyaya önem vererek ruhsatı gözden geçirmeye, internet üzerinden satışı geri çektiği gibi prospektüs, reçete, ruhsat geri alınması, toplatma ve hatta kanser tespitleri araştırmasına geçirten bir yargı kararı vermek boynunuzun borcudur.

<u>SONUÇ</u> : Sonuç olarak davalı Bakanlığın talep doğrultusunda bu meseleye, dosyaya önem vererek ruhsatı gözden geçirmeye, internet üzerinden satışı geri çektiği gibi prospektüs, reçete, ruhsat geri alınması, toplatma ve hatta kanser tespitleri araştırmasına geçirten bir yargı kararı vermek tekrarlıyoruz boynunuzun borcudur.

Senih Özay

9.7.

T.C. ANKARA 18. İDARE MAHKEMESİ ESAS NO : 2019/321 KARAR NO : 2020/1257 UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden OqpTtHf - MlyV3KO - 2E6Fvr/ - RV4oIk= ile erişebilirsiniz. DAVACI : Senih ÖZAY VEKİLLERİ : Av. Aysel TANSU 31. Sok. No:18/11 Bahçelievler Çankaya/ANKARA Av. Hazar Can KIPÇAK -UETS[15374-73452-60685] Av. Mehmet SEÇİLMİŞ -UETS[16134-31385-70460] Av. Mahmut Fevzi ÖZLÜER -UETS[16276-72766-52805] DAVALI : Tarım Ve Orman Bakanlığı Çankaya/ANKARA VEKİLİ : Hukuk Müşaviri AYNUR YILMAZ - Aynı yerde MÜDAHİL(DAVALI) : Monsanto Gıda Ve Tarım Ticaret Limited Şirketi (Davalı) VEKİLLERİ : Av. İsmail Gökhan ESİN -UETS[16462-64567-36226] Av. Meriç TUNÇ, Av. Sadi ÖZ, Av. Nisa Nildan DİLAVER Ebulula Mardin Cad. Gül Sk. No:2 Maya Park Tower 2 Akatlar Beşiktaş/İSTANBUL Av. Koray SÖĞÜT - UETS[16996-99982-79664] DAVANIN ÖZETİ : Davacı tarafından, Monsanto isimli şirket tarafından üretilen ve glifosat isimli kanserojen madde barındırdığı iddia olunan ilaçların lisanslarının ve ruhsatlarının iptal edilmesi, piyasadan toplatılması glifosat isimli kimyasal maddenin tarım ilaçlarının üretiminde kullanılmasının yasaklanması talebiyle davalı idareye yapılan başvurunun zımnen reddine ilişkin işlemin iptali talep edilmektedir. SAVUNMANIN ÖZETİ : Usul yönünden; herhangi bir irade açıklaması içermeyen, bireylerin hukuki durumlarını etkilemeyen, hukuk düzeninde herhangi bir değişikliğe yol açmayan, zımnen reddin, icrai netileği olan bir işlem olmadığı, davanın ehliyet yönünden reddi gerektiği, idari işlem niteliğinin yargı kararı verilemeyeceği, esas yönünden ise; insan, bitki, çevre yaban hayatı, doğal denge, toplum ve halk sağlığı konusunda fevkalade duyarlı olduğu, Avrupa Birliği müktesebatı çerçevesinde yayımlanan raporlarda olumsuz etkileri tespit edilenler hakkında ülke ve kamu yararı gözetilerek 183 aktif madde ile ilgili yasaklama kararı alındığı, ABD Çevre Koruma Ajansı(EPA)'nın risk değerlendirme raporunda Glyphosate için kanserojen olma ihtimalinin bulunmadığı sonucuna varıldığı, söz konusu aktif madde ile ilgili ülkemiz koşulları dikkate alınarak yeniden değerlendirme yapılabileceği belirtilerek davanın reddi gerektiği savunulmaktadır. MÜDAHİL BEYANININ ÖZETİ: Davacının hukuki menfaati bulunmadığı, Glifosat içeren bitki koruyucuların, Avrupa Birliği ülkeleri de dahil olmak üzere tüm dünyada birçok ülkede ruhsatlı şekilde satıldığı, davacının, söz konusu kişilerin ilaçları kullanıp kullanmadığını, kullanırken belirtilen talimatlara uyup uymadığını ispatlayamadığı ve buna ilişkin hiçbir somut delil sunamadığı, glifosat etken maddesinin ve tescilli glifosat bazlı ürünlerin güvenilir olduğunun, birçok küresel sağlık kuruluşu tarafından kabul edildiği, doz ayarı ve kullanım talimatına uyularak kullanılmaları gereğinin, sadece tarım ilaçlarının değil, tüm ürünlerin doğasında bulunan bir gereklilik olduğu, Dünya çapında önde gelen sağlık kuruluşlarının, glifosat etken maddesinin güvenli olduğu konusunda rapor yayınladığı, IARC'nin düzenleyici kurul olmadığı, bağımsız bir araştırma yapmadığı, Glifosat etken maddesinin ve üretilen glifosat bazlı ürünlerin kanserojen olmadığı ve kullanım talimatına uygun kullanıldığında güvenle kullanabileceği sonucuna varan 800'ü aşkın T.C. ANKARA 18. İDARE MAHKEMESİ ESAS NO : 2019/321 KARAR NO : 2020/1257 UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden OqpTtHf - MlyV3KO - 2E6Fvr/ - RV4oIk= ile erişebilirsiniz. bilimsel çalışma yapıldığı ve bu çalışmaların ABD ve Avrupa Birliği'ndeki ruhsatlandırma süreçleri çerçevesinde sağlık kuruluşlarına sunulduğu, EFSA ve EPA

glifosatı ve glifosat etken maddesini içerir bitki koruyucuları oldukça kapsamlı ve rutin olarak 40 yılı aşkın bir süredir denetlediği, bütün bu denetimler ve araştırmaların, glifosatın ve glifosat içerikli bitki koruyucuların, kullanım talimatına uygun kullanılması halinde güvenli olduğunu desteklediği, dava edilen idari işlemin ve glifosat etken maddesine ruhsat verilmesine ilişkin idari işlemin yetki, şekil, sebep, amaç ve konu unsurları bakımından hukuka uygun olduğu belirtilerek davanın reddi gerektiği savunulmaktadır. TÜRK MİLLETİ ADINA Karar veren Ankara 18. İdare Mahkemesi'nce, duruşma için önceden belirlenerek taraflara duyurulan 10/07/2020 tarihinde yapılan duruşmaya davacı vekili Av.Aysel TANSU ve Av.Mahmut Fevzi ÖZLÜER'in, davalı idare vekili Av.Aynur YILMAZ'ın ve müdahil Monsanto Gıda ve Tarım Ticaret Ltd. Şti. Vekilleri Av. Sadi ÖZ, Av.Nisa Nildan DİLAVER, Meriç TUNÇ'un geldiği görülerek taraflara usulüne uygun söz verilip açıklamaları dinlenildikten sonra duruşmaya son verilerek, dava dosyası incelenip, usule yönelik itirazlar yerinde görülmeyerek işin gereği görüşüldü: Çiftçiler Sendikası'nın 10/07/2020 tarihinde verdiği dilekçe ile davacı yanında müdahil olma isteğinin, başvuru harcı yatırılmadan duruşma günü verilen dilekçe ile talep edildiği görüldüğünden reddine karar verilmiştir. Dava; glifosat isimli kanserojen madde barındırdığı iddia olunan ilaçların lisanslarının ve ruhsatlarının iptal edilmesi, piyasadan toplatılması glifosat isimli kimyasal maddenin tarım ilaçlarının üretiminde kullanılmasının yasaklanması talebiyle davalı idareye yapılan başvurunun zımnen reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılmıştır. Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının, "Sağlık hizmetleri ve çevrenin korunması başlıklı 56.maddesinde; "Herkes, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir. Çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek Devletin ve vatandaşların ödevidir. Devlet, herkesin hayatını, beden ve ruh sağlığı içinde sürdürmesini sağlamak; insan ve madde gücünde tasarruf ve verimi artırarak, işbirliğini gerçekleştirmek amacıyla sağlık kuruluşlarını tek elden planlayıp hizmet vermesini düzenler. Devlet, bu görevini kamu ve özel kesimlerdeki sağlık ve sosyal kurumlarından yararlanarak, onları denetleyerek yerine getirir." 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununun Tanımlar başlıklı 3. maddesinde; "Bitki koruma ürünü: Kullanıcıya farklı formlarda sunulan, bitki ve bitkisel ürünleri zararlı organizmalara karşı koruyan veya bu organizmaların etkilerini önleyen, bitki besleme amaçlı olanlar dışında bitki gelişimini etkileyen, koruyuculara ilişkin özel bir düzenleme kapsamında bulunmayan ancak bitkisel ürünleri koruyucu olarak kullanılan, bitki ve bitki kısımlarının istenmeyen gelişmelerini kontrol eden veya önleyen, istenmeyen bitkileri yok eden, bir veya daha fazla aktif maddeyi veya aktif madde, sinerji yaratan veya güvenilirliği artıran maddeler gibi bileşenleri içeren preparatları; Risk: Sağlık üzerinde olumsuz etki yaratma ihtimali bulunan tehlike ile şiddeti arasındaki fonksiyonel ilişkiyi," hükmüne, 15. maddesinde; "(8)Zararlı organizma mücadelesinde kullanılacak faydalı organizmaları üretenler, ithalatını yapanlar, piyasaya arz edenler ve kullananlar Bakanlıkça belirlenen esaslara uymak zorundadır." hükmüne, 18. maddesinde; "(3)Bakanlık, insan, hayvan, bitki ve çevreye olan olumsuz etkileri sebebiyle, bazı maddelerin bitki koruma ürünleri üretiminde kullanılmalarını, tüm bitkilere ya da belli bir bitki grubuna uygulanmalarını yasaklayabilir, kısıtlayabilir ya da kullanımına ancak belli esaslara bağlı olarak izin verebilir.... (7)Bitki koruma ürünleri, ziraat mühendisleri, kimya mühendisleri veya kimyagerlerin sorumluluğunda üretilir. Bu ürünlerin kalite kontrolü, Bakanlık tarafından uygun görülen laboratuvarlarda bu fıkrada belirtilen meslek mensupları tarafından yapılır." hükmüne, T.C. ANKARA 18. İDARE MAHKEMESİ ESAS NO : 2019/321 KARAR NO : 2020/1257 UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden OqpTtHf - MlyV3KO - 2E6Fvr/ - RV4oIk= ile erişebilirsiniz. 26.maddesinde; "(1)Gıda, yem ve bitki sağlığı ile ilgili işlemlerde, insan sağlığı ve yaşamının azamî düzeyde korunmasının sağlanabilmesi için, risk analizine dayanılması zorunludur....(2)Bağımsız, tarafsız, şeffaf ve bilimsel esaslara göre risk değerlendirmesi yapmak üzere; araştırma kurumları, araştırma enstitüleri, üniversitelerin konu ile ilgili fakültelerinin temsilcileri ile gerektiğinde diğer uzman kişilerin katılabileceği, konularına göre risk değerlendirme komisyonları oluşturulur. Komisyonların yapacağı risk değerlendirme sonuçları tavsiye niteliğindedir. Bu komisyonların sekretaryasını yürütmek üzere Bakanlıkça risk değerlendirme birimi kurulur. Risk

değerlendirme birimi ulusal ve uluslararası benzeri kuruluşlarla işbirliği yapabilir. (5)Elde edilen bilgilerin değerlendirilmesi sonucunda, herhangi bir gıda veya yemin insan ve hayvan sağlığı üzerinde zararlı bir etkisinin olması ihtimali belirmesine rağmen, bilimsel belirsizliklerin devam etmesi durumunda, kapsamlı bir risk değerlendirmesine imkân sağlayacak daha fazla bilimsel veri elde edilinceye kadar, Bakanlık geçici olarak üretimin durdurulması, piyasaya arz, tüketimi engelleme, toplatma ve benzeri ihtiyati tedbirlere başvurabilir. İlgililerin, Bakanlığın belirlediği ihtiyati tedbirlere uyması zorunludur." hükmüne, yer verilmiştir. Dava dosyasının incelenmesinden, Monsanto isimli şirket tarafından üretilen ve glifosat isimli kanserojen madde barındırdığı iddia olunan ilaçların lisanslarının ve ruhsatlarının iptal edilmesi, piyasadan toplatılması glifosat isimli kimyasal maddenin tarım ilaçlarının üretiminde kullanılmasının yasaklanması talebiyle davalı idareye yapılan başvurunun zımnen reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır. Dava konusu olayda, Mahkememizin 14/02/2020 tarihli ara kararı ile davalı idareden, Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesinden ve Veterinerlik Fakültesinden, Ziraat Odaları Birliğinden, Ziraat Mühendisleri Odasından, Tıbbi Onkoloji Derneğinden(TTOD), Hacettepe Üniversitesi Eczacılık Fakültesinden, tarım sektöründe kullanılan zirai ilaçlar içerisindeki glifosat isimli maddenin insan, hayvan, bitki ve doğaya zararları konusunda yapılan çalışmalarının bulunup bulunmadığı ile bu konuda yapılan araştırmalara ve dünyada bu konuda yapılan araştırmalara ilişkin bilgi ve belgelerin gönderilmesinin istendiği, Tarım ve Orman Bakanlığı, Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü'nün 12/03/2020 tarihli ara karar cevabında; "...dava konusu aktif madde veya karışımlarını içeren bitki koruma ürünleri ülkemizde ruhsatlı olup, halihazırda Avrupa Birliğinde olduğu gibi ülkemizde de bazı bitki veya bitkisel ürünlere arz olan yabancı otlara karşı kullanılmaktadır. Zikredilen aktif maddenin kullanımıyla ilgili Avrupa Birliğince herhangi bir yasaklama bugün itibariyle söz konusu olmayıp ve yine bugün itibari ile Avrupa Birliği Veri Tabanında 15/12/2022 tarihine kadar onaylı bir aktif madde olarak yer almaktadır." şeklinde görüş bildirdiği, Ankara Üniversitesi, Veterinerlik Fakültesi Klinik Öncesi Bilimler Bölümü, Farmakoloji ve Toksikoloji Anabilim Dalı'nın 12/03/2020 tarihli yazısında; "....Veteriner Fakültesinde günümüze kadar adı geçen ürünle ilgili herhangi bir çalışma yapılmadığı, dünyanın pek çok ülkesindeki bağımsız araştırmacıların ve değerlendirme kuruluşlarının yapmış olduğu çalışmalarda; Glifosat isimli kimyasal maddenin 1974 yılından itibaren tarımsal ürünlerin üretiminde zararlı ve istenmeyen otların kontrolü amacıyla kullanılan geniş etki spektrumlu organik fosforlu yapıda bir herbisit olduğu(Herbisit:çalı yabancı ot, rakip ve istenmeyen ağaçlar gibi vejetasyonun büyümesi, kontrolü veya öldürülmesi için kullanılan madde), Glifosat, biyosidal etkisini bakteri, mantar ve bitkiler gibi organizmalarda folatlar ve aromatik asitlerin (fenilalanin, tirozin ve triptofan) sentezlenmesini sağlayan metabolik yolu engelleyerek gösterdiği, bu yolun, bitkiler ve birçok mikroorganizmada savunma sistemi ile ilgili aromatik aminoasitlerin ve sekonder bileşiklerin üretimi için gerekli gerekli olduğu, bu metabolik yolun, insan ve hayvanlar gibi memelilerde bulunmadığından gerekli duyulan bu elzem aminoasitlerin diyetle birlikte dışarıdan alınması gerektiği, hayvanlarda bu yolun olmaması nedeniyle memeli, amfibiler(hem karada hem suda yaşayan hayvanlar) ve reptiller(sürüngenler) gibi hayvanlarda akut glifosat zehirlenmesine pek rastlanmadığı, bununla birlikte, ortalama akut öldürücü dozları, farklı taşıt maddelerle hazırlanan T.C. ANKARA 18. İDARE MAHKEMESİ ESAS NO : 2019/321 KARAR NO : 2020/1257 UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden OqpTtHf - MlyV3KO - 2E6Fvr/ - RV4oIk= ile erişebilirsiniz. formülasyonlara göre oldukça değişken olduğu, POEA içeren formülasyonların, diğer formülasyonlara göre daha öldürücü olduğu, en zehirli formülasyonların öldürücü dozlarının, türe özgü olarak değişkenlik gösterdiği, örneğin, karada yaşayan hayvanlar için ortalama akut öldürücü dozları 175 ile 540 mg/kg(1 kg canlı ağırlık için gereken glifosat miktarı) ve suda yaşayan canlılar için 1 ila 52 mg/L(1 L su için gereken glifosat miktarı) arasında değiştiği, bununla birlikte kara ve su hayvanlarının glifosata olan duyarlılığı ve maruziyet yöntemleri oldukça farklı olduğu için doğrudan karşılaştırılamadığı, hücre kültürleri ile deneysel koşullar altında yapılan bir çalışmada, glifosat ve onun parçalanma ürünü olan AMPA'nın, insan alyuvar hücre kültürlerinde reaktif oksijen

türlerini orta dereceli yüksek konsantrasyonlarda 24 saat boyunca arttırdığını gösterdiği, hem glifosatın hem AMPA'nın eritrosit kültürlerindeki asetil kolin esteraz etkinliğini düşürdüğü, asetilkolin esteraz ise sinirsel uyarı görevi yapan asetilkolini parçalayan bir enzim olduğu, insan periferal kan hücrelerine glifosatın orta ve yüksek dozlarda maruz kalması lökositlerde DNA hasarına ve 42 mg/L dozda DNA'nın metillenmesine neden olduğu, zirai mücadele amacıyla kullanılan glifosat ve formülasyonlarının hayvanlarda akut zehirlenmeye yol açmayabileceği, bununla beraber tekrarlanan dozlarda sürekli alınmasına bağlı olarak evcil hayvanlarda ciddi ve geri döndürülemeyecek nitelikte bozukluklara neden olabileceği" şeklinde görüş bildirdiği, Hacettepe Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Eczacılık Meslek Bilimleri Bölüm Başkanığı, Farmasötik Toksikoloji Ana Bilim Dalı Başkanlığı'nın 19/03/2020 tarihli yazısında; "...iyi tarım uygulamalarına göre glifosat ile muamele edilen ürünlerin tüketilmesinin, insan sağlığı üzerinde olumsuz etkisinin beklenmediği görüşünün bulunduğu, glifosatın yaklaşık 40 yıldan bu yana oldukça yaygın olarak kullanılan ve yan etkilerinin düşük olduğu düşüncesiyle tercih edilen bir herbisit olduğu, glifosatın karsinojenite potansiyeli ile ilişkili olarak insanda sınırlı çalışma bulunması ve deney hayvanlarında yeterli kanıt olması nedeniyle bu maddenin IARC(2018) tarafından insanda olası karsinojen olarak sınıflandırıldığı, dünya çapında yaygın olarak kullanılan glifosat ve oluşan metabolitinin gerek insan ve hayvan sağlığı gerekse çevre açısından olumsuz etkilerinin olabileceği yönünde güçlü bilimsel görüşler bulunduğu...." şeklinde görüş bildirdiği, Türk Tıbbi Onkoloji Derneği'nin 15/05/2020 tarihli yazısında; "...söz konusu maddeye kimyasal olarak uzun süreli maruziyet ile kanser ilişkisinin halen takip aşamasında olması nedeniyle netlik kazanmış durum olmadığı, Dünya Sağlık Örgütüne bağlı bir kuruluş olan IARC(Uluslararası Kanser Araştırmaları Ajansı) ile EFSA(Avrupa Birliği Gıda Güvenliği Ajansı) arasında yayınlarda görüş ayrılığının bulunduğu.." yönünde görüş bildirildiği, TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası'nın 30/06/2020 tarihli yazısında; ".. Glifosat etken madde içeren en yaygın ilacın ticari isminin Roundup olduğu, Dünya Sağlık Örgütüne bağlı bir kuruluş olan IARC(Uluslararası Kanser Araştırmaları Ajansı) 2015 yılında glisofatın olası bir insan kanserojen olduğunu belirleyen çalışma yayınladığı, Arjantin'de bir çalışmada da Roundup'un kullanıldığı tarım topluluklarında 65.000 kişinin kanser oranlarının ülkenin ulusal ortalamasının iki ila dört kat daha yüksek olduğunun tespit edildiği, glisofat maruziyetinin çeşitli hastalıkların nedeni olduğu yönünden araştırmalar bulunduğu, Dünyanın bazı ülkelerinde glifosat etken maddesi içeren ürünlerin yasaklandığı.." yönünde görüş bildirdiği, Ankara Üniversitesi, Ziraat Fakültesi'nin 10/07/2020 tarihli yazısında; " EPA(ABD Çevre Koruma Ajansı) glisofatın, endokrin doğasını bozan bir kimyasal olabileceği endişelerinin olduğunu, WHO(Dünya Sağlık Örgütü), glisofatın kanserojenik potansiyelini revize ederek muhtemel kanserojen olarak etiketlediği; glisofatın toprağa bağlandığından bitki tarafından alımının ihmal edilebileceği, glisafotın meristemlerde ve olgunlaşmamış yapraklarda ve yeraltı dokularında biriktiği, bitkilerde çok az glisofatın metabolize olduğu, tek önemli bozunma ürününün AMPA olduğu, glisofatın çok az metabolize olduğu ve çoğunlukla dışkıyla değişmeden ve ikincil olarak da idrarla atıldığı, glisofatın kimyasal ve foto ayrışmaya karşı nispeten kararlı olduğu, glisofatın toprakta esas olarak mikrobiyolojik yıkıma uğradığı, parçalanma ürünleri olarak AMPA ile glioksilik asit oluştuğu, her iki ürünün de daha sonra karbondioksite ayrıştığı, glisofatın oksijensiz ortamlarda aşırı asitik ve bazik koşullarda biyolojik T.C. ANKARA 18. İDARE MAHKEMESİ ESAS NO : 2019/321 KARAR NO : 2020/1257 UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden OqpTtHf - MlyV3KO - 2E6Fvr/ - RV4oIk= ile erişebilirsiniz. olarak parçalanması oldukça yavaşladığı, biyotik oksidasyon ürünü esaminomethylphonic asit(AMPA) olduğu, hem glisofat hem de AMPA'nın fitotosik olduğu, AMPA'nın bakteriyel aktivite ile en uygun koşullarda bile biyolojik olarak yavaş parçalandığı, bu yüzden uzun vadeli çevre kirliliği riski taşıdığı, insan sağlığı açısından, glisofata maruz kalmanın çoğu kanser alt tipi ile ilişkisinin bulunamadığı, glisofatın yaygın kullanımından kaynaklanan tehlikelerle ilgili çok sayıda çalışmaya rağmen, özellikle insanlar üzerindeki potansiyel zararlı etkileri konusunda glifosata açık ve kesin bir tanım atfetmenin mümkün olmadığı.." yönünde görüş bildirdiği görülmüştür. Yukarıya alınan mevzuatın incelenmesinden, çevre ve insan sağlığının korunması için gerekli tedbirlerin alınmasının

Av. Hazar Can Kıpçak Kalabak Mah. 3275 Sk. No:34 Urla/İZMİR İzmir Baro Sicil: 14382 Tel: 0506 410 3400 E-Mail: hkipcak@hotmail.com	**Av. Senih Özay** Cumhuriyet Bulv. No:285/1 Gül Apt. D.1 Alsancak/Konak/İZMİR İzmir Baro Sicil : 1741 Tel: 0232 421 0094 E-Mail: avsenih@gmail.com	**Av. Ahu Tahmilci** Mansuroğlu Mah. 288/3 Sk. No:3 Selvili 2 Apt. Kat:1 D:2 Bayraklı/İZMİR İzmir Baro Sicil: 13005 Tel: 0232 441 8299 – 0535 618 3948 E-Mail: ahutahmilci@hotmail.com
Av. Mehmet Seçilmiş 288/6 Sk. No:6/4 Yücel Yılmaz A Blok Bayraklı/İzmir Tel: 0532 646 7546 E-mail: mehmetsecilmis@hotmail.com	**Stj. Av. Anıl Kayışoğlu** Tel: 0552 576 3558 E-mail: anilkayisoglu@gmail.com	**Av. Osman Betal Özay** Abide-i Hürriyet Cd. No:154/4 34360 Şişli/İstanbul Tel: 0212 225 8673 E-mail: betal.ozay@ozaydemir.av.tr

devletin ödevleri arasında yer aldığı, zararlı organizmalar ile mücadelede kullanılacak faydalı organizmaları üretenlerin, ithalatını yapanların, piyasaya arz edenlerin ve kullananların Bakanlıkça belirlenen esaslara uymak zorunda olduğu, bitki koruma ürünleri, ziraat mühendisleri, kimya mühendisleri veya kimyagerlerin sorumluluğunda üretildiği ve bu ürünlerin kalite kontrolünün, Bakanlık tarafından uygun görülen laboratuvarlarda yapılacağı, kullanılmasına izin verilecek ürünler hakkında, kurulacak komisyonlardan, bağımsız, tarafsız, şeffaf ve bilimsel esaslara göre risk değerlendirmesi yapılması gerektiği, risk değerlendirmesinin tavsiye niteliğinde olduğu anlaşılmaktadır. Bu durumda; alınan kurum görüşlerinden, dünyada kullanımına izin verilen glifosat içerikli tarım ilaçlarının kimi ülkelerde riskli bulunarak yasaklandığı, ancak zararları konusunda bilimsel olarak net bir çalışmanın bulunmadığı görülmekte ise de; idare tarafından, glifosat içerikli tarım ilaçlarının Avrupa Birliği müktesebatı esas alınmak suretiyle kullanımına izin verildiği, mevzuat gereğince oluşturulması gereken komisyonlarda risk değerlendirmesi yapılmadığı gibi tarım ilaçlarının kullanımına izin verilmesinde yeterli inceleme ve araştırma yapıldığı yönünde laboratuvar değerlendirmelerinin bulunmadığı görüldüğünden, bu yönüyle eksik incelemeyle tesis edilen dava konusu işlemde hukuka uyarlık bulunmadığı sonucuna varılmıştır. Açıklanan nedenlerle, dava konusu işlemin iptaline, aşağıda dökümü yapılan 510,00 TL yargılama gideriyle Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi gereğince duruşmalı işler için belirlenen 2.590,00 TL avukatlık ücretinin davalıdan alınarak davacıya verilmesine, müdahil tarafından yapılan 141,10 TL yargılama giderinin alınarak müdahile üzerinde bırakılmasına, artan posta ücretinin kararın kesinleşmesinden sonra yatıranlara iadesine, kararın tebliğini izleyen günden itibaren (30) gün içerisinde Ankara Bölge İdare Mahkemesi nezdinde istinaf yolu açık olmak üzere, 14/07/2020 tarihinde oybirliğiyle karar verildi. Başkan SADIK AKGÜL 38001 Üye ENSAR TUGAY DUTULMAZ 216728 Üye ŞÜKRÜ CESUR 191823

9.8.

Tarım ve Orman Bakanlığı Çankaya/Ankara

Özü; Senih Özay tarafından, Monsanto isimli şirket tarafından üretilen ve glifosat isimli kanserojen madde barındırdığı iddia olunan ilaçların lisanslarının ve ruhsatlarının iptal edilmesi, piyasadan toplatılması, glifosat isimli kimyasal maddenin tarım ilaçlarının üretiminde kullanılmasının yasaklanması talebiyle davalı idareye yapılan başvurunun zımnen reddine ilişkin işlemin iptali istemli davasında **Ankara 18. İdare Mahkemesi** tarafından anılan işlemin

iptaline ilişkin **14/07/2020** tarih ve **2019/321** sayılı kararın icaplarının 30 gün beklenmeden, gecikmeksizin uygulanması ve olası doğa katliamının önlenmesi istemidir.

Anayasanın 138. ve 56. Maddeleri ve İdari Yargılama Usulü Kanunun 28. Maddesi uyarınca Türkiye'nin çiftçileri, köylüleri, üzümcüleri, narenciyecileri velhasıl bu ilacı kullanıp zarar gördükleri muhakkak olan halk için sayın makamınıza ilgi de belirtilen mahkeme kararının icaplarının gecikmeksizin uygulanması amacıyla başvuruda bulunmayı uygun buldum.

Ankara 18. İdare Mahkemesinin anılan iptal kararına göre; **"… Alınan kurum görüşlerinde, dünyada kullanımına izin verilen glifosat içerikli tarım ilaçlarının kimi ülkelerde riskli bulunarak yasaklandığı ancak zararları konusunda bilimsel olarak net bir çalışmanın bulunmadığı görülmekte ise de; idare tarafından, glifosat içerikli tarım ilaçlarının Avrupa Birliği müktesebatı esas alınmak suretiyle kullanımına izin verildiği, mevzuat gereğince oluşturulması gereken komisyonlarda risk değerlendirilmesi yapılmadığı gibi tarım değerlendirmelerinin bulunmadığı görüldüğünden, bu yönüyle eksik incelemeyle tesis edilen dava konusu işlemde hukuka uyarlık bulunmadığı sonucuna varılmıştır.**
Açıklanan nedenlerle, dava konusu işlemin iptaline, …., kararın tebliğini izleyen günden itibaren (30) gün içerisinde Ankara Bölge İdare Mahkemesi nezdinde istinaf yolu açık olmak üzere, 14/07/2020 tarihinde oybirliğiyle karar verildi."

Anayasanın 138/4 maddesine göre;
''Yasama ve yürütme organları ile idare, mahkeme kararlarına uymak zorundadır; bu organlar ve idare, mahkeme kararlarını hiçbir suretle değiştiremez ve bunların yerine getirilmesini geciktiremez.''

Ankara 18. İdare Mahkemesi'nin kararlarını yerine getirmekle görevli-yetkili-sorumlu olan Sayın Bakanlığınızın ve bağlı bulunan ilgili birimlerinizi; **Anayasanın 129. Maddesi** ile düzenlenen **''Anayasaya sadakat İlkesi''** ile **138** maddesinde belirtilen **''idarenin mahkeme kararlarına uyma zorunluluğu ilkesine'' uymaya** davet ediyorum.

Sayın Bakanlık ve bağlı birimleri ile yetkili kamu görevlilerinin anılan mahkeme kararına harfiyen uyacağı inancındayız.

25.12.1997 tarihli E.1996/2 K.1997/2 sayılı Danıştay İçtihadı Birleştirme kararında "…iptal davasına konu olan idari bir işlem ve kararın Danıştay'ca iptal edildiği tarihten değil, **idarece verildiği andan itibaren ortadan kalkacağı**…'' belirtilerek **''iptal kararlarının geriye yürürlük ilkesine''** yer verilmiştir.

Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen **hukuk devleti,** eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adil bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık, yasaların üstünde yasa koyucunun da uyması gereken Anayasa ve temel hukuk ilkelerinin bulunduğu bilincinde olan devlettir.(Anayasa Mahkemesi kararlarından alınmıştır)

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin vermiş olduğu köklü kararlara göre yargı kararının icaplarının yerine getirlmemesi, yargı kararının arkasına dolanılması anlamına gelmektedir. Böyle bir durum, hukukun üstünlüğü ve hukuk güvenliği ilkesinin dayandığı

Av. Hazar Can Kıpçak Kalabak Mah. 3275 Sk. No:34 Urla/İZMİR İzmir Baro Sicil: 14382 Tel: 0506 410 3400 E-Mail: hkipcak@hotmail.com	**Av. Senih Özay** Cumhuriyet Bulv. No:285/1 Gül Apt. D.1 Alsancak/Konak/İZMİR İzmir Baro Sicil : 1741 Tel: 0232 421 0094 E-Mail: avsenih@gmail.com	**Av. Ahu Tahmilci** Mansuroğlu Mah. 288/3 Sk. No:3 Selvili 2 Apt. Kat:1 D:2 Bayraklı/İZMİR İzmir Baro Sicil: 13005 Tel: 0232 441 8299 – 0535 618 3948 E-Mail: ahutahmilci@hotmail.com	**Av. Fatih Emirhan Berber** 288/6 Sk. No:6/4 Yücel Yılmaz A Blok Bayraklı/İzmir İzmir Baro Sicil: 16097 Tel: 0531 657 8069 E-Mail: fatihemirhanberber@gmail.com
Av. Mehmet Seçilmiş 288/6 Sk. No:6/4 Yücel Yılmaz A Blok Bayraklı/İzmir İzmir Baro Sicil: 9955 Tel: 0532 646 7546 E-mail: mehmetsecilmis@hotmail.com	**Stj. Av. Anıl Kayışoğlu** Tel: 0552 576 3558 E-mail: anilkayisoglu@gmail.com	**Av. Osman Betal Özay** Abide-i Hürriyet Cd. No:154/4 34360 Şişli/İstanbul Tel: 0212 225 8673 E-mail: betal.ozay@ozaydemir.av.tr	

hukuk devleti ilkesine aykırılık oluşturmaktadır. (Bkz; www.echr.coe.int , 10/11/04, Taskın and others v.Turkey 46117 / 99)

HUKUK DEVLETİ İLKESİ ile Anayasanın 138.maddesi ve İdari Yargılama Usulü Yasasının 28/4 maddeleri gereğince, anılan yargı kararının icaplarının yasal sınır olan 30 günün dolması beklenmeden hemen uygulamanızı tavsiye ve talep ederiz.

Saygılarımla.

Senih Özay

9.9.

Medyaya…

Biliyorsunuz Monsanto firmasının Zehir adı verilen Tarım ilacı ile bütün Dünyanın Ülkelerinin, köylülerinin, tarımcılarının başına iş açtığını, zarar verdiğini, Lenf menf Kanseriyle bela olduğunu…

Amerika'da başlayan hukuk mücadelesini, raporları ve Amerikan Mahkemelerinin Astronomik tazminatlarını duymuşsunuzdur.

Benim de Tarım ve Orman Bakanlığına başvurarak,
Türkiye'de " haberin var değil mi? Ruhsat vermişsin; iptal etsen, toplatsan" davası açtığımı da duymuştunuz.

İşte şimdi ANKARA'DA HAKİM DE VAR AMA dedirten, Ankara İdare Mahkemesinin lehimize iptal kararı geldiği için, Türkiye'de ve Amerika'da hukuk hareketi, çıkışı, MÜCADELESİ kararı aldığımız için;

Av. Hazar Can Kıpçak Kalabak Mah. 3275 Sk. No:34 Urla/İZMİR İzmir Baro Sicil: 14382 Tel: 0506 410 3400 E-Mail: hkipcak@hotmail.com	**Av. Senih Özay** Cumhuriyet Bulv. No:285/1 Gül Apt. D.1 Alsancak/Konak/İZMİR İzmir Baro Sicil : 1741 Tel: 0232 421 0094 E-Mail: avsenih@gmail.com	**Av. Ahu Tahmilci** Mansuroğlu Mah. 288/3 Sk. No:3 Selvili 2 Apt. Kat:1 D:2 Bayraklı/İZMİR İzmir Baro Sicil: 13005 Tel: 0232 441 8299 – 0535 618 3948 E-Mail: ahutahmilci@hotmail.com

SİZ MEDYAYI 5 EKİM 2020 PAZARTESİ GÜNÜ, SABAH 10.30-11.00 SAATLERİNDE İZMİR ALSANCAK 2. KORDON CUMHURİYET BULVARI 285/1 ADRESİNDE, AVUKATLARIMIZLA YAPACAĞIMIZ BASIN AÇIKLAMASINA, TOPLANTISINA, TOPLANTIDA MAHKEME KARARINI DAĞITMAYA, NELER YAPACAÜĞIMIZI SÖYLEMEYE, SORULARINIZI CEVAPLAMAYA, ÇAĞIRIYORUZ.

HALKIMIZA DUYURMANIZI İSTEYECEĞİZ.

BUNDAN DAHA HABER DEĞERİ OLAN ŞEY NE OLABİLİR Kİ DEYİP VİCDANIZINIZA GÖRE SİZİ DAVET EDİYORUZ…

SENİH ÖZAY VE AVUKATLARI…

9.10.

T.C TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKANLIĞINA

ANKARA

Yaşlanmama rağmen, 47 yıllık Avukat olmama rağmen BAYER firmasının yuttuğu Monsanto firmasının Türkiye dahil dünyada glifosat isimli kanserojen madde barındıran ilaçları kullanmasından ötürü Amerika'da başlayan suçlama, tazminat davalarında başarı kazanılınca;

Türkiye'nin çiftçileri, köylüleri, üzümcüleri, narenciyecileri velhasıl bu ilacı kullanıp zarar gördükleri muhakkak olan halk için Tarım ve Orman Bakanlığı'na lisanslarının ve ruhsatlarının iptal edilmesi, piyasadan toplatılması, üretimde kullanılmasının yasaklatılması yolunda açtığım davada ek gibi Ankara 18. İdare Mahkemesi'nin 2019/321 Esas sayılı davasında iptal kararı verilmiştir.

Bu ilamın da yardımıyla hukuk siyaseti olarak evreni, dünyayı, Türkiye'yi koruma kollama adına "yok yargı kararının infazı yok suç duyurusu yok teftişler yok maddi manevi tazminat davaları" düşünürken şirketlerin de merkezlerinde Amerika'da yargıda, temasta, Amerikalı Avukatlarla ilişkide olacağım için Türkiye'deki insanların yaşama hakkı, sağlıklı çevrede bulunma hakkı adına; 10 Temmuz 2018 Tarihli ve 30474 Sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 1 numaralı CUMHURBAŞKANLIĞI TEŞKİLATI HAKKINDA CUMHURBAŞKANLIĞI KARARNAMESİ'nin ONDÖRDÜNCÜ BÖLÜM Tarım ve Orman Bakanlığı'na göre;

Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

MADDE 424 - (1) Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı Bakanın emri veya onayı üzerine aşağıdaki görevleri yapar:

AV. SENİH ÖZAY
Cumhuriyet Bulvarı, İkinci Kordon, Gül Apt., No:253 D:1, Alsancak, Konak/İZMİR
İzmir Barosu Sicil: 1741
[Tel]: +90 (232) 421 00 94
[E-Posta]: avsenih@gmail.com
www.senihozay.av.tr

a) Bakanlık teşkilatının her türlü faaliyet ve işlemlerinin teftiş, inceleme ve soruşturma işlerini yürütmek,

b) Bakanlığın amaçlarını daha iyi gerçekleştirmek, mevzuata, plan ve programa uygun çalışmasını temin etmek üzere gerekli teklifleri hazırlamak ve Bakana sunmak,

c) Bakan tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

(2) Başkanlıkta 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 24 üncü maddesi uyarınca müfettiş ve müfettiş yardımcısı istihdam edilebilir.

Hükmüne göre Bakanlıkça teftiş başlatılmasını talep ediyorum.

Senih Özay

9.11.

ANKARA CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞINA
Gönderilmek Üzere
İZMİR CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞINA

ŞİKAYETÇİ : Senih ÖZAY
Cumhuriyet Bulvarı, İkinci Kordon, Gül Apt., No:253 D:1, Alsancak, Konak/İZMİR

ŞÜPHELİLER : 1- Bekir PAKDEMİRLİ (T.C. Tarım ve Orman Bakanı)
2- Konu hakkında imza yetkisini haiz yüksek bakanlık görevlileri

SUÇ : İdari Yargı Kararını Uygulamamak Suretiyle Görevi Kötüye Kullanmak

SEVK MADDESİ : 5237 s. Kanun m. 257

AÇIKLAMALAR :

1- İzmirde yaşayan çevreci bir avukat olarak, Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu uyarınca; Monsanto isimli şirketin ürettiği ve glifosat isimli kanserojen madde barındıran ilaçların lisanslarının ve ruhsatlarının iptaline, piyasadan toplatılmasına ve kullanımının yasaklanmasına dair yapmış olduğum idari başvuruya İYUK m. 10 uyarınca süresinde yanıt verilmemesinden dolayı oluşan zımnen red yönündeki idari işlem tarafımca açılan ve Ankara 18. İdare Mahkemesinin 2019/321 E. Sayılı dosyasında görülen iptal davasına konu olmuş ve mahkeme tarafından bahse konu zımnen red yönündeki idari işlemin iptaline karar verilmiştir.

2- Anılan mahkeme kararı uyarınca çevre ve insan sağlığının korunması için gerekli tedbirlerin alınmasının devletin ödevleri arasında yer aldığı net bir şekilde ortaya

konmuş ve idare tarafından glifosat etken maddesine salt AB müktesebatı dikkate alınarak izin verildiği, mevzuat gereğince oluşturulması gereken komisyonlarda risk değerlendirmesi yapılmadığı, kullanımına izin verilmesinde ve ruhsatlandırılmasında yeterli inceleme ve araştırma yapılmadığı gerekçesiyle eksik incelemeyle tesis edilen dava konusu zımnen red işleminde hukuka uyarlık bulunmadığından iptaline karar verilmiştir.

3- 2577 sayılı İdari Yargılama Usul Kanunu ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu uyarınca yerel mahkeme hükmünün istinaf edilmesi hükmün icrasını durdurmayacağından 2577 s. Kanun'un 28/1. Maddesi uyarınca; *"Danıştay, bölge idare mahkemeleri, idare ve vergi mahkemelerinin esasa ve yürütmenin durdurulmasına ilişkin kararlarının icaplarına göre idare, gecikmeksizin işlem tesis etmeye veya eylemde bulunmaya mecburdur. Bu süre hiçbir şekilde kararın idareye tebliğinden başlayarak otuz günü geçemez."* Sunulan nedenlerle ilgili mahkeme kararının uygulanarak; ruhsat sahibi Monsanto Gıda ve Tarım Tic. Ltd. Şti. olan glifosat etken maddesine sahip Roundup Turbo, Roundup Max ve Roundup ile ruhsat sahibi Bayer Türk Kimya San. Ltd. Şti. olan glifosat etken maddesine sahip Roundup Star adlı herbisitlerin ruhsatlarının iptal edilerek piyasadan toplatılmasının ve kullanımının yasaklanmasının sağlanması hususunda gerekli işlemlere başlanarak neticeden bilgi verilmesi şüphelilerden talep edilmiştir.

4- Ancak şüpheliler, Ankara İdare Mahkemesi tarafından verilen hükmü uygulamamışlar, benim, kamunun ve halkın zararlarının artmasına neden oldukları gibi, Anayasa'nın 138. maddesi, İYUK'nun 28. maddesi ve 5237 sayılı TCK'nun 257. maddesine aykırı davranmak suretiyle atılı suçu işlemişlerdir.

> *Anayasa Md.138/son hükmüne göre; "...Yasama ve yürütme organları ile idare, mahkeme kararlarına uymak zorundadır; bu organlar ve idare, mahkeme kararlarını hiçbir surette değiştiremez ve bunların yerine getirilmesini geciktiremez."*
>
> *İYUK Md.28/1 hükmüne göre; "...Danıştay, bölge idare mahkemeleri, idare ve vergi mahkemelerinin esasa ve yürütmenin durdurulmasına ilişkin kararların icaplarına göre idare, gecikmeksizin işlem tesis etmeye veya eylemde bulunmaya mecburdur. (...)"*
>
> *TCK Md. 257 hükmüne göre; "(1) Kanunda ayrıca suç olarak tanımlanan haller dışında, görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle, kişilerin mağduriyetine veya kamunun zararına neden olan ya da kişilere haksız bir kazanç sağlayan kamu görevlisi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. (...)"*

5- Nitekim; İptal kararları ve işlemin durması bakımından aynı hukuksal etkinliğe sahip olan yürütmenin durdurulması kararları ilgililere ve idareye verilen bir emirdir.

> *"...Anayasa kuralları, buyurucu ve bağlayıcı Hukuk kurallarıdır. Mahkeme kararlarının geciktirilmeden yerine getirilmesi zorunludur. İnsan hak ve özgürlüklerini; sosyal adaleti, toplumun huzur ve refahını gerçekleştirmeyi ve güvence altına almayı amaçlamış demokratik bir Hukuk Devletinde, açıklanan Anayasa ve kanun kurallarına rağmen bir Mahkeme kararının yerine getirilmemesi düşünülemez. Aksi halde bu kanun kuralları kâğıt üzerinde kalmaya zorunlu, değersiz sözcükler olmaktan öteye gidemez. (...) Bir kamu görevlisinin mahkeme kararlarını uygulamama ve yukarıda açıklanan Kanuni kuralları bilmedikleri ileri sürülemez. Öyle ise; açık, kesin ve emredici Kanun kurallarına bilerek aykırı davranış da kişisel kusur kabul edilmek gerekir. (...)*

Av. Hazar Can Kıpçak Kalabak Mah. 3275 Sk. No:34 Urla/İZMİR İzmir Baro Sicil: 14382 Tel: 0506 410 3400 E-Mail: hkipcak@hotmail.com	Av. Senih Özay Cumhuriyet Bulv. No:285/1 Gül Apt. D.1 Alsancak/Konak/İZMİR İzmir Baro Sicil : 1741 Tel: 0232 421 0094 E-Mail: avsenih@gmail.com	Av. Ahu Tahmilci Mansuroğlu Mah. 288/3 Sk. No:3 Selvili 2 Apt. Kat:1 D:2 Bayraklı/İZMİR İzmir Baro Sicil: 13005 Tel: 0232 441 8299 – 0535 618 3948 E-Mail: ahutahmilci@hotmail.com

Görülüyor ki, mahkeme kararlarında, suçun oluşması için İdare Mahkemesi kararını yerine getirmeyen Kamu görevlisinin ayrıca garaz, kin, husumet ve benzeri duyguların etkisiyle hareket etmesi aranmamaktadır. Sadece kararın uygulanmaması suç teşkil ettiğine göre (...)" (YİBGK, 1978/7 E., 1979/2 K., 22.10.1979 T.)

6- Ankara 18. İdare Mahkemesinin 2019/321 E. Ve … karar sayılı dosyasında verilen idari işlemin iptali yönündeki idari yargı kararının gereğine uygun herhangi bir işlem tesis edilmemiştir. Oysa idari yargı kararlarını uygulamakla yükümlü olanların, idari yargı kararlarını geciktirmeksizin uygulamak zorunda oldukları, idari yargı kararları üzerinde hiçbir tasarruf hakları olmadığı doktrin ve uygulama tarafından, yasal düzenlemeye koşut bir biçimde kabul edilmiştir. Mevzuatımızda, yargı kararlarının uygulanması konusunda idareye takdir yetkisi tanınmadığı açıktır.

7- Keza ilgili idare, idari yargı yerince verilen idari işlemin iptali kararını uygulamak, sonucu olan işlemleri durdurmak, bahse konu ilaçları toplatmak, ruhsatlarını iptal etmek yönünde tasarruflarda bulunmak zorundadır.

8- Ayrıca idarenin, Ankara 18. İdare Mahkemesinin 2019/321 E. 2020/1257 K. sayılı ilamını yerine getirmemesinden dolayı İzmir 3. İdare Mahkemesi'nde 2020/1647 numarasıyla tam yargı davası açılarak maddi ve manevi tazminat talebim de vardır.

9- Açıklanan nedenlerden dolayı, Ankara 18. İdare Mahkemesinin 2019/321 E. 2020/1257 K. sayılı ilamını uygulanmaması nedeniyle şüpheliler hakkında suç duyurusunda bulunulması zorunlu hale gelmiştir.

KANITLAR : Ankara 18. İdare Mahkemesinin 2019/321 E. 2020/1257 K. sayılı ilamı, yasal her türlü kanıt.

SONUÇ VE İSTEM : Yukarıda açıklanan, kendiliğinden dikkate alınacak ve soruşturma aşamalarında ortaya çıkacak nedenlerden dolayı, Ankara 18. İdare Mahkemesinin 2019/321 E. 2020/1257 K. sayılı ilamında verilen idari işlemin iptali kararını uygulanmayan şüpheliler hakkında,Gerekli soruşturmanın yapılarak kamu davası açılmasına karar verilmesini saygılarımızla dileriz.

SENİH ÖZAY
Şikayetçi

9.12.

TC. CUMHURBAŞKANLIĞI'NA

(DEVLET DENETLEME KURULU'NA İNTİKAL ETTİRİLMEK ÜZERE)

Yaşlanmama rağmen, 47 yıllık Avukat olmama rağmen BAYER firmasının yuttuğu Monsanto firmasının Türkiye dahil dünyada glifosat isimli kanserojen madde barındıran ilaçları kullanmasından ötürü Amerika'da başlayan suçlama, tazminat davalarında başarı kazanılınca;

Türkiye'nin çiftçileri, köylüleri, üzümcüleri, narenciyecileri velhasıl bu ilacı kullanıp zarar gördükleri muhakkak olan halk için Tarım ve Orman Bakanlığı'na lisanslarının ve ruhsatlarının iptal edilmesi, piyasadan toplatılması, üretimde kullanılmasının yasaklatılması yolunda açtığım davada ek gibi Ankara 18. İdare Mahkemesi'nin 2019/321 Esas sayılı davasında iptal kararı verilmiştir.

Bu ilamın da yardımıyla hukuk siyaseti olarak evreni, dünyayı, Türkiye'yi koruma kollama adına "yok yargı kararının infazı yok suç duyurusu yok teftişler yok maddi manevi tazminat davaları" düşünürken şirketlerin de merkezlerinde Amerika'da yargıda, temasta, Amerikalı Avukatlarla ilişkide olacağım için Türkiye'deki insanların yaşama hakkı, sağlıklı çevrede bulunma hakkı adına; 10 Temmuz 2018 Tarihli ve 30474 Sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 1 numaralı CUMHURBAŞKANLIĞI TEŞKİLATI HAKKINDA CUMHURBAŞKANLIĞI KARARNAMESİ'nin ONDÖRDÜNCÜ BÖLÜM Tarım ve Orman Bakanlığı'na göre;

Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

MADDE 424 - (1) Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı Bakanın emri veya onayı üzerine aşağıdaki görevleri yapar:

a) Bakanlık teşkilatının her türlü faaliyet ve işlemlerinin teftiş, inceleme ve soruşturma işlerini yürütmek,

b) Bakanlığın amaçlarını daha iyi gerçekleştirmek, mevzuata, plan ve programa uygun çalışmasını temin etmek üzere gerekli teklifleri hazırlamak ve Bakana sunmak,

c) Bakan tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

(2) Başkanlıkta 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 24 üncü maddesi uyarınca müfettiş ve müfettiş yardımcısı istihdam edilebilir.

Hükmüne göre Bakanlıkça teftiş başlatılmasını talep ediyorum.

Senih Özay

9.13.

Filed 7/20/20

CERTIFIED FOR PARTIAL PUBLICATION*

IN THE COURT OF APPEAL OF THE STATE OF CALIFORNIA

FIRST APPELLATE DISTRICT

DIVISION ONE

DEWAYNE JOHNSON,

Plaintiff and Respondent,

v.

MONSANTO COMPANY,

Defendant and Appellant.

A155940, A156706

(City and County of San

Francisco Super. Ct.

No. CGC-16-550128)

Respondent Dewayne (Lee) Johnson was a grounds manager for a school district and a heavy user of herbicides made by appellant Monsanto Company. He sued Monsanto after contracting non-Hodgkin's lymphoma, and a jury awarded him compensatory and punitive damages. On appeal, Monsanto argues that Johnson failed to establish the company's liability, the trial court prejudicially erred in some of its evidentiary rulings, federal law preempts Johnson's claims, and the award of both compensatory and punitive damages was excessive. We reject most of these arguments and affirm,

* Pursuant to California Rules of Court, rules 8.1105(b) and 8.1110, this opinion is certified for publication with the exception of parts II.A., II.B., and II.D. In particular, part II.A.4., regarding preemption, is not certified for publication because our rulings turn on the lack of a developed factual record and consequently provide little guidance to parties in future cases. (Cal. Rules of Court, rule 8.1105(c).)

except in the published portion of our opinion we conclude that the jury's awards of future noneconomic damages and punitive damages must be reduced.

I.

FACTUAL AND PROCEDURAL

BACKGROUND

A. Roundup Products.

Monsanto manufactures two herbicides that are the subject of this lawsuit: Roundup Pro and Ranger Pro, which we sometimes refer to collectively as “Roundup products.” The first experimental-use permit was granted for Roundup in 1974, and the product came on the market in 1976. Roundup Pro can be purchased from ordinary retail outlets, and it is premixed and ready to spray. Ranger Pro, by contrast, can be purchased only from a certified dealer, and it is mixed by the user. The principal ingredient of both products is glyphosate. Roundup Pro contains about 41 percent glyphosate, and Ranger Pro contains about 51 percent glyphosate. Roundup products also contain water as well as surfactants, which are “surface-acting molecule[s]” that help the herbicide spread out and stay on leaf surfaces longer so that the glyphosate can penetrate more easily. One such surfactant used in Roundup products in the United States is polyethoxylated tallow amine (POEA), a class of surfactant. POEA has apparently been banned in at least some parts of Europe, though a Monsanto witness claimed this was “due to political reasons and is not supported by the scientific data.”

Between 1997 and 1999, four papers were issued that studied “the genotoxicity of glyphosate and/or Roundup.” Genotoxicity refers to the possibility of a chemical agent damaging genetic information within a cell, causing mutations that can lead to cancer. A toxicologist who worked for Monsanto at the time noted that these studies were inconsistent with

“existing results” regarding glyphosate’s genotoxicity and believed the studies “needed attention” because they represented “a new type of finding.” Monsanto consulted with a genotoxicity expert to review the four studies. In February 1999 the expert reported that there was evidence of a possible genotoxic effect for both glyphosate and Roundup. The expert ultimately wrote three reports for Monsanto and recommended that further tests be conducted.

The evidence at trial was mixed as to whether Monsanto adequately

followed up on the expert's recommendation, and the parties have continued to argue this point through oral argument in this court. In September 1999, a Monsanto toxicologist wrote an internal email stating that Monsanto "want[s] to find/develop someone who is comfortable with the genotox profile of glyphosate/Roundup and who can be influential with regulators and Scientific Outreach operations when genotox[] issues arise. My read is that [the expert who wrote the 1999 reports] is not currently such a person, and it would take quite some time and $$$/studies to get him there. We simply aren't going to do the studies that [the expert] suggests." Referring to the potential genotoxicity of glyphosate and Roundup, the email also stated, "We have not made much progress and are currently very vulnerable in this area." Although some additional testing was ultimately done, the parties dispute its extent and adequacy. Monsanto has consistently defended itself by claiming that the "regulatory consensus" is that glyphosate is safe.

B. Johnson's Heavy Use of Roundup Products and Cancer Diagnosis.

Johnson began working for the Benicia Unified School District in June 2012. He started as a delivery driver but quickly became the district's grounds integrated pest manager. As part of his duties he sprayed Roundup products to control weeds on school properties.

4

Johnson obtained a qualified-applicator certificate, and as part of his instruction he learned rules and regulations about mixing herbicides. He also learned how to use Ranger Pro specifically and was certified to use it. Johnson reviewed the Ranger Pro label each time he used the product to ensure he was mixing the product correctly based on the types of weeds he planned to spray. Although the label cautioned that the product was an eye irritant, it did not say anything about the product being possibly linked to cancer. An expert at trial testified that the Ranger Pro label instructs users not to use the product in a way that it would come into contact with workers, either directly or through "drift."1 The expert noted that Johnson followed

those instructions by spraying early in the morning, when people were not around and winds tended to be calm.

At first, Johnson used Roundup Pro, but he eventually switched to Ranger Pro, which he understood to be more potent and better suited for larger areas. He would pour bottles of Ranger Pro into a 50-gallon drum, mix the product with water and an antifoam agent, and then apply the mix from a truck-mounted sprayer onto hillsides, school perimeters, parking lots, sports fields, and other large areas. Johnson wore a full-body protective Tyvek suit, chemical-resistant rubber gloves and boots, eye goggles, and a paper mask when he was spraying Ranger Pro. Still, about 80 percent of the time some of the spray would drift to his face, cheeks, ears, and neck, depending on how windy it was. During the school year, Johnson sprayed for two to three hours per week day, spraying up to 150 gallons of Ranger Pro. He also occasionally sprayed on weekends, and on summer days he sometimes sprayed for four or five hours, when his crew would “go hard” because “it was the time to do it.” 1 An expert for Monsanto explained that “drift” is “off-target movement of a[n] herbicide.”

5

Johnson did not use Roundup products before he worked for the school district, and he did not use other chemicals while employed there.

In April 2014, Johnson had a “pretty bad exposure” to Ranger Pro. While spraying at a school, the hose to his truck became caught in a gap in the sidewalk, broke, and started “shooting fluid everywhere.” Ranger Pro got inside his protective gear and onto his clothes down to his waist, soaking his skin, face, neck, and head. He cleaned himself as best he could at a sink at the maintenance yard.

Johnson saw his physician in late July 2014 and reported that he had started to develop a rash the previous month or so. He was prescribed a topical cream. His condition did not improve, his skin “really got crazy and out of whack,” and the rash started to spread. He went to Kaiser’s

dermatology department in August and was referred to a dermatologist who saw Johnson in October 2014. Johnson was diagnosed that month with nonHodgkin's lymphoma, a type of cancer that affects lymph nodes but also may affect other organs, including the skin. Non-Hodgkin's lymphoma is a "large umbrella" type of cancer, with at least 60 subtypes or classifications. Johnson suffers from the mycosis fungoides classification, one of the rarest forms of the disease.

In November 2014, as his skin continued to get worse, Johnson called a Monsanto hotline at a number he got from a bottle of Roundup. He wanted to find out if his skin condition could be related to his large exposure to Ranger Pro. He spoke with "a very nice lady" and told her about the hose break he experienced earlier in the year. He specifically asked the representative whether Roundup products could cause cancer. The woman took a statement from Johnson and told him that someone would get back to him, but no one ever did.

Johnson also noticed something on the skin around his thigh that concerned him, and a dermatologist in January 2015 diagnosed him with squamous cell cancer, the second most common type of skin cancer. The dermatologist removed the cancer. Johnson continued to suffer new lesions, and his condition worsened. He eventually developed nodules, plaques, and painful lesions all over his body.

Johnson increasingly suspected a connection between Roundup products and his cancer. When he raised his suspicion with his supervisor, he was told it "takes, like, two years for you to get cancer from that stuff," and the supervisor expressed surprise that Johnson did not previously know the products caused cancer.

Johnson continued to spray Ranger Pro after his cancer diagnosis, but he started to use a canister mask to provide a full-face respirator. He was again directly exposed to the herbicide when he was carrying it in a backpack while spraying, and it leaked onto his back. Johnson panicked, and he went

to the doctor immediately.

Johnson told his dermatologist that he had again been exposed to Ranger Pro, and the following month he told her he felt “a little foolish” continuing to use the spray and asked her if it was safe to continue to do so with his skin condition. Around this time, Johnson again called Monsanto to ask if there was a possible connection between his skin condition and Roundup products, and he left a message about his rising concerns about continuing to use Ranger Pro. He said he had used Ranger Pro for two to three years and asked whether it was safe to continue to use it. Johnson did not receive answers to his questions, and no one called him back.

Johnson’s dermatologist eventually wrote to Johnson’s employer and asked that he not be exposed to any airborne environmental allergens

because the exposure could worsen his condition. The school district did not take action until Johnson refused to continue spraying Roundup products.

Johnson last used Roundup products in January 2016, right before he left his job.

Before Johnson’s diagnosis, he “could do anything [he] wanted to do,” whereas after the diagnosis his activity level “changed dramatically” and he had trouble remembering things. And whereas Johnson previously had “perfect skin . . . like 100 percent beautiful skin,” after the diagnosis he had painful lesions and plaques.

Johnson filed this product liability lawsuit in January 2016, and trial began in June 2018.

C. Proceedings in the Trial Court.

Johnson sought recovery based on the theories that Roundup products had a design defect and that Monsanto provided inadequate warnings (seeking recovery both in strict liability and for negligently failing to warn). The main issues litigated at trial were whether Roundup products caused Johnson’s illness and, if so, the degree to which Monsanto was aware of its

products' carcinogenicity. A number of experts testified on these issues. Much of the testimony focused on a study prepared by the International Agency for Research on Cancer (IARC), an agency of the World Health Organization that researches suspected cancer risks. The organization is composed of independent scientists who are not paid for their work. They evaluate compounds that have a possible link to cancer. About 10 percent of the substances it studies are classified as "known" human carcinogens, about 10 percent are "probable" human carcinogens, about 30 percent are "possible" human carcinogens, and the rest are not included in those three classifications "because there's just not enough data to make a decision." The

IARC's work is "very transparent," and "many independent folks can come and review the process of what [it] actually do[es]." The IARC is recognized in the "scientific and academic cancer community" as "usually the main arbiter of what a cancer-causing agent is." One witness testified that to him it was "the number one arbiter in the world of whether something is actually carcinogenic and what the level of probability is that it is a carcinogen or not," and another testified he could not "think of any more reputable source that is impartial, non-biased, and unpaid."

Dr. Christopher Portier, who has served as the director of the environmental toxicology program at the National Institute of Environmental Health Sciences and has studied cancer, testified for Johnson as an expert in cancer risk assessment. The IARC asked Portier in 2014 to serve as a specialist on the panel that reviewed whether glyphosate and four other pesticides caused cancer. An IARC working group prepared a book (referred to as the "Monograph") that summarized the work it did on classifying glyphosate. Members of the working group in March 2015 voted unanimously to classify glyphosate as "probably carcinogenic to humans." At the time of trial, the Environmental Protection Agency (EPA) had not come to a final conclusion on whether to classify glyphosate as

carcinogenic, but it was proposing to list the substance as not a human carcinogen. Dr. Portier disagreed with the EPA's position that there was inadequate information to assess the carcinogenic potential of glyphosate, because "[t]he evidence to [him] is so overwhelming." Dr. Portier responded to an EPA request for public comment on the agency's draft proposal and went through the EPA's document "page by page and discussed what [he] was seeing that they were doing inappropriately." According to Dr. Portier,

"[T]his was just so amazingly wrong in the way they [the EPA] were doing it, not following their own guidelines, I just felt I had to say something about it." Dr. Alfred Neugut, a board-certified medical oncologist and cancer epidemiologist who also is a professor at Columbia University, testified for Johnson as an expert in the areas of medical oncology and cancer epidemiology (the study of causes of human diseases). As part of his work as an expert in this case, Neugut reviewed six studies addressing a possible connection between glyphosate and non-Hodgkin's lymphoma to produce a "combined risk ratio" based on the most "most conservative numbers" from each of the individual studies. Whereas a risk ratio of one would mean there was no connection between glyphosate and the disease, and a ratio below one would mean that glyphosate provided protection from lymphoma, Neugut found that there was a risk ratio of 1.3, "meaning that there was a 30-percent increased risk of non-Hodgkin's lymphoma in the context of glyphosate exposure." Neugut testified that such a percentage was a "statistically significant increased risk." He opined that exposure to glyphosate causes non-Hodgkin's lymphoma "to a reasonable degree of scientific certainty." Dr. Chadi Nabhan, a hematologist and medical oncologist who specializes in both Hodgkin and non-Hodgkin's lymphomas, testified for Johnson as an expert in the diagnosis and treatment of non-Hodgkin's lymphoma. Nabhan evaluated whether glyphosate causes non-Hodgkin's lymphoma generally and whether Roundup products caused Johnson's illness

specifically. Based on his review of various studies, including the Monograph, Nabhan concluded that to a reasonable degree of medical certainty, glyphosate "absolutely can cause non-Hodgkin['s] lymphoma." Nabhan also reviewed thousands of Johnson's medical records, spoke with Johnson, and examined him. He opined that Roundup products were a

substantial contributing factor in the development of Johnson's nonHodgkin's lymphoma.

Dr. William Sawyer, a forensic toxicologist, testified for Johnson as an expert in toxicology and forensic toxicology. He had followed peer-reviewed literature on glyphosate since the mid-1990s, and he testified that, to a reasonable degree of scientific certainty, glyphosate is a known carcinogen and Roundup products can cause non-Hodgkin's lymphoma. He also testified that the additives to glyphosate used in Roundup products increase and enhance glyphosate's carcinogenicity. As for Johnson specifically, Sawyer opined that Johnson's heavy exposure to Roundup products caused his nonHodgkin's lymphoma. Sawyer expressed his view that Roundup products should include "proper warnings" to inform consumers "that they were dealing with a carcinogen," and that the product should be "used in a limited fashion without producing what we call aerosol, that is aerosol that drifts and gets all over the body." He believed that Roundup products could be used safely so long as they were used with appropriate warnings and proper equipment.

Dr. Charles Benbrook, a scientist who works on pesticide regulation, spent about 16 years studying the effects of glyphosate. He was asked in connection with this litigation to look at the relationship between nonHodgkin's lymphoma and glyphosate, and he agreed to testify for Johnson as an expert in pesticide regulation and pesticide risk assessment. He explained the EPA's process to test a new pesticide and the differences between an IARC analysis and an EPA risk assessment. He pointed out that the IARC relies only on scientific studies in peer-reviewed journals "where all the data is available, the methods are available, the science is transparent, . . . full[y]

explained." And he explained that the EPA, by contrast, mostly bases its risk

11

assessments on studies conducted by the companies seeking pesticide

registration, and these studies are conducted only on the active ingredient, as

opposed to the full product.

Monsanto presented its own experts. Dr. Kassim Al-Khatib, a

professor at the University of California at Davis who studies weeds and

served as the director for the University's statewide integrated pestmanagement program, testified as an expert in the areas of weed science,

drift, and the use and application of glyphosate-based herbicides. He

testified that when applying herbicide to a large area, it is unnecessary to

spray the entire area and one should instead target weeds individually. He

opined that because Johnson sprayed correctly, the drift he experienced

would have been "insignificant."

Dr. Loreli Mucci, a cancer epidemiologist who works as an associate

professor of epidemiology at the Harvard School of Public Health and is the

leader of the cancer epidemiology program at Harvard's cancer center,

testified for Monsanto as an expert in cancer epidemiology. She explained

why, in her view, the connections between the use of glyphosate and nonHodgkin's lymphoma could be less pronounced than some studies suggest.

Mucci also highlighted a 2005 "De Roos study" that found no observed

association between non-Hodgkin's lymphoma and glyphosate. She further

testified about a study published in 2018 in the Journal of the National

Cancer Institute that showed no evidence of a positive association between

exposure to glyphosate and non-Hodgkin's lymphoma.

Dr. Warren Foster, a professor at McMaster University in Ontario who

works in the department of obstetrics and gynecology and conducts animal

studies, testified for Monsanto as an expert in toxicology and the design,

evaluation, and interpretation of long-term rodent carcinogenicity studies.

12

He reviewed 12 long-term rodent studies regarding glyphosate Foster

worked at Health Canada, a Canadian government agency that is responsible for environmental contaminants, and was familiar with the Canadian standards for animal testing. Foster opined that it would have been infeasible for Monsanto to conduct long-term carcinogenicity glyphosate testing on rodents because the animals could not survive the detergent ingredients that would be included.

Finally, Dr. Timothy Kuzel, the chief of the division of hematology, oncology, and cell therapy at Chicago's Rush University and a physician who treats non-Hodgkin's lymphoma patients, testified for Monsanto as an expert in mycosis fungoid cutaneous T-cell lymphoma, non-Hodgkin's lymphoma, and oncology. He testified that some forms of non-Hodgkin's lymphoma are associated with a specific gene mutation. Kuzel opined that Johnson's rash probably started in fall 2013. (One disputed issue was whether the time between Johnson's use of Roundup products and the onset of his cancer was a sufficient latency period to develop non-Hodgkin's lymphoma.) He said he has never seen evidence that using glyphosate-based herbicides could worsen a case of lymphoma.

The jury also heard testimony from Monsanto employees. As discussed in more detail below in the discussion on punitive damages, Johnson argued that the company and its employees were hostile to research about the possible connection between glyphosate and cancer.

Johnson and his wife also testified at trial.

D. The Jury's Verdict and Post-trial Proceedings.

The jury reached a verdict on the third day of deliberations and ruled in Johnson's favor on all three theories of liability: that Monsanto failed to adequately warn of its products' potential dangers (finding liability both in

strict liability and for negligently failing to warn) and that its products had a design defect. It awarded Johnson around $39.3 million in compensatory damages and $250 million in punitive damages.

After judgment was entered, Monsanto filed a motion for a new trial on multiple grounds, including that the jury's award of damages was excessive (Code Civ. Proc., § 657, subd. (5)). It also filed a motion for judgment notwithstanding the verdict, arguing that Johnson was not entitled to punitive damages.

The trial court issued a tentative ruling indicating its intent to grant Monsanto's motions on the issue of punitive damages. The tentative ruling explained why Johnson had not presented clear and convincing evidence of malice or oppression to support the award (Civ. Code, § 3294, subd. (a)). The court emphasized that worldwide regulators continued to conclude that glyphosate-based herbicides were safe and not carcinogenic. As for Johnson's claims that Monsanto refused to conduct studies recommended by the genotoxicity expert it had hired in the late 1990s, the court noted that Monsanto ultimately conducted all but one of the tests and publicly released the results. And as for Johnson's claim that Monsanto ghost wrote articles, the court stated that Monsanto employees were listed as contributors to the articles, and there was no evidence that the articles contained material scientific misstatements. Finally, the court stated that there was no evidence that Monsanto scientists who were involved in evaluating glyphosate products were managing agents, which meant no malice or oppression could be imputed to a Monsanto officer, director, or managing agent of the corporation for purposes of Civil Code section 3294.

Ultimately, however, the court decided not to adopt its tentative ruling and denied Monsanto's post-trial motions on the issue of punitive damages.2 Its final order concluded that although no specific managing agent had authorized or ratified malicious conduct, Johnson had proved by clear and convincing evidence that the company as a whole acted maliciously. The court concluded that the jury could have found that Monsanto's decision to continue marketing Roundup products notwithstanding a possible link with

non-Hodgkin's lymphoma constituted corporate malice for purposes of punitive damages. The court compared this case to ones where a defendant had failed to adequately test a product and where there was a reasonable disagreement among experts, and stressed that a jury is entitled to reject a defendant's expert in reaching a verdict on punitive damages. Although the trial court's final order concluded that sufficient evidence supported an award of punitive damages, it further concluded that due process required that the punitive damages award equal the amount of the compensatory damages award. The court thus denied Monsanto's motion for judgment notwithstanding the verdict and denied the motion for new trial on the condition that Johnson accept the reduced award of punitive damages. Monsanto appealed, and Johnson cross-appealed to challenge the reduction of punitive damages. (No. A155940.) Monsanto separately appealed from the trial court's order awarding costs. (No. A156706.) This court consolidated the appeals on the parties' stipulation. The court also granted Johnson's motion for calendar preference.

2 In urging this court to strike the award of punitive damages (post, § II.C.3.a.), Monsanto essentially asks this court to adopt the reasoning set forth in the trial court's tentative decision. But "[t]he trial court's tentative opinion has no relevance on appeal." (Wilshire Ins. Co. v. Tuff Boy Holding, Inc. (2001) 86 Cal.App.4th 627, 638, fn. 9.)

II.

DISCUSSION

A. Monsanto Has Not Established Reversible Error in the Liability Phase of Trial.

Monsanto argues that Johnson failed to prove liability, that insufficient evidence supports the jury's findings on causation, and that Johnson's causes of action were, in any event, preempted by federal law. None of these arguments are persuasive.

1. Monsanto Was Liable on the Failure-to-Warn Claims Because Substantial Evidence Was Presented that Roundup's Risks Were "Known or Knowable" to Monsanto.

"California recognizes failure to warn as a species of design defect products liability. [Citation.] Under the failure to warn theory, a product may be defective even though it is manufactured or designed flawlessly. [Citation.] '[A] product, although faultlessly made, may nevertheless be deemed "defective" under the rule and subject the supplier thereof to strict liability if it is unreasonably dangerous to place the product in the hands of a user without a suitable warning and the product is supplied and no warning is given.' " (Saller v. Crown Cork & Seal Co., Inc. (2010) 187 Cal.App.4th 1220, 1238.)

Johnson's trial attorney argued to the jury that Monsanto had studies dating from the 1990s onward that linked glyphosate and cancer but acted irresponsibly to "combat" the information rather than to consider the health risks and warn its users of them. Jurors found in favor of Johnson on this cause of action when they found, consistent with CACI No. 1205, that (1) Monsanto manufactured, distributed, or sold Roundup products; (2) the products had potential risks that were "known or knowable in light of the scientific and medical knowledge that was generally accepted in the scientific

community at the time of the manufacture, distribution and sale" of the products; (3) the potential risks presented a substantial danger when the products were used (or misused in an intended or reasonably foreseeable way); (4) ordinary consumers would not have recognized the potential risks; (5) Monsanto failed to adequately warn of the potential risks; (6) Johnson was harmed; and (7) the lack of sufficient warnings was a substantial factor in causing Johnson's harm. Monsanto challenges the jury's findings on the second element (that the potential risks were known) and the seventh element (that the lack of warning caused Johnson's harm, discussed below,

§ II.A.3.).

We begin with Monsanto's argument that "it was not known or knowable to Monsanto at the time of manufacture or distribution that glyphosate causes cancer." (E.g., Anderson v. Owens-Corning Fiberglas Corp. (1991) 53 Cal.3d 987, 1003 ["knowability" relevant to failure-to-warn theory of strict liability].) Multiple courts have articulated the "known or knowable" standard. "The rules of strict liability require a plaintiff to prove only that the defendant did not adequately warn of a particular risk that was known or knowable in light of the generally recognized and prevailing best scientific and medical knowledge available at the time of manufacture and distribution." (Id. at p. 1002.) "The manufacturer's duty, per strict liability instructions, to warn of potential risks and side effects [envelops] a broader set of risk factors than the duty, per negligence instructions, to warn of facts which made the product 'likely to be dangerous' for its intended use. A 'potential' risk is one 'existing in possibility' or 'capable of development into actuality,' while a product 'likely' to be dangerous will 'in all probability' or 'probably' be dangerous." (Valentine v. Baxter Healthcare Corp. (1999) 68 Cal.App.4th 1467, 1483, fns. omitted.) Our Supreme Court has stated that

warnings need not be given "based on every piece of information in a manufacturer's possession" and may not be required "based on a single isolated report of a possible link" between a product and injury or "a possible risk, no matter how speculative, conjectural, or tentative." (Finn v. G. D. Searle & Co. (1984) 35 Cal.3d 691, 701.) "[W]hen a plaintiff's claim is based on an allegation that a particular risk was 'reasonably scientifically knowable,' an inquiry may arise as to what a reasonable scientist operating in good faith should have known under the circumstances of the evidence." (Carlin v. Superior Court (1996) 13 Cal.4th 1104, 1115.)

The Advisory Committee on Civil Jury Instructions has provided guidance on the meaning of the phrase "generally accepted in the scientific

community" for purposes of CACI No. 1205: "A risk may be 'generally recognized' as a view (knowledge) advanced by one body of scientific thought and experiment, but it may not be the 'prevailing' or 'best' scientific view; that is, it may be a minority view. The committee believes that when a risk is (1) generally recognized (2) as prevailing in the relevant scientific community, and (3) represents the best scholarship available, it is sufficient to say that the risk is knowable in light of the 'the generally accepted' scientific knowledge." (Directions for Use, CACI No. 1205 (2019 ed.) p. 717.) Monsanto argues that Johnson's evidence fell short of meeting this formulation of the standard.

Monsanto's argument, as we understand it, is that even if some studies linked glyphosate and non-Hodgkin's lymphoma, they did not trigger a duty to warn because they expressed only a "minority view." The company argues that a cancer risk was not known or knowable "based on a unanimous scientific consensus." (Italics added.) As a legal matter, we think Monsanto places undue emphasis on whether a cancer link was a majority or minority

position, to the exclusion of any consideration of the quality of the studies. True, Monsanto was under no obligation to warn of a "speculative, conjectural, or tentative" risk based on a "single isolated report of a possible link." (Finn v. G. D. Searle & Co., supra, 35 Cal.3d at p. 701.) But it was obligated to "warn of potential risks and side effects," that is, risks that were " 'existing in possibility' or 'capable of development into actuality.' " (Valentine v. Baxter Healthcare Corp., supra, 68 Cal.App.4th at p. 1483.) Although evidence was presented that some scientists criticized the studies finding a link between Roundup and non-Hodgkin's lymphoma or disagreed with the studies' conclusions, it was the jury's decision how much weight to give this evidence.

Furthermore, Monsanto falls short of establishing error even if we were to agree that the proper focus is on whether the link between glyphosate and

cancer was a “minority” view. The company claims—without citation to the record—that it was “undisputed” at the time Johnson was exposed to Roundup products that the “ ‘best scholarship available’ ” was “unanimous” there was no causal link between glyphosate and non-Hodgkin’s lymphoma (presumably, this is Monsanto’s characterization of various regulatory bodies’ assessment of glyphosate). This claim simply ignores the testimony about the four studies dating back to the 1990s finding evidence of glyphosate’s toxicity.

Monsanto also argues that the Monograph’s findings that glyphosate is a probable human carcinogen were a “minority” view, but the evidence it cites to support the argument is underwhelming. The company first cites the trial court’s order denying its motion for judgment notwithstanding the verdict and motion for new trial, which stated only that various regulatory and public health agencies worldwide had rejected claims about the

carcinogenicity of glyphosate-based herbicides, not that these rejections represented the “majority” view. It next cites an excerpt from an October 2015 Environmental Protection Agency (EPA) cancer-assessment document stating that “[t]he epidemiological evidence at this time is inconclusive for a causal or clear associative relationship between glyphosate and [non-Hodgkin’s lymphoma].” And it cites a September 2016 EPA glyphosate issue paper weighing what descriptor to assign the chemical for its risk of carcinogenic potential. The paper noted there was “not strong support for the ‘suggestive evidence of carcinogenic potential’ cancer classification descriptor based on the weight-of-evidence,” and also noted that “due to conflicting results and various limitations identified in studies investigating [non-Hodgkin’s lymphoma], a conclusion regarding the association between glyphosate exposure and risk of [non-Hodgkin’s lymphoma] cannot be determined based on the available data.” Finally, Monsanto cites to an excerpt from an opinion from the European Chemicals

Agency stating that under the "weight of evidence approach, no classification for carcinogenicity" was warranted. (Bold omitted.)

None of this evidence establishes that the findings about glyphosate's potential link to cancer necessarily reflected a minority view. Again, experts testified that the IARC is a reliable and respected source of classifying whether substances cause cancer and is "usually the main arbiter of what a cancer-causing agent is." When one expert was asked whether he would consult with the EPA on whether an agent caused cancer, he responded, "It never crossed my mind." An IARC working group voted unanimously to classify glyphosate as a probable human carcinogen. True, Monsanto can point to various statements that such a classification was not warranted because the evidence was inconclusive. But these statements do not

undermine the strength of the Monograph or render it a "minority" position.

Under strict liability failure-to-warn standards, Monsanto is "held to the knowledge and skill of an expert in the field; it is obliged to keep abreast of any scientific discoveries and is presumed to know the results of all such advances." (Carlin v. Superior Court, supra, 13 Cal.4th at p. 1113, fn. 3.)

Monsanto cannot avoid liability "merely because its failure to warn of a known or reasonably scientifically knowable risk conformed to an industrywide practice of failing to provide warnings that constituted the standard of reasonable care" (id. at pp. 1112–1113), nor can it avoid liability simply because its " 'own testing showed a result contrary to that of others in the scientific community.' " (Id. at p. 1112.)

As Monsanto acknowledges, we review the judgment for substantial evidence, that is, " '[w]here findings of fact are challenged on a civil appeal, we are bound by the "elementary, but often overlooked principle of law, that . . . the power of an appellate court begins and ends with a determination as to whether there is any substantial evidence, contradicted or uncontradicted," to support the findings below. [Citation.] We must therefore view the evidence in the light most favorable to the prevailing

party, giving it the benefit of every reasonable inference and resolving all conflicts in its favor in accordance with the standard of review so long adhered to by this court.' " (Bickel v. City of Piedmont (1997) 16 Cal.4th 1040, 1053.) Viewing the evidence in the light most favorable to Johnson, we must conclude that substantial evidence supported the jury's conclusion that the cancer risk of glyphosate was known or knowable to Monsanto.

As for the jury's finding that Monsanto also was liable for negligently failing to warn of the potential risks of glyphosate, Monsanto's only appellate argument is that this claim necessarily fails because the claim under strict

liability fails. (Valentine v. Baxter Healthcare Corp., supra, 68 Cal.App.4th at p. 1482 [defense verdict on strict liability failure-to-warn claim precluded liability under negligent failure-to-warn theory].) Because we find that substantial evidence supports the verdict under a strict liability failure-towarn theory, we affirm the verdict under a negligent failure-to-warn theory as well.

2. Monsanto Was Liable on the Design Defect Claim Under the Consumer-expectations Test.

Our affirmance on Johnson's failure-to-warn theories of recovery is alone sufficient to uphold the judgment. (Jones v. John Crane, Inc. (2005) 132 Cal.App.4th 990, 1001.) We nonetheless exercise our discretion to consider, and reject, Monsanto's separate claim that the jury improperly found the company liable under Johnson's design defect claim.

a. Additional Background.

Johnson received safety training to become certified in applying Ranger Pro spray. The store representative who trained him told him, "Oh, don't worry. It's safe enough to drink. But don't drink it, you know. And, you know, be careful. It's not something to play with. But you don't have to worry too much about it."

Monsanto objected to instructing the jury on the consumer-expectations test for design defect. Counsel argued there "was no factual foundation about

what an ordinary consumer would expect. There was no testimony about that from anybody." Johnson's counsel countered that Johnson had testified about his expectations and that expert testimony on consumer expectations is disallowed when proceeding under a consumer-expectations theory. The trial court allowed the jury instruction on the consumer-expectations theory even

though it thought that the evidence presented to support this theory was "thin."

Jurors concluded that (1) an ordinary consumer can form reasonable minimum safety expectations about Roundup products, (2) Roundup products failed to perform as safely as an ordinary consumer would have expected when used (or misused in an intended or reasonably foreseeable way), and (3) the Roundup products' design was a substantial factor in causing harm to Johnson. (See CACI No. 1203.) With the exception of causation, discussed below (post, § II.A.3.), Monsanto does not claim that the jury's findings were unsupported by the evidence. Instead, it argues that this theory of design defect was "ill-conceived" and that Johnson was "effectively attempting to jam a round peg into a square hole."

b. Analysis.

"A design defect exists when the product is built in accordance with its intended specifications, but the design itself is inherently defective." (Chavez v. Glock, Inc. (2012) 207 Cal.App.4th 1283, 1303.) A manufacturer is liable where the design of its product "causes injury while the product is being used in a reasonably foreseeable way." (Soule v. General Motors Corp. (1994) 8 Cal.4th 548, 560 (Soule).) Our Supreme Court has recognized two tests for proving a design defect. (McCabe v. American Honda Motor Co. (2002) 100 Cal.App.4th 1111, 1120.) The first one, "[t]he 'consumer expectation test[,]' permits a plaintiff to prove design defect by demonstrating that 'the product failed to perform as safely as an ordinary consumer would expect when used in an intended or reasonably foreseeable manner.' " (Ibid.,

quoting Barker v. Lull Engineering Co. (1978) 20 Cal.3d 413, 426–427.) The test is “rooted in theories of warranty [and] recognizes that implicit in a product’s presence on the market is a representation that it is fit to do safely

the job for which it was intended.” (McCabe, at p. 1120.) “The purposes, behaviors, and dangers of certain products are commonly understood by those who ordinarily use them. By the same token, the ordinary users or consumers of a product may have reasonable, widely accepted minimum expectations about the circumstances under which it should perform safely. Consumers govern their own conduct by these expectations, and products on the market should conform to them.” (Soule, at p. 566.)

The second test for proving a design defect is the “risk-benefit test,” under which a product that meets consumer expectations is nonetheless defective if the design includes an excessive preventable danger. (McCabe v. American Honda Motor Co., supra, 100 Cal.App.4th at pp. 1120–1121.) “The consumer expectations test is not suitable in all cases. It is reserved for those cases where ‘the circumstances of the product’s failure permit an inference that the product’s design performed below the legitimate, commonly accepted minimum safety assumptions of its ordinary consumers.’ [Citation.] If the facts do not permit such an inference, the risk-benefit test must be used.” (Johnson v. United States Steel Corp. (2015) 240 Cal.App.4th 22, 32–33.)

Monsanto argues that the proper test to have been used in this case was the risk-benefit test, but it fails to point to anywhere in the record where it requested instructions on this test. It also does not cite to evidence in the record supporting the elements required to establish a defense under the test, i.e., that (1) a safer alternative design of Roundup products was infeasible, (2) the cost of a different design would have been prohibitive, or (3) any different design of Roundup products would have been more dangerous to the consumer. (West v. Johnson & Johnson Products, Inc. (1985) 174 Cal.App.3d 831, 864.) It simply maintains that the consumer-expectations test “does not

apply as a matter of law."

24

Even setting aside these briefing deficiencies, we are unpersuaded by Monsanto's substantive argument that it could not be found liable under the consumer-expectations test because Johnson relied on the testimony of several experts. True, "the consumer expectations test is reserved for cases in which the everyday experience of the product's users permits a conclusion that the product's design violated minimum safety assumptions, and is thus defective regardless of expert opinion about the merits of the design. It follows that where the minimum safety of a product is within the common knowledge of lay jurors, expert witnesses may not be used to demonstrate what an ordinary consumer would or should expect. Use of expert testimony for that purpose would invade the jury's function (see Evid. Code, § 801, subd. (a)), and would invite circumvention of the rule that the risks and benefits of a challenged design must be carefully balanced whenever the issue of design defect goes beyond the common experience of the product's users." (Soule, supra, 8 Cal.4th at p. 567, fn. omitted.) Although knowing when the consumer-expectations test applies is not always obvious, "[t]he crucial question in each individual case is whether the circumstances of the product's failure permit an inference that the product's design performed below the legitimate, commonly accepted minimum safety assumptions of its ordinary consumers." (Id. at pp. 568–569, fn. omitted.) Stated differently, "the consumer expectations test is appropriate only when the jury, fully apprised of the circumstances of the accident or injury, may conclude that the product's design failed to perform as safely as the product's ordinary consumers would expect." (Id. at p. 569, fn. 6.) The question we ask is, "Is the alleged defect readily apparent to the common reason, experience, and understanding of the product's ordinary consumers?" (Morson v. Superior

25

Court (2001) 90 Cal.App.4th 775, 791.) We conclude, consistent with the

jury's verdict, that it is.

Application of the consumer-expectations test is not precluded when expert testimony is presented, as it was here, for an issue other than the expectation of a reasonable consumer. (Soule, supra, 8 Cal.4th at p. 569, fn. 6.) As one court has put it, "Under Soule the consumer expectations test can be applied even to very complex products, but only where the circumstances of the product's failure are relatively straightforward." (Morson v. Superior Court, supra, 90 Cal.App.4th at p. 792.) The fact that expert testimony may be required to establish legal causation for a plaintiff's injury, as it was required here, "does not mean that an ordinary user of the product would be unable to form assumptions about the safety of the product[]." (Jones v. John Crane, Inc., supra, 132 Cal.App.4th at p. 1003.)

We find two cases instructive. In Jones v. John Crane, Inc., the plaintiff worked for the Navy as a fireman's apprentice and was exposed to asbestos products, including packing materials for valves and pumps. (132 Cal.App.4th at p. 996.) He sued the manufacturer of those products after he contracted lung cancer. (Ibid.) A jury found in the plaintiff's favor on his design defect claim under the consumer-expectations test. (Id. at p. 1001.) On appeal, the asbestos company argued that the consumerexpectations test was inapplicable because experts were called to testify about whether any defect in asbestos caused the plaintiff's injury, but Division Three of this court disagreed. (Id. at pp. 1001–1003.) The court noted that there was "nothing complicated or obscure about the design and operation of the products, nor are there any esoteric circumstances surrounding the manner in which [plaintiff] was exposed to the asbestos fibers." (Id. at p. 1003) It held that the jury reasonably could have found

that people working with the asbestos company's products did not expect to develop lung cancer, and "[t]he fact that expert testimony was required to establish legal causation for plaintiffs' injuries does not mean that an ordinary user of the product would be unable to form assumptions about the

safety of the products." (Ibid.) Likewise, while causation was the subject of lengthy expert testimony here, there was nothing complicated or technical about the way Johnson applied Roundup products, and the jury could conclude that he could reasonably expect that using them would not lead to cancer.

In West v. Johnson & Johnson Products, Inc., a woman sued after she suffered toxic shock syndrome (TSS) from using tampons during her menstrual cycle. (174 Cal.App.3d at pp. 841–843.) Expert testimony was presented at trial about the plaintiff's diagnosis and whether her tampons caused her TSS. (Id. at pp. 848–849.) On appeal from a jury verdict for plaintiff, the defendant argued, as Monsanto argues here, that the consumerexpectations test is inappropriate in cases that require the presentation of expert testimony. (Id. at p. 865.) The appellate court disagreed. The court first noted that the defendant, like Monsanto, had not requested jury instructions on the alternate risk-benefit test and that it had not provided any evidence to meet its burden under that standard to show that a safer alternative design was infeasible, or that the cost of a different design would have been prohibitive, or that a different tampon design would have been more dangerous to the consumer. (Id. at p. 864.) But in any event, the court ruled that reliance on expert testimony on some issues did not preclude the plaintiff from proceeding on a consumer-expectations theory. (Id. at pp. 864–866.) The plaintiff had been using the brand of tampon in question for five years, and she "could reasonably expect, and had every right to expect, that

use of the product would not lead to a serious (or perhaps fatal) illness." (Id. at p. 867.)

Monsanto's reliance on Morson v. Superior Court, supra, 90 Cal.App.4th 775, is misplaced. In Morson, the plaintiffs alleged that manufacturers of latex gloves failed to adequately warn them of the possibility of contracting allergies from the gloves. (Id. at pp. 778–779.) The court held that the consumer-expectations test was inapplicable because

expert testimony would be necessary to understand the nature of the alleged injuries. (Id. at p. 779.) The court noted that the plaintiffs' theory of design defect was a "complex one," because they were "seeking to prove that their conditions were caused by more than a natural allergy to a natural substance, such that a product defect or a wrongdoing by a defendant could have been causative factors." (Id. at pp. 793–794.) The court ultimately concluded that "[t]he alleged creation or exacerbation of allergies by a product, such as by the presence of certain levels of proteins on the surface of latex gloves, to which the user is exposed, are not subjects of commonly accepted minimum safety assumptions of an ordinary consumer." (Id. at p. 795.) Monsanto is thus correct that a key factor in deciding whether to apply the consumer-expectations test is "the complexity of the alleged circumstances of the plaintiff's injury." But we disagree that the expectation of average consumers about contracting unusual allergies from using latex gloves is comparable to their expectations about contracting cancer from using herbicides.

We likewise disagree that this case is similar to Trejo v. Johnson & Johnson (2017) 13 Cal.App.5th 110, as Monsanto claims. In Trejo, the plaintiff suffered a rare skin disease after taking Motrin, an over-the-counter ibuprofen medication. (Id. at p. 116.) The plaintiff won a jury trial, but on

appeal the court concluded that the plaintiff's design defect claims were preempted. (Id. at p. 117.) As a separate ground to reverse, the court also held that the consumer-expectations test should not have been applied because the plaintiff had "an 'idiosyncratic' side effect" that required expert testimony to explain. (Id. at pp. 117, 160.) The court noted that the trial court had repeatedly sustained objections and admonished the plaintiffs' counsel not to solicit expert testimony about the consumer-expectations test. (Id. at p. 159.) When proceeding on this theory, a plaintiff should present non-expert testimony about the features of the product, according to Trejo.

(Id. at p. 160.)

Here, Johnson presented such non-expert testimony when he testified that he received safety training to become certified in applying Ranger Pro spray and was told "you don't have to worry too much about it." And Monsanto directs us to no expert testimony (admitted with or without objection) about Johnson's expectations. Instead, it points to the expert testimony that was presented on the issue of causation. Again, both sides provided abundant expert testimony about whether Roundup products caused Johnson's cancer. But unlike expert testimony needed to explain the "idiosyncratic reactions" to the products at issue in Morson v. Superior Court, supra, 90 Cal.App.4th at page 795, and the "unusual reaction" that the plaintiff suffered in Trejo v. Johnson & Johnson, supra, 13 Cal.App.5th at page 160, here it was not necessary to explain a cancer diagnosis following the application of herbicide, something within a layperson's experience. The trial court did not err in allowing Johnson to proceed on a consumerexpectations theory.

29

3. Substantial Evidence Supports the Jury's Causation Finding.

Monsanto contends that the judgment must be reversed because there is no substantial evidence of causation. More precisely, it argues that Johnson failed to meet his burden to show that Roundup products were a substantial factor in bringing about his injury. (See Whiteley v. Philip Morris, Inc. (2004) 117 Cal.App.4th 635, 696.) We conclude otherwise.

"The law is well settled that in a personal injury action causation must be proven within a reasonable medical probability based upon competent expert testimony. Mere possibility alone is insufficient to establish a prima facie case. [Citations.] That there is a distinction between a reasonable medical 'probability' and a medical 'possibility' needs little discussion. There can be many possible 'causes,' indeed, an infinite number of circumstances which can produce an injury or disease. A possible cause only becomes 'probable' when, in the absence of other reasonable causal explanations, it

becomes more likely than not that the injury was a result of its action."
(Jones v. Ortho Pharmaceutical Corp. (1985) 163 Cal.App.3d 396, 402–403.)
" 'Legal causation is generally a question of fact to be determined by the jury . . . unless, as a matter of law, the facts admit of only one conclusion.' "
(Whiteley v. Philip Morris, Inc., supra, 117 Cal.App.4th at p. 694.)
In our view, Johnson presented abundant—and certainly substantial—evidence that glyphosate, together with the other ingredients in Roundup products, caused his cancer. Expert after expert provided evidence both that Roundup products are capable of causing non-Hodgkin's lymphoma (general causation) and caused Johnson's cancer in particular (specific causation). As we have mentioned, they testified that the IARC, a highly respected agency of the World Health Organization, had classified glyphosate as a probable human carcinogen. They further testified that to a reasonable degree of
30
medical certainty, exposure to glyphosate causes non-Hodgkin's lymphoma. And two experts opined that Roundup products were a substantial contributing factor in the development of Johnson's non-Hodgkin's lymphoma given his heavy use of the product.
In arguing that Johnson failed to establish causation, Monsanto focuses narrowly on two aspects of Johnson's expert testimony. Oncologist Nabhan opined that to a reasonable degree of medical certainty, glyphosate causes non-Hodgkin's lymphoma, and Roundup products were a substantial contributing factor in the development of Johnson's development of the disease. On cross-examination, however, Nabhan acknowledged that he was unable to identify a cause in the majority of cases of mycosis fungoides (the type of non-Hodgkin's lymphoma Johnson suffers). When asked if Johnson could have developed mycosis fungoides even if he had not been exposed to glyphosate, Nabhan answered, "I do not believe so." Monsanto's counsel tried to impeach Nabhan with his deposition testimony that answered the same question, and Johnson's counsel objected that the deposition excerpt was "not

a full, complete, accurate description of what his actual testimony [was]. [Monsanto's attorney] just wants to read the one particular question and answer. However, the next question[] [i]s directly related to the subject where [Nabhan] further explains exactly what his position is." The trial court overruled the objection, and Monsanto's attorney asked Nabhan whether, at his deposition, he had testified, "Mr. Johnson could well be someone who would have developed mycosis fungoides when he did, whether he was exposed to glyphosate or not for all [I] know." Nabhan explained his prior statement at trial: "Yes. You can't play crystal ball. You can't really tell if somebody—I can't tell if I'm going to develop cancer today or not. I mean, how could you actually tell?" On appeal, Monsanto mischaracterizes

31

Nabhan's deposition testimony as a concession that glyphosate might not have caused his non-Hodgkin's lymphoma. When the testimony is read in context, however, it is clear what Nabhan was saying: He believed it was theoretically possible for Johnson to have developed non-Hodgkin's lymphoma without having been exposed to glyphosate, but that is not what he thought actually happened.

Monsanto also faults for Nabhan for "not properly rul[ing] out the possibility of an unknown cause" of Johnson's non-Hodgkin's lymphoma, but Monsanto again mischaracterizes Nabhan's testimony. Nabhan repeatedly acknowledged on cross-examination that most of the time (in 80 to 90 percent of cases) the cause of a particular patient's non-Hodgkin's lymphoma is unknown. But he also emphasized that here, unlike in the majority of cases, he could rule out unknown causes because Johnson had been exposed to a "known carcinogen causing non-Hodgkin's lymphoma." When pressed on how frequently non-Hodgkin's lymphoma is idiopathic (of unknown origin), Nabhan explained that "I have cared for patients—hundreds of patients of non-Hodgkin's lymphoma where I've told them I don't know why the disease happens, so, I mean, I know that for sure. . . . But there are situations that

are different. There are scenarios where you are able to identify a particular cause, and I think it's your obligation if there's a particular cause that you believe is substantially contributing to the disease to eliminate this, because you can modify a risk factor. . . . I mean, I never said that every nonHodgkin's lymphoma is caused by Roundup."

This case is thus distinguishable from the federal cases upon which Monsanto relies, where the experts were unable to expressly rule out the possibility of idiopathic causes and there were other reasons to question their conclusions. (Hall v. Conoco Inc. (10th Cir. 2018) 886 F.3d 1308, 1311, 1314

[insufficient connection between benzene and plaintiff's leukemia]; Milward v. Rust-Oleum Corp. (1st Cir. 2016) 820 F.3d 469, 475–476 [expert failed to use scientifically reliable method to rule in benzene as a possible cause of plaintiff's leukemia]; Tamraz v. Lincoln Elec. Co. (6th Cir. 2010) 620 F.3d 665, 669–670, 675 [expert's testimony on connection between manganese exposure and plaintiff's condition based on multiple levels of speculation, meaning expert ignored the essential but difficult task of ruling out idiopathic causation]; Kilpatrick v. Breg, Inc. (11th Cir. 2010) 613 F.3d 1329, 1343 [expert "clearly testified that he could not explain why potentially unknown, or idiopathic alternative causes were not ruled out"]; Bland v. Verizon Wireless, L.L.C. (8th Cir. 2008) 538 F.3d 893, 897–898 [where majority of cases of exercise-induced asthma have no known cause, treating physician could not link Freon to plaintiff's exercise-induced asthma because doctor "failed to eliminate scientifically other possible causes"]; Black v. Food Lion, Inc. (5th Cir. 1999) 171 F.3d 308, 313 [because fibromyalgia has no known cause and expert said she did not find the cause of plaintiff's condition but only identified a possible contributing factor, expert opinion "include[d] conjecture, not deduction from scientifically-validated information"].)

We likewise reject Monsanto's related argument that forensic toxicologist Sawyer's testimony was "unreliable, speculative, and legally insufficient to support a finding of causation" because he made "no attempt"

to take into account that at least 80 percent of non-Hodgkin's lymphoma cases are idiopathic. Sawyer opined that exposure to Roundup products caused Johnson's non-Hodgkin's lymphoma because Johnson's "use of the product was extraordinarily heavy," and this exposure was "far more" than subjects of other studies. Sawyer was not obligated to "affirmatively negate every other possible cause" of Johnson's disease before he could opine on

causation. (Cooper v. Takeda Pharmaceuticals America, Inc. (2015) 239 Cal.App.4th 555, 584 (Cooper).) "Bare conceivability of another possible cause does not defeat a claim; the relevant question is whether there is 'substantial evidence' of an alternative explanation for the disease" (id. at p. 586), and here Monsanto does not point to any such evidence.

Contrary to Monsanto's argument, a conclusion that Johnson sufficiently established causation is consistent with Cooper. In Cooper, an expert testified for the plaintiff that he believed the defendant's diabetes medication was a substantial factor in causing the plaintiff's bladder cancer. (239 Cal.App.4th at p. 561.) After a jury reached a verdict for the plaintiff, the trial court struck the expert's testimony and granted defendant's request for judgment notwithstanding the verdict because, although the expert had identified many possible causes of bladder cancer, he did not adequately consider them and rule them out as to the plaintiff. (Id. at p. 573.) The Court of Appeal reversed and directed the trial court to reinstate the jury verdict. (Id. at p. 597.) The court noted that in California, a plaintiff need not definitively exclude all possible causes of harm before expressing an opinion that a defendant's conduct or product caused a plaintiff's harm. (Id. at p. 580.) Cooper also observed that experts may testify that "the results of . . . individual studies considered as a whole, including . . . meta-analyses," may inform their opinion on whether a product caused harm. (Id. at p. 589.) In highlighting the reliability of the expert's testimony, Cooper further noted that the expert relied on epidemiological studies showing hazard ratios for

developing bladder cancer that ranged from 2.54 to 6.97. (Id. at p. 593.)
“ ‘[A] relative risk greater than 2.0 is needed to extrapolate from generic population-based studies to conclusions about what caused a specific person’s disease. When the relative risk is 2.0, the alleged cause is responsible for an

equal number of cases of the disease as all other background causes present in the control group. Thus, a relative risk of 2.0 implies a 50% probability that the agent at issue was responsible for a particular individual’s disease. This means that a relative risk that is greater than 2.0 permits the conclusion that the agent was more likely than not responsible for a particular individual’s disease.’ ” (Id. at pp. 593–594, italics omitted.)
Here, Nabhan testified that he reviewed glyphosate studies and that “there are several studies that I looked at that doubled the risk of developing non-Hodgkin[’s] lymphoma.” He pointed to one study with a risk estimate of 2.1, and another one that showed double the risk for people who were exposed to glyphosate for more than two days per year. Yet another study showed that exposure to glyphosate more than ten days per year results in a risk factor of 2.36, “so more than double the risk.” Another expert noted that Johnson’s level of exposure to Roundup products was “beyond the worst case” contained in the literature based on how much product he applied. This is substantial evidence of causation under Cooper. (See also Davis v. Honeywell Internat. Inc. (2016) 245 Cal.App.4th 477, 493 [no requirement in California that plaintiff show that exposure to a product more than doubled plaintiff’s risk of contracting disease in order to establish causation].)
Oncologist Neugut’s testimony does not undermine the jury’s verdict, as Monsanto claims. Neugut testified on direct examination that he examined six studies, five of which were case-control studies, meaning they were studies that looked at people with lymphoma and a control group of people who did not have lymphoma. He created a “Forest plot” to show to the jury the association between exposure to glyphosate and lymphoma. Neugut

explained that if the association between the substance and the disease was random, the studies would be “randomly distributed around 1. Half should

be above. Half should be below. That’s what random means.” Instead, all the studies were “above 1. All of them. That’s a phenomenon referred to in causal epidemiology as consistency. They’re consistently elevated above 1. Whatever flaws, problems, issues we’re all going to raise about these studies, one or the other, no studies are perfect, whatever things each study does, no study is identical. . . . [¶] But all of them are consistently above 1, and that’s non[] random.” Neugut further explained that when the studies were combined, “the risk ratio was 1.3, meaning that there was a 30-percent increased risk of non-Hodgkin’s lymphoma in the context of glyphosate exposure, with a . . . statistically significant 95-percent confidence interval.” According to Neugut, it is “extremely difficult” to get a statistically significant outcome in any individual study, and he acknowledged that “none of them [the studies] are statistically significant on their own.” But combining the studies reveals “the fact that they’re all consistently positive together,” which “leads to a statistically significant positive exposure.”

Twice on cross-examination, Monsanto’s attorney asked Neugut to confirm that each individual study on the Forest plot was not statistically significant, which Neugut did. Neugut stressed again, though, that “across the board, as I said, to a greater or lesser degree, they all [the studies] are positive by being to the right of one and thus I considered them on a whole positive with showing risk ratios greater than one. And the metaanalysis shows a cumulative risk ratio that’s greater than one as well.” On appeal, Monsanto contends that Neugut “conceded” that none of the studies he considered showed a relative risk greater than 2.0, which Monsanto characterizes as a concession that the studies lacked a “statistically significant result.” But Monsanto sidesteps Neugut’s main point: Taken together, the studies he considered showed a connection between glyphosate

and non-Hodgkin's lymphoma. Although studies reporting relative risk estimates under 2.0 might not on their own establish causation, "they may be combined with other evidence to provide proof of causation." (Johnson & Johnson Talcum Powder Cases (2019) 37 Cal.App.5th 292, 326 (Echeverria).) It was the jury's duty to determine the experts' credibility and to weigh their testimonies against contradictory evidence. (Echeverria, supra, 37 Cal.App.5th at p. 330.) "We may not reweigh the evidence, make credibility determinations, or disregard reasonable inferences that may be drawn in favor of the verdict. Substantial evidence supported the jury's finding" that Roundup products were a substantial factor in causing Johnson's non-Hodgkin's lymphoma. (Id. at p. 332.)

4. Federal Law Does Not Preempt Johnson's Causes of Action.

Monsanto next renews its claim, rejected below on summary judgment, that Johnson's causes of action were preempted under the Federal Insecticide, Fungicide, and Rodenticide Act (FIFRA, 7 U.S.C. § 136 et seq.). Monsanto devoted only a small portion of its opening brief to the issue, but after filing its brief, sought to augment the record with additional EPA records it considered pertinent. The records provoked additional motions and briefing. After considering these materials and arguments, we conclude that Monsanto has failed on the record before us to establish that Johnson's failure-to-warn causes of action were preempted. Furthermore, and regardless of this conclusion, we also conclude that Johnson's design defect claim based on the consumer expectations test was not preempted and provides an independent basis to support the jury's liability determination.

a. General Preemption Principles and the Federal Statute.

The Supremacy Clause provides that federal laws are the supreme law of the land, and any state laws that conflict with them are preempted.

(Mutual Pharmaceutical Co., Inc. v. Bartlett (2013) 570 U.S. 472, 479–480

(Bartlett).) “There are four species of federal preemption: express, conflict, obstacle, and field.” (Viva! Internat. Voice for Animals v. Adidas Promotional Retail Operations, Inc. (2007) 41 Cal.4th 929, 935.) Only the first two are implicated here. Express preemption arises when Congress explicitly defines the extent to which its enactments preempt state law. (Id. at p. 936.) Conflict preemption occurs when it is impossible to simultaneously comply with both state and federal law. (Ibid.)

Two principles guide preemption jurisprudence: First, Congress’s intent is paramount, and second, especially in cases where Congress has legislated in a field that states traditionally have occupied, courts assume that Congress did not intend to preempt state powers unless that was Congress’s clear and manifest purpose. (Wyeth v. Levine (2009) 555 U.S. 555, 565 (Wyeth).) Even where Congress has not expressly preempted state law, state law may be impliedly preempted where it is impossible for a party to comply with both state and federal requirements. (Id. at p. 568; Bartlett, supra, 570 U.S. at p. 480.) But only a federal rule that holds “the force of law” will preempt a conflicting state requirement; a federal agency’s “mere assertion” of preemption will not. (Wyeth, at p. 576.)

To identify Congress’s purpose, we first look to the federal statute. FIFRA is a comprehensive statute that regulates the use, sale, and labeling of pesticides; regulates pesticides produced and sold in both intrastate and interstate commerce; provides for review, cancellation, and suspension of registering pesticides; and gives the EPA enforcement authority. (See Bates v. Dow Agrosciences LLC (2005) 544 U.S. 431, 437 (Bates).) Section 136v of FIFRA governs the preemption analysis.

38

Subdivision (a) of the section is relevant to the preemption analysis of Johnson’s design defect claim, and it provides that “[a] State may regulate the sale or use of any federally registered pesticide or device in the State, but only if and to the extent the regulation does not permit any sale or use

prohibited by this Act." (7 U.S.C. § 136v(a).) Thus, under this provision's express language, a state may not permit a pesticide that is banned under FIFRA, but it may ban a pesticide that is otherwise permitted under FIFRA. As we discuss further below, courts have consistently held that this language means that state-law design defect claims are not preempted. These courts have reasoned that if states are permitted to ban pesticides altogether, they must be authorized to regulate a pesticide's defective design. (Bates, supra, 544 U.S. at p. 446; see e.g., In re Roundup Products Liability Litigation (N.D.Cal. 2019) 364 F.Supp.3d 1085, 1087–1088 ["if California can stop Monsanto from selling Roundup entirely, surely it can impose state-law duties that might require Monsanto to seek EPA approval before selling an altered version of Roundup in California"].) Both the federal government and the State of California (through the Department of Pesticide Regulation) regulate pesticides in the state. (Caltec Ag Inc. v. Department of Pesticide Regulation (2019) 30 Cal.App.5th 872, 881.)

Subdivision (b) of section 136v (section 136v(b)) implicates a different analysis for state-based failure-to-warn claims. It provides that a "State shall not impose or continue in effect any requirements for labeling or packaging in addition to or different from those required under this Act." (§ 136v(b).) A manufacturer wanting to register a pesticide must submit to the EPA a proposed label and data supporting statements in the label. (7 U.S.C. § 136a(c)(1)(C) & (F).) The EPA will register the pesticide if it determines, among other things, that its label complies with FIFRA's

prohibition on misbranding. (7 U.S.C. §§ 136a(c)(5)(B), 136(q).) A pesticide is "misbranded" if its label contains statements that are "false or misleading in any particular" (7 U.S.C. § 136(q)(1)(A)) or if it omits necessary warnings or cautionary statements (id., § 136(q)(1)(F) & (G)). Manufacturers have a continuing duty to adhere to FIFRA's labeling requirements (7 U.S.C. § 136j(a)(1)(E)), and they may seek approval to amend labels (7 U.S.C.

§ 136a(f)(1)).

The jurisprudence on whether the provisions of section 136v(b) preempt state law failure-to-warn claims has been uneven. As of 2000, "the overwhelming majority of . . . courts," including our Supreme Court, held that they did. (Etcheverry v. Tri-Ag Service, Inc. (2000) 22 Cal.4th 316, 320–321 (Etcheverry).) These courts held that section 136v(b)'s prohibition against any labeling "requirement" that was "in addition to or different from" FIFRA was couched in sweeping terms that preempted all state law claims based on a lack of adequate warning. (Id. at p. 325, citing § 136v(b).) After Etcheverry, California courts held that labeling claims were preempted, but common-law claims not implicating labeling requirements were not. (Etcheverry, at p. 336; Arnold v. Dow Chemical Co. (2001) 91 Cal.App.4th 698, 728–729.) Not all courts agreed with Etcheverry's reasoning, however, and in 2005 Bates resolved the conflict. (Bates, supra, 544 U.S. at p. 437.) In Bates, the EPA granted a manufacturer permission to sell a new pesticide whose label said that it was recommended in all areas where peanuts are grown. (Id. at pp. 434–435.) A group of Texas peanut farmers sued the manufacturer under state consumer-protection law alleging that applying the pesticide severely damaged their crops. (Ibid.) Meanwhile, the manufacturer applied for, and the EPA approved, a supplemental label only for Texas and two other states where peanut farmers experienced crop damage that warned not to apply the

pesticide to soils with a pH of 7.2 or greater. (Id. at p. 435.) The district court dismissed the farmers' lawsuit after it concluded that their claims were expressly preempted by FIFRA's prohibition against states imposing requirements for labeling or packaging in addition to or different from those required under the statute. (Bates, at p. 436, citing § 136v(b).) The court of appeals affirmed the dismissal, concluding that FIFRA preempts any statelaw claim where a judgment would induce a defendant to alter its product's label. (Bates, at p. 436.)

The Supreme Court reversed. It noted that states "have ample

authority to review pesticide labels to ensure that they comply with both federal and state labeling requirements. Nothing in the text of FIFRA would prevent a State from making the violation of a federal labeling or packaging requirement a state offense, thereby imposing its own sanctions on pesticide manufacturers who violate federal law. The imposition of state sanctions for violating state rules that merely duplicate federal requirements is equally consistent with the text of § 136v." (Bates, supra, 544 U.S. at p. 442.) Although FIFRA bars states from imposing "requirements for labeling or packaging in addition to or different from those required under this Act" (§ 136v(b)), the court rejected the premise that an occurrence (such as an adverse jury verdict) that "merely motivates an optional decision" to change a pesticide label was not a "requirement" under the law. (Bates, at p. 445.) The court held that "[f]or a particular state rule to be pre-empted, it must satisfy two conditions. First, it must be a requirement 'for labeling or packaging'; rules governing the design of a product, for example, are not preempted. Second, it must impose a labeling or packaging requirement that is 'in addition to or different from those required under [section 136v(b)].' " (Id. at p. 444.)

41

Bates acknowledged that a failure-to-warn claim is premised on state common-law rules that qualify as " 'requirements for labeling or packaging' " under section 136v(b) because it alleges an inadequate warning. (Bates, supra, 544 U.S. at p. 446.) But it does not automatically follow that FIFRA preempts such claims since section 136v(b) prohibits only state-law labeling and packaging requirements that are " 'in addition to or different from' " FIFRA's packaging and labeling requirements. (Bates, at p. 447.) "Thus, a state-law labeling requirement is not pre-empted by § 136v(b) if it is equivalent to, and fully consistent with, FIFRA's misbranding provisions." (Ibid.) Under the U.S. Supreme Court's interpretation, section 136v(b) "retains a narrow, but still important, role. In the main, it pre-empts competing state labeling standards—imagine 50 different labeling regimes

prescribing the color, font size, and wording of warnings—that would create significant inefficiencies for manufacturers. The provision also pre-empts any statutory or common-law rule that would impose a labeling requirement that diverges from those set out in FIFRA and its implementing regulations. It does not, however, pre-empt any state rules that are fully consistent with federal requirements." (Bates, at p. 452.) The court cautioned, however, that "a state-law labeling requirement must in fact be equivalent to a requirement under FIFRA in order to survive pre-emption." (Id. at p. 453.) "For example, a failure-to-warn claim alleging that a given pesticide's label should have stated 'DANGER' instead of the more subdued 'CAUTION' would be preempted because it is inconsistent with 40 C.F.R. § 156.64 (2004), which specifically assigns these warnings to particular classes of pesticides based on their toxicity." (Ibid.) "[A] manufacturer should not be held liable under a state labeling requirement subject to § 136v(b) unless the manufacturer is also liable for misbranding as defined by FIFRA." (Id. at p. 454.)

b. Trial Court Proceedings.

Monsanto moved in the trial court for summary judgment, arguing among other things that FIFRA expressly and impliedly preempted all of Johnson's causes of action. As for Johnson's "warnings-based claims," Monsanto noted that the EPA had found glyphosate to be non-carcinogenetic and argued that FIFRA impliedly and expressly preempted the claims because the EPA would have rejected any attempt to add a cancer warning to Roundup products. Monsanto relied on Bates's holding that state labeling requirements are preempted when they diverge from FIFRA's labeling requirements. (Bates, supra, 544 U.S. at p. 454.) Monsanto contended that holding it liable for failing to warn of the dangers of glyphosate would directly contradict the EPA's prior approvals of labels for Roundup products. As for Johnson's design defect claims, Monsanto argued that they were impliedly preempted because they would compel Monsanto to stop selling Roundup products or would require a change in formulation. In advancing

this argument, Monsanto did not cite Bates and instead relied on cases analyzing different federal statutes.

The trial court rejected these arguments and denied Monsanto's motion. The court noted that under both FIFRA and California law, a pesticide must provide adequate warnings to protect health. (7 U.S.C. § 136(q)(1)(G); Conte v. Wyeth (2008) 168 Cal.App.4th 89, 101–102.) Because of this consistency, the court concluded, there was no express preemption under Bates. And the claims were not impliedly preempted, the court concluded, because FIFRA bars states only from imposing inconsistent labeling requirements. Because states retain the power under FIFRA to ban a pesticide that the EPA has approved, the fact that the EPA had approved the label for Roundup products did not mean the warnings claims were

preempted. As for Johnson's design defect claims, the trial court faulted Monsanto for relying on inapposite authority and concluded that the claims were not preempted under Bates. Finally, the court also granted Johnson's motion for summary adjudication on Monsanto's affirmative defenses that were based on preemption. The jury was thus not asked to consider questions of preemption.

c. Analysis.

Monsanto renewed its preemption argument in its opening brief, although it gave little attention to it. To the extent it pursues its argument that FIFRA preempts Johnson's design defect claim, we agree with the trial court that the argument is foreclosed by Bates, supra, 544 U.S. at pages 434–435, 448, and 451–453. Therefore, we need not further address it.

Monsanto also maintained in its opening brief, for the first time on appeal, that Johnson's failure-to-warn causes of action were preempted under Bates because the causes encompassed "a more expansive warning obligation" than that required under FIFRA. Even if this argument was not forfeited, it lacks merit. As we mentioned, the jury was instructed that it could find

Monsanto liable for failing to warn if jurors found that Roundup products had "potential risks that were known or knowable" at the time of their manufacture, distribution, or sale, and that such risks presented "a substantial danger to persons using" the products (or misusing them in an intended or reasonably foreseeable way). (Italics added.) Monsanto omits the "substantial danger" portion of the instruction and contends that the jury was instructed that it could find the company liable if it found that Roundup products had only "potential risks." It then argues that this is a more expansive warning obligation than what is required under FIFRA.

44

But in support of its argument, Monsanto relies on a part of FIFRA governing the registration of pesticides that provides that the EPA administrator shall register a pesticide if it determines that the pesticide, "when used in accordance with widespread and commonly recognized practice . . . will not generally cause unreasonable adverse effects on the environment." (7 U.S.C. §§ 136(b), 136a(c)(5)(D).) Monsanto argues that FIFRA thus requires warnings only about those risks associated with " 'widespread and commonly recognized' practices." We are not persuaded. FIFRA's misbranding provisions are set forth elsewhere in the statute, and Monsanto fails to argue, let alone establish, that they are inconsistent with California law. (See 7 U.S.C. § 136(q)(1)(G) [pesticide misbranded where label does not contain warning that "is adequate to protect health"], 40 C.F.R. § 156.70(b) [where "acute hazard may exist to humans," label must bear precautionary statements]; see also Bates, supra, 544 U.S. at p. 454 ["To survive pre-emption, the state-law requirement need not be phrased in the identical language as its corresponding FIFRA requirement"].)

We also reject Monsanto's short, related argument that FIFRA expressly preempts Johnson's failure-to-warn claims. Again, FIFRA preempts such claims only if state-law labeling requirements are inconsistent with FIFRA's misbranding provisions. (Bates, supra, 544 U.S. at pp. 444–

446.) California's requirement that products contain adequate warnings is wholly consistent with FIFRA's requirements that labels include necessary warnings and cautionary statements. (7 U.S.C. § 136(q)(1)(F) & (G); Saller v. Crown Cork & Seal Co., Inc., supra, 187 Cal.App.4th at p. 1238.)

We recognize that Monsanto is required to seek and obtain EPA approval before changing labels for its Roundup products, and that the EPA repeatedly approved Monsanto's labels, which do not include a cancer

warning. (7 U.S.C. § 136a(f)(1).) But Bates informs us that the existence of these requirements and actions are not enough, standing alone, to preempt state failure-to-warn claims. (Bates, supra, 544 U.S. at pp. 450–451.) Under FIFRA, registration of a pesticide is prima facie evidence that the pesticide and its labeling is consistent with FIFRA, but "[i]n no event shall registration . . . be construed as a defense for the commission of any offense" under FIFRA. (7 U.S.C. § 136a(f)(2).) Multiple federal courts have held that the EPA's registration of Roundup products does not have the force of law so as to preempt state failure-to-warn claims when those claims are premised on requirements consistent with FIFRA. (E.g., Hardeman v. Monsanto Co. (N.D.Cal. 2016) 216 F.Supp.3d 1037, 1038–1039; Carias v. Monsanto Co. (E.D.N.Y. 2016) 2016 U.S. Dist. LEXIS 139883, pp. *5–*6; Hernandez v. Monsanto Co. (C.D.Cal. 2016) 2016 U.S. Dist. LEXIS 126930, p. *19; Sheppard v. Monsanto Co. (D.Hawaii 2016) 2016 U.S. Dist. LEXIS 84348, pp. *22–*23.)

Even though the federal and California statutory schemes are consistent and multiple federal courts have rejected Monsanto's preemption arguments, Monsanto insists in its opening brief that "impossibility preemption" nonetheless bars Johnson's failure-to-warn claims because there is "clear, indeed dispositive, evidence that [the] EPA would have rejected a cancer warning had Monsanto proposed one." Monsanto reasons that the agency "would not possibly have required a cancer warning" because it

repeatedly determined that glyphosate was not unsafe. But just because the EPA has not previously required a cancer warning does not establish that the agency would necessarily disallow one.

Since Monsanto appealed, the U.S. Supreme Court has clarified that the question whether a federal agency would not have approved a label

change (thus preempting a state-law failure-to-warn claim) is for a judge, not a jury. (Merck Sharp & Dohme Corp. v. Albrecht (2019) ___ U.S. ___ [139 S.Ct. 1668, 1672] (Albrecht).) But evidence about whether the EPA might have approved a cancer warning was largely presented for the first time on appeal, and we, as a reviewing court, are not in the best position to evaluate it. As we have mentioned, after Monsanto filed its opening brief it submitted materials that it claims shows that the EPA currently would reject a cancer warning on the labels of Roundup products. For example, in Monsanto's combined appellant's reply brief/cross-respondent's brief, it cites an April 2019 EPA "Proposed Interim Registration Review Decision" regarding registration requirements for glyphosate. The document states, as Monsanto witnesses testified below, that the EPA has not found human-health risks from exposure to glyphosate. Then, after completing its appellate briefing, Monsanto filed a notice of new authority (Cal. Rules of Court, rule 8.254) and directed the court to an August 7, 2019 EPA letter to a "Registrant" declining to approve a label that included a warning about glyphosate under Proposition 65, California's Safe Drinking Water and Toxic Enforcement Act of 1986 (Health & Saf. Code, § 25249.5 et seq.). The letter states that since the EPA has determined that glyphosate is not likely to be carcinogenic to humans, any such warning would be "false and misleading" under FIFRA. (7 U.S.C. § 136(q)(1)(A).) Lastly, Monsanto sought judicial notice of an amicus brief the United States has filed in its support in the Ninth Circuit. (Monsanto Company v. Hardeman (9th Cir. No. 19-16636).) In that case, the federal government has taken the position that FIFRA preempts state tort

claims that would subject pesticide manufacturers to what it characterizes as "inconsistent and additional product labeling requirements." Monsanto argues that this additional information shows not only that the EPA

previously approved labels for Roundup products without cancer warnings, but also constitutes clear evidence that the agency would not approve cancer warnings for Roundup labels in the future.

In arguing that Johnson's failure-to-warn causes are preempted because the EPA would not require a cancer warning, Monsanto relies on Wyeth, supra, 555 U.S. 555, a case involving the approval of a drug label by the Food and Drug Administration (FDA). In Wyeth, a Vermont jury found a drug manufacturer liable for failing to adequately warn of the danger that an injectable form of an antihistamine could cause irreversible gangrene if administered in a certain way. (Id. at pp. 558–559.) The manufacturer appealed and argued that the claim was barred because the FDA had approved the drug's labeling under the Federal Food, Drug, and Cosmetic Act (21 U.S.C. § 301 et seq., FDCA). (Wyeth, at pp. 558–559.) The manufacturer argued that it thus would have been impossible to provide stronger warnings without violating federal law. (Id. at pp. 568–569.) The U.S. Supreme Court disagreed and held that the FDA's approvals did not provide the manufacturer with a complete defense to the state tort claims. (Id. at pp. 558–559.) The court held that "absent clear evidence that the FDA would not have approved a change to [the manufacturer's] label," it would not conclude that it was impossible to comply with both federal and state requirements. (Id. at p. 571.) The trial court in these proceedings concluded that Wyeth does not apply here. It reasoned that "[a] fundamental premise of Wyeth and its progeny is that the state cannot outlaw the sale of a prescription drug that has been approved by the FDA." By contrast here, FIFRA's express preemption provision is limited to requirements for labeling or packaging that are in addition to or different from those required under

FIFRA.

48

As the trial court observed, it does not appear that any court has yet applied the Wyeth line of cases to FIFRA. But such an application would mean that " 'clear evidence' is evidence that shows the court that the [company] fully informed the [EPA] of the justifications for the warning required by state law and that the [EPA], in turn, informed the [company that it] would not approve a change to the . . . label to include that warning." (Albrecht, supra, ___ U.S. ___ [139 S.Ct. at p. 1672].)3

We agree with Monsanto that Wyeth's reasoning is applicable under FIFRA. That is, a defendant may establish a preemption defense to a state failure-to-warn claim by providing clear evidence that the EPA would not have approved a label change. (Wyeth, supra, 555 U.S. at p. 571.) At the same time, we agree with Johnson that when Congress has expressly identified the intended scope of preemption, courts should infer that "Congress intended to preempt no more than that absent sound contrary evidence." (Viva! Internat. Voice for Animals v. Adidas Promotional Retail Operations, Inc., supra, 41 Cal.4th at p. 945, italics added.) But even where there is an express preemption clause, that clause "does not 'entirely foreclose[] any possibility of implied pre-emption.' " (Id. at p. 944, quoting Freightliner Corp. v. Myrick (1995) 514 U.S. 280, 288.) This is consistent with Bates, which "emphasize[d] that a state-law labeling requirement must in fact be equivalent to a requirement under FIFRA in order to survive preemption." (Bates, supra, 544 U.S. at p. 453.) And, as we discussed earlier, it noted that if a failure-to-warn claim alleged that a given pesticide should have stated "DANGER" instead of "CAUTION" as required under a federal regulation, the claim would be preempted. (Ibid.) In other words, it would be

3 We asked for, and received, supplemental briefing on whether and how Wyeth, supra, 555 U.S. 555, should apply in this case.

49

impossible under those circumstances to comply with both state and federal

law. Although Monsanto does not point to any federal regulation that a cancer warning would violate, it has pointed to evidence that arguably would support an impossibility defense.

Both sides take the position that this court should decide in the first instance whether FIFRA preempts Johnson's failure-to-warn causes of action based on the record and additional evidence the parties have presented to this court. On the record before us, we cannot conclude that Monsanto has established a preemption defense based on the notion that the EPA would not have approved a label change that warned of the Roundup products' potential link to cancer. Albrecht emphasized that although the question of impossibility preemption is one for the court and not for a jury, "sometimes contested brute facts will prove relevant to a court's legal determination about the meaning and effect of an agency decision." (Albrecht, supra, __ U.S. __ [139 S.Ct. at p. 1680].) The legal determination may involve questions of whether all material information was submitted to the agency (here, the EPA) and the nature and scope of the agency's determination. (Ibid.) These do not strike us as factual determinations best made for the first time on appeal, especially since the EPA's position on glyphosate labeling appears to be evolving. Moreover, even if the EPA has taken or could take action regarding glyphosate making it impossible to comply with both its labeling determination and state requirements, a California court may need to consider the effect of Proposition 65, which was not litigated below in connection with preemption or addressed in the parties' appellate briefs.4 Even before Bates concluded that failure-to-warn claims are not

4 In response to our request for supplemental briefing, the Attorney General asked to submit a proposed amicus brief to address the "parallel state-law warning requirements like those of Proposition 65." We denied the

necessarily preempted, Etcheverry held open the possibility that FIFRA may not preempt failure-to-warn claims not involving product labels (e.g., point-ofsale warnings required under Proposition 65). (See Etcheverry, supra,

22 Cal.4th at p. 337 [“Where off-label statements address matters outside the scope of the label, an action may well lie.”].)

“Impossibility pre-emption is a demanding defense.” (Wyeth, supra, 555 U.S. at p. 573, italics added.) This was illustrated recently when the Second Appellate District decided Risperdal & Invega Cases (2020) 49 Cal.App.5th 942. There, the trial court granted summary judgment to a drug manufacturer on preemption grounds in a case where plaintiffs alleged inadequate warnings on an antipsychotic medication, but the appellate court reversed. (Id. at pp. 946, 954.) The court acknowledged that under Albrecht, supra, __ U.S. __ [139 S.Ct. 1668], the issue is decided as a matter of law. (Risperdal & Invega Cases, at pp. 953–954.) But after considering all the evidence that it would have been impossible to comply with both state and federal law—including the FDA’s denial of a citizens petition asking that the drug be removed from the market—the court concluded that the defendant had not submitted clear evidence “that it fully informed the FDA and, in turn, the FDA rejected a proposed label change.” (Id. at p. 960.) In other words, despite a more developed record in the trial court, the appellate court concluded that the defendant had not met its high burden to demonstrate impossibility preemption.

We reach a similar conclusion that Monsanto has not, on the record before us, established that FIFRA preempts Johnson’s failure-to-warn claims. We look to “the substance of state and federal law and not on agency request because the issues it discusses are not properly before us in this case. The parties did not litigate Proposition 65’s effect on preemption below, nor did they raise the issue in their appellate briefs.

51

proclamations of pre-emption.” (Wyeth v. Levine, supra, 555 U.S. at p. 576.) The “ ‘possibility of impossibility [is] not enough.’ ” (Albrecht, supra, __ U.S. __ [139 S.Ct. at p. 1678].) Here, despite the supplemental information provided by Monsanto, it has established no more than a

possibility of impossibility. It is no doubt true that the EPA currently takes the position that glyphosate is not harmful to humans and that a cancer warning on glyphosate is unnecessary. But that opinion, in the abstract, is not binding on this court. (Bates, supra, 544 U.S. at pp. 448–449 & fn. 24 [rejecting statutory interpretation advanced by United States and noting that it took a contrary position just five years earlier in Etcheverry, supra, 22 Cal.4th at p. 330].) Monsanto has not pointed to anything that holds the force of law necessary to preempt a conflicting state requirement. (Wyeth v. Levine, at p. 577.) And although it asks us to apply Albrecht, that case requires that in order to prevail on an impossibility defense, a manufacturer must show that it "fully informed [the federal agency] for the justifications for the warning required by state law and that the [agency], in turn, informed the . . . manufacturer that the [agency] would not approve changing the . . . label to include that warning." (Albrecht, supra, __ U.S. __ [139 S.Ct. at p. 1678].) Monsanto has made no such showing here.

Finally, as mentioned above, reversal would not be warranted even if we were to conclude that FIFRA preempted Johnson's failure-to-warn causes of action. This is because such a conclusion would have no effect on Johnson's design defect claim, which provides an independent basis to affirm the jury's liability determination and is not preempted. (Etcheverry, supra, 22 Cal.4th at p. 336; Arnold v. Dow Chemical Co., supra, 91 Cal.App.4th at pp. 728–729.) We are not persuaded by Monsanto's argument that Johnson did not have a true design defect claim because he focused solely on inadequate

labeling of Roundup products. Monsanto first raised this argument in its supplemental briefing in response to the court's question whether we could affirm the jury's verdict based solely on the design defect cause of action even if we concluded that Johnson's failure-to-warn causes of action was preempted. It argued that the two causes of action were presented in an "inseparable manner" and based primarily on Monsanto's failure to warn.

And Monsanto's counsel raised the issue again at oral argument.

Even putting aside that the jury made findings on both causes of action, we cannot conclude that the design defect claim was based solely on the products' lack of a warning on its label. Although we accept that inadequate labeling was the core of Johnson's design defect claim, it was not the claim's exclusive basis. In closing argument, for example, Johnson's attorney argued that "it's the design itself that's the problem. And we know, because we heard testimony about it, there's other types of surfactants they could use that are not as problematic. [¶] We saw a slideshow from Monsanto's own employee saying, 'This stuff is toxic, POEA.' There's no reason why they have to use POEA in this country. There's no reason for it."

We reject Monsanto's belated argument that Johnson did not maintain a separate design defect cause of action. (See also Bates, supra, 544 U.S. at p. 445 [rejecting argument that design defect claim was preempted because a verdict might induce company to alter its label].)

Finally, we see no reason why Johnson's compensatory damages would be any less were we to affirm solely on the design defect cause of action, and Monsanto's conduct still supports an award of punitive damages, as we discuss below.

There is no basis to reverse the judgment based on preemption.

53

B. Monsanto Has Not Established That the Trial Court Erred in Admitting or Excluding Evidence.

1. Additional Background.

Monsanto sought to admit various documents from the EPA and foreign regulatory bodies concluding that glyphosate is "safe" and does not cause cancer. Its appellate briefing, however, makes it difficult to identify the specific documents and trial court rulings at issue. We do our best to summarize the relevant proceedings below.

During the trial, Monsanto submitted a motion seeking to introduce

foreign regulatory decisions to support its position that glyphosate's safety is "in the mainstream of scientific opinion." The motion was submitted with an exhibit that included excerpts from eight foreign regulatory decisions. The motion did not rely on an exception to the hearsay rule, and Monsanto does not indicate in its appellate briefing how the trial court ruled on it.

In its opening brief, Monsanto states that "the trial court excluded as hearsay several EPA and foreign regulatory agency reports that Monsanto offered to show contrary conclusions on the carcinogenicity of glyphosate," and cites to various portions of the trial transcript. But these cited excerpts shed little light on Monsanto's appellate arguments. One excerpt is to a discussion with the trial court shortly after trial began about the countries whose regulatory agencies Monsanto wanted to cite during trial, but the excerpt does not include references to specific documents, let alone the trial court's ruling on those documents. Another excerpt shows that Monsanto's counsel cross-examined expert Portier about statements in an opinion from the European Chemicals Agency. Monsanto then sought to have the document admitted into evidence, but the trial court sustained Johnson's hearsay objection and directed Monsanto's counsel that "if you have any case

law you'd like me to look at with respect to documents listed in [Portier's] report," provide it to the court. Yet another excerpt reveals that during further cross-examination of Portier, Monsanto sought to admit a 227-page September 2016 "Glyphosate Issue Paper" by the EPA's Office of Pesticide Programs. The trial court ruled that Monsanto could publish relevant portions of the paper to the jury but that the court would not admit the entire hearsay document, and Monsanto's attorney said Monsanto wanted to brief the issue of the "government exceptions records." Later that day, Monsanto argued to the court that "documents" that showed Monsanto's action were "in conformity with the general acceptance in the regulatory and scientific communities" should be "published to the jury so we can look at it as it's

being read." The trial court said that it "ha[d not] heard yet a hearsay exception for allowing these documents which are not in evidence to be published to the jury," and Monsanto said it would file a brief later that day on the issue.

Monsanto thereafter filed another trial brief, this time in support of admitting various EPA documents under the official-records exception to the hearsay rule. Monsanto submitted with its motion excerpts from (1) the September 2016 EPA glyphosate issue paper counsel had shown to Portier, and (2) a December 2017 EPA document tiled "Revised Glyphosate Issue Paper: Evaluation of Carcinogenic Potential." It also submitted a previous request for judicial notice of more than 30 EPA documents and materials from the Federal Register.

In the middle of trial (before Johnson rested), the court held an afternoon session to rule on outstanding motions in limine, including the motion for admission of the EPA documents. The court noted that the motion mentioned only two EPA documents, but it had been provided with "volumes

55

and volumes of them." It stated that many of the documents given to the court were outdated, were drafts, and contained the opinions of many individuals, all of which meant they did not meet the public-records exception to the hearsay rule. (Evid. Code, § 1280.) Monsanto then argued that the documents went to Monsanto employees' state of mind, to show it was reasonable for them to conclude that the "generally accepted science" indicated glyphosate was safe. Counsel argued that if the court rejected the hearsay exception, that Monsanto wanted the documents admitted "not for the truth of the matter. That is not for the truth of the matter in the documents regard[ing] . . . whether glyphosate causes cancer. The relevant thing for that purpose is what people believed, what people reported." After further questioning by the court, counsel focused on the two glyphosate issue papers submitted with its brief. Over Johnson's objection, the trial court said

it was open to admitting the two documents to show state of mind and asked Monsanto's counsel to draft a limiting instruction.

Ultimately two documents—the September 2016 EPA glyphosate issue paper and a September 1993 EPA "Reregistration Eligibility Decision" on glyphosate—were admitted for the limited purpose of showing Monsanto's state of mind regarding the science on glyphosate.

2. Analysis.

On appeal, Monsanto argues that the judgment should be reversed and the matter remanded for a new trial "because the trial court abused its discretion by excluding EPA and foreign regulatory documents offered by Monsanto while admitting the IARC document offered by Plaintiff." (Bold omitted.) We disagree.

True enough, "a writing made as a record of an act, condition, or event" is admissible "to prove the act, condition, or event" if (a) the writing was

made by and within the scope of a public employee's duty, (b) the writing was made at or near the time of the act, condition, or event, and (c) the sources of information and method and time of preparation were such as to indicate its trustworthiness. (Evid. Code, § 1280.) But although Monsanto contends that unspecified regulatory reports it offered "easily satisfied" section 1280's requirements, it does not demonstrate how any individual document met those requirements. For example, Monsanto lists four documents (the 2017 EPA revised glyphosate issue paper discussed above and three foreign regulatory documents) as "[j]ust some of the excluded evidence" that should have been admitted, without explaining how any of them satisfy a hearsay exception. And with respect to the three foreign regulatory documents, Monsanto does not even direct this court to anywhere in the record where it sought admission under section 1280, let alone how (or whether) the trial court ruled on the request(s).

Monsanto's reliance on People v. ConAgra Grocery Products Co. (2017)

17 Cal.App.5th 51 is misplaced. There, the court held only that it could find no abuse of discretion in the trial court's decisions to admit various government documents during testimony by experts who had helped draft them. (Id. at pp. 138–140.) The case does not stand for the broad proposition that regulatory documents are generally admissible, especially here where Monsanto's appellate briefing falls far short of establishing that the trial court abused its discretion. Monsanto has not established error.

57

C. A Portion of the Award of Compensatory Damages Should Be Reduced, and as a Consequence, the Award of Punitive Damages Should Be Reduced.

1. Additional background.

a. Closing arguments.

Toward the beginning of Johnson's attorney's closing argument, counsel faulted Monsanto for not putting cancer warning labels on Roundup products and argued that this was a "choice that reflects reckless disregard for human health. It is a choice that Monsanto made and today is their day of reckoning." Counsel continued, without objection: "Every single cancer risk that has been found has this moment, every single one, where the science finally caught up, where they couldn't bury it anymore, where the truth got shown to 12 people sitting in a jury box making a true and honest decision, and that is this day. This is the day Monsanto is finally held accountable, and this is the beginning of that day. Because after this trial is over, after you return a verdict that says, 'Monsanto, no more. Warn. Call people back. Do the studies that you needed to do for 30 years, studies that the EPA asked them to do in the '80s. Do your job.' [¶] And if you return a verdict today that does that, that actually changes the world. I mean, it's crazy to say that; right? I told you all at the beginning of this trial that you were part of history, and you really are, and so let me just say thank you."

After laying out the evidence and arguing that Johnson had established

causation, Johnson's attorney turned to damages. He explained that the parties had stipulated to the amount of economic damages ($819,882.32 in past economic loss and $1,433,327 in future economic loss). The "hard part," according to Johnson's attorney, would be determining noneconomic damages. Counsel stressed that Johnson had suffered tremendous physical and emotional pain and sometimes could not leave his bedroom for several

days after chemotherapy. He then requested noneconomic damages as follows: "What is that worth? I mean, how do you put a price tag on—I wish that upon no one. My wors[t] enemy, I would not wish that upon them. So it's a hard thing to do . . . and I think the—the cleanest way is to think about his life expectancy; right?

"What we know is that he's had four years of this, since 2014 he was diagnosed, and he will live between 2 more to 33 years.

"The number's simple: A million dollars per year. For all that suffering, all that pain, it's a million dollars per year.

"And if he lives for only two years, then the remaining years that he doesn't get to live is also a million dollars.

"So it doesn't matter if he dies in two years or dies in 20. It's because he deserves that money. And so the noneconomic damages are $37 million."

Counsel stated that a reasonable total amount for economic and noneconomic damages would be $39,253,209.23.

Still later in his argument, Johnson's counsel devoted significant time to explaining why the jury should award punitive damages. At one point during the morning session counsel referred to a Monsanto representative in the courtroom and said that "she's sitting over there in that corner. On her cell phone is a speed dial to a conference room in St. Louis, Missouri. And in that conference room, in that board room, there's a bunch of executives waiting for the phone to ring. Behind them is a bunch of champagne on ice."

Monsanto's attorney objected to the argument as "complete fantasy," and the

trial court sustained the objection. Johnson's attorney then argued that the jury should impose punitive damages in an amount "that tells those people—they hear it, and they have to put the phone down, look at each other, and say, 'We have to change what we're doing.' [¶] Because if the number comes

out and it's not significant enough, champagne corks will pop. 'Attaboys,' are everywhere." The trial court again sustained an objection by Monsanto's attorney and cautioned Johnson's counsel not to engage in speculation.

After a lunch break, Monsanto moved for a mistrial based in part on Johnson's statements regarding punitive damages that were meant to "inflame the jury" and were "a pure product of [Johnson's attorney's] fantasy." Monsanto's attorney also objected on due process grounds to Johnson's attorney arguing that the jury could be part of history and send a message, because the argument was "not tied to the plaintiff[] or plaintiff's damages." The trial court told Johnson's counsel that his comments about "champagne in the board room were very inflammatory and prejudicial, and I told you [at sidebar] that you shouldn't make those comments because, among other things, it might lead to something like this, a mistrial." The trial court took the matter under submission and allowed closing arguments to continue.

The following morning, the trial court stated "the principal area of concern" that it had was the comment about suggesting to the jury that they should "send a message with the amount of punitive damages that they award." Johnson's counsel disagreed with that characterization of his closing argument. The court reiterated, "[T]he one [comment] that I think was really inappropriate and the one that I'm most concerned about with regard to the jury's deliberations were the arguments about changing the world, being a part of history, et cetera, with regard to punitive damages." (Again, this argument was made without objection and came long before counsel argued specifically about punitive damages.) The court did not grant the motion for

nonsuit but instead elected to instruct the jury before their deliberations as follows: “Yesterday during closing arguments, you heard discussion from

60

plaintiff’s counsel about the purpose of punitive damages and a reference to changing the world or something to that effect, and I want to remind you and tell you again, as I instructed you yesterday, as to the purpose of punitive damages. [¶] The purpose of punitive damages is explained in great detail in Instruction Number 25, which I read to you yesterday. I’m not going to read the entire instruction to you again, but I want to remind you that if, in fact, you find liability in this case and if you decide to award punitive damages, the purpose of punitive damages is only to punish Monsanto for any crime that was visited upon Mr. Johnson. And you’ll see at the conclusion of the instruction there, ‘Punitive damages may not be used to punish Monsanto for the impact of its alleged misconduct on persons other than Mr. Johnson.’ [¶] So keep that in mind during your deliberations. If you have any questions about the proper purpose of punitive damages, should you reach that discussion, refer back to the instruction, and you may, of course, send questions to me as well through the bailiff.”

b. The jury’s award of damages.

The jury awarded Johnson approximately $39.3 million in compensatory damages, the amount Johnson requested. The verdict form listed the stipulated amounts of past and future economic losses, and the jury awarded $4 million for past noneconomic losses and $33 million for future noneconomic losses (which is consistent with counsel’s argument that Johnson was entitled to $1 million for each year since his diagnosis and $1 million for each year he was expected to live, up to the maximum estimated life expectancy of 33 additional years). The jury also awarded Johnson $250 million in punitive damages.

61

c. Motion for a new trial.

As we have mentioned, Monsanto filed a motion for a new trial and a motion for judgment notwithstanding the verdict, arguing that Johnson was not entitled to punitive damages. In a tentative ruling, the trial court indicated it would grant Monsanto's motions because Johnson had not presented clear and convincing evidence of malice or oppression. (Civ. Code, § 3294, subd. (a).) The trial court also asked that the parties be prepared to address five topics at the hearing on Monsanto's motion, including future noneconomic damages, asking: "Is the $33 million award for future noneconomic damages based on [Johnson's] argument to award $1 million for each year of lost life expectancy? If so, is this award improper as a matter of law?"

The trial court held a hearing on the motions the same day it issued its tentative ruling. Not surprisingly, Monsanto's counsel argued that the $33 million award was improper as a matter of law. The trial court noted that Johnson had presented evidence that he would live no more than two years, shortening his life expectancy by 33 years, and the court and Monsanto's counsel discussed whether that meant Johnson was entitled to no more than $2 million in future noneconomic damages. Johnson's attorney, by contrast, argued that Johnson was permitted to seek both $1 million for each year of his expected remaining life as well as for the loss of enjoyment of 33 years of his life. The parties also argued at length about whether Johnson was entitled to punitive damages. At the close of the hearing, the court asked that both parties submit proposed orders.

Around two weeks after the hearing, the trial court adopted an order that does not appear to have been submitted by either party. Although the

parties had discussed future noneconomic damages at the hearing, the court's order did not address them and the award thus remained the same.

The court did, however, address punitive damages. It reversed its position from its tentative opinion and concluded that Johnson had in fact shown by clear and convincing evidence that the company as a whole acted

maliciously. It also stated that the jury could have found that Monsanto's decision to continue marketing glyphosate-based herbicides despite a possible link with non-Hodgkin's lymphoma constituted corporate malice for purposes of punitive damages. The court explained that malice does not require the intent to harm, and that conscious disregard for another's safety may be sufficient where the defendant is aware of its conduct's probable dangerous consequences and willfully fails to avoid such consequences. (Pfeifer v. John Crane, Inc. (2013) 220 Cal.App.4th 1270, 1299.)

Still, the trial court reduced the amount of the award on federal due process grounds. Relying on State Farm Mut. Auto. Ins. Co. v. Campbell (2003) 538 U.S. 408, the court noted that the Fourteenth Amendment limits punitive damages. After analyzing Monsanto's degree of reprehensibility and the disparity between the compensatory damages award and the punitive damages award (Simon v. San Paolo U.S. Holding Co., Inc. (2005) 35 Cal.4th 1159, 1172 (Simon)), the court reduced the award of punitive damages to $39,253,209.35, the same amount as the compensatory damages awarded by the jury. Johnson accepted the reduction of punitive damages. Monsanto thereafter appealed, which permitted Johnson to challenge the reduction of punitive damages on cross-appeal. (Miller v. National American Life Ins. Co. (1976) 54 Cal.App.3d 331, 345.)

63

2. The Evidence Does Not Support the Entire Award for Future Noneconomic Damages.

Monsanto does not challenge the jury's award of $4 million in past noneconomic losses. But it does argue that the $33 million in future noneconomic damages are not supported by the evidence of Johnson's life expectancy. We agree that this portion of the award should be reduced.

"The amount of damages is a fact question, first committed to the discretion of the jury . . . . [Jurors] see and hear the witnesses and frequently . . . see the injury and the impairment that has resulted therefrom.

As a result, all presumptions are in favor of the decision of the trial court [citation]. The power of the appellate court differs materially from that of the trial court in passing on this question. An appellate court can interfere on the ground that the judgment is excessive only on the ground that the verdict is so large that, at first blush, it shocks the conscience and suggests passion, prejudice or corruption on the part of the jury." (Seffert v. Los Angeles Transit Lines (1961) 56 Cal.2d 498, 506–507 (Seffert).) " 'An appellate court . . . cannot weigh the evidence and pass on the credibility of the witnesses as a juror does. To hold an award excessive it must be so large as to indicate passion or prejudice on the part of the jurors.' " (Id. at p. 507.) Put another way, "We review the jury's damages award for substantial evidence, giving due deference to the jury's verdict." (Bigler-Engler v. Breg, Inc. (2017) 7 Cal.App.5th 276, 300.) "There is no fixed standard by which we can determine that an award is excessive. We usually defer to the jury's discretion unless the record shows inflammatory evidence, misleading instructions, or improper argument by counsel that would suggest the jury relied on improper considerations." (Mendoza v. City of West Covina (2012) 206 Cal.App.4th 702, 720–721.)

64

We first recognize that there was overwhelming evidence that Johnson has suffered, and will continue to suffer for the rest of his life, significant pain and suffering. Both Johnson and his wife testified that after his diagnosis, he had trouble sleeping, he was in a lot of pain, and he was "very depressed, especially when he was getting [chemotherapy] treatments." After one round of chemotherapy, Johnson stayed in bed for an entire month and hardly ate or drank, and he was unable to help his wife with housework as he previously did. He suffered painful lesions on different parts of his body and testified that "I've had it bad everywhere." The lesions were so painful that it was sometimes difficult for him to put on shoes or wear certain clothes, and he told his family he would wear a loose bedsheet if he could because he did

not want anything to touch his skin. Johnson was also embarrassed by the lesions because people stared at his skin when he went out, so he wore a hat and glasses to cover up. He avoided going to swimming pools because he did not want people to worry that his skin condition was contagious. Cancer also affected Johnson's memory and gave him permanent neuropathy in his feet and hands. The neuropathy in his hands prevented Johnson from playing golf, and he also was unable to play sports with his children. He tried to stay positive for his two sons, but he cried at night after the children went to bed. Johnson was scheduled to have another round of chemotherapy about a month after he testified, and he explained that "I'm getting to the point where I'm really tired of going through the whole thing of chemo and all of that, because it really takes everything out of you." For these reasons, we cannot say that the award of future noneconomic damages, though large, shocked the conscious. (Seffert, supra, 56 Cal.2d at pp. 506–507; Rodriguez v. McDonnell Douglas Corp. (1978) 87 Cal.App.3d 626, 654–655 ["The fact that an award may set a precedent by its size does not in and of itself render it

suspect."], disapproved on another ground by Coito v. Superior Court (2012) 54 Cal.4th 480, 499.)

Nor can we agree with Monsanto's argument that the award on its face indicates jurors' passion, prejudice or corruption. (Seffert, supra, 56 Cal.2d at pp. 506–507.) As Johnson notes, jurors deliberated for three days, and they asked three questions during deliberations, signs that they "carefully consider[ed] all of the issues in arriving at [their] verdict," as the trial court characterized their service. (E.g., People v. Jurado (2006) 38 Cal.4th 72, 134 [five days' deliberation on penalty phase strongly implied a verdict based on "a full and careful review of the relevant evidence and of the legitimate arguments for and against the death penalty"].) And although the amount of punitive damages awarded ($250 million) was high, it was two thirds of what Johnson requested in exemplary damages ($373 million), another sign that

that jurors were not swayed by passion or prejudice in calculating damages. (Cf. Buell-Wilson v. Ford Motor Co. (2006) 141 Cal.App.4th 525, 553 [jury's award of 13 times the amount counsel requested in noneconomic damages and three times what was requested for loss-of-consortium damages indicated jurors acted out of passion or prejudice], disapproved on another ground by Kim v. Toyota Motor Corp. (2018) 6 Cal.5th 21, 38, fn. 6.)

True enough, the trial court's order reducing the award of punitive damages stated, "In a case such as this where there is a punitive element to the compensatory damages award, the law supports only a one to one ratio for punitive damages." (Italics added.) The court was relying on the principle that when considering the proper ratio between compensatory and punitive damages the court may consider whether a substantial compensatory award for emotional distress "may be based in part on indignation at the defendant's act and may be so large as to serve, itself, as a

66

deterrent." (Simon, supra, 35 Cal.4th at p. 1189, citing State Farm Mut. Auto Ins. Co. v. Campbell, supra, 538 U.S. at pp. 425–426.) The court's statement was not, as Monsanto characterizes it, "tantamount to a decision that the jury was improperly inflamed." Monsanto's reliance on California Shoppers, Inc. v. Royal Globe Ins. Co. (1985) 175 Cal.App.3d 1 is misplaced. That case involved a blatant and improper appeal to passion when plaintiff's counsel improperly argued to the jury that compensatory damages should be high to justify substantial punitive damage award and that the compensatory award should be high so it would "hold up all the way to the Supreme Court." (Id. at pp. 67–68.) There was no such improper appeal to passion here when Johnson's counsel requested $37 million in noneconomic losses. Even though counsel was admonished for his separate argument regarding punitive damages, we have no reason to believe the jury did not follow the trial court's curative instruction.

We agree with Monsanto, though, that the award of future

noneconomic damages is not supported by evidence of Johnson's life expectancy. The jury was instructed under CACI No. 3905A that to recover for "future pain, mental suffering, loss of enjoyment of life, disfigurement, physical impairment, inconvenience, grief, anxiety, humiliation and emotional distress, Mr. Johnson must prove that he is reasonably certain to suffer that harm." (Italics added.) Jurors were further instructed that if they decided Johnson had suffered damages that will continue for the rest of his life, they "must determine how long he will probably live. According to National Vital Statistics Report published by the National Center for Health Statistics, a 46-year-old male is expected to live another 33 years. This is the average life expectancy. Some people live longer and others die sooner." In other words, jurors were told to award noneconomic damages that Johnson

was reasonably certain to suffer for the rest of his life, however long they determined that might be. As one treatise has put it, "[D]amages for future pain and suffering are based upon plaintiff's probable life expectancy in his or her injured condition. . . . [C]ompensation for pain and suffering is recompense for pain and suffering actually experienced, and to the extent that premature death terminates the pain and suffering, compensation should be terminated." (2 Stein on Personal Injury Damages (3d ed. 1997) Pain and Suffering, § 8:25, pp. 8-46 to 8-47, fn. omitted.)

Johnson's attorney argued to the jury that Johnson was entitled to $1 million per year of his pain and suffering. Although there was conflicting evidence about how long Johnson would survive, counsel argued that he would not live another two years "absent a miracle." It follows that Johnson was entitled to future noneconomic damages measured by a life expectancy that was reasonable and realistic, not a life expectancy based on the hope that he might miraculously live for dozens of more years.

Johnson argues on appeal that under California law he was entitled to damages for a "shortened life expectancy." But the jury instructions did not

authorize such damages, which have not been recognized as recoverable in California. Johnson relies on, Buell-Wilson v. Ford Motor Co., supra, 141 Cal.App.4th 525. There, a jury awarded the plaintiff about $105 million in noneconomic damages to a catastrophically injured plaintiff, or 13 times what her attorney had argued to jurors was fair and reasonable. (Id. at pp. 548, 553.) The trial court reduced that award to $65 million, but the appellate court concluded that even the reduced amount was excessive and the result of passion and prejudice. (Id. at pp. 548–549.) At one point the court cited to a previous version of CACI No. 3905A that apparently defined noneconomic damages as including "a shortened life expectancy" (Buell-

Wilson, at p. 549), language that does not appear in the current version of the instruction. But when the court analyzed why the award of noneconomic damages should be reduced, it looked to the amount of the award versus the plaintiff's projected life span, and how much she would be entitled to each year of her remaining life. (Id. at p. 550.)

Bigler-Engler v. Breg, Inc., supra, 7 Cal.App.5th 276, likewise does not help Johnson. There, a high school student suffered a painful knee wound, had to undergo nine procedures to clean and close it, and was left with a large scar after using a medical device that her doctor prescribed for use after arthroscopic surgery. (Id. at pp. 286–289.) A jury awarded her $2,127,950 in noneconomic damages, which the appellate court concluded was excessive. (Id. at pp. 300–301.) The court acknowledged that the plaintiff had suffered a serious injury that involved substantial physical pain as well as emotional distress, anxiety, and embarrassment. (Id. at p. 302.) By the time of trial, though, the plaintiff had improved dramatically, her daily activities had mostly returned to normal, and her scar was small and less noticeable than before. (Ibid.) When weighing these factors, the court noted that "[t]here was no suggestion of the prospect of suffering a significant future disability, shortened life expectancy, inability to succeed professionally, or a distrust of

doctors or other fiduciary advisors." (Ibid., italics added.) Johnson points to the court's reference to an absence of a shortened life expectancy and reasons that if the absence of a shortened life expectancy warranted a reduction of the plaintiff's damages in that case, then the presence of a shortened life expectancy here justifies a higher award. But the lack of a shortened life expectancy was simply one of several factors Bigler-Engler considered, including the fact that an award for future noneconomic damages amounting to about $100 per day for the 58 years of the plaintiff's life expectancy was

69

disproportionate to her expected future suffering. (Ibid.) In other words, the court looked to what the plaintiff would actually suffer over the course of her remaining life when it reduced the award to $650,000. (Id. at p. 306.)

Other cases upon which Johnson relies include the term "shortened life expectancy" or similar phrases, but do not stand for the proposition that a plaintiff is entitled under California law to recover for noneconomic damages beyond a life expectancy measured in relation to the plaintiff's injured condition. (Loth v. Truck-A-Way (1998) 60 Cal.App.4th 757, 763–764 [availability of damages for "loss of enjoyment of life" under California law analogous to recovery for pain and suffering]; James v. United States (N.D.Cal. 1980) 483 F.Supp. 581, 586 [plaintiff able to establish proximate cause where evidence showed that delayed cancer diagnosis led to shortened life expectancy].)

Johnson's reliance on out-of-state cases to argue that damages are allowed for loss of enjoyment of life beyond a plaintiff's expected shortened lifespan is unhelpful because their holdings do not reflect California law. (Castro v. Melchor (2018) 142 Haw. 1, 11–12, 15 [414 P.3d 53, 63–64, 67] [case presented narrow question of whether estate of stillborn fetus may recover damages for loss of enjoyment of life; "consciousness" not required to recover such losses under state law because "Hawai'i case law is unique" in this regard]; Dickhoff v. Green (Minn. 2013) 836 N.W.2d 321, 336 [calculation

of “loss of chance” damages where delayed diagnosis leads to reduced life expectancy]; Bauer ex rel.,Bauer v. Memorial Hosp. (2007) 377 Ill.App.3d 895, 919–920 [879 N.E.2d 478, 500–501] [Illinois and other states allow recovery for decreased life expectancy].) In fact, at least one state’s legislature apparently changed its law in response the holding of a case cited by Johnson. (See Illinois. Cent. R. Co. v. Young (Miss.Ct.App. 2012) 120 So.3d 70
992, 1009, fn. 13 [after Mississippi Supreme Court allowed damages for loss of enjoyment of life of person killed in car accident (Choctaw Maid Farms, Inc. v. Hailey (Miss. 2002) 822 So.2d 911, 923), law was changed to deny recovery for loss of enjoyment of life caused by death].)
We accept that there may be valid policy arguments to support allowing the recovery of damages for a shortened life expectancy. (See, e.g., DePass v. United States (7th Cir. 1983) 721 F.2d 203, 208 (dis. opn. of Posner, J.) [“Although few reported cases . . . deal with the specific question whether a reduction in life expectancy is compensable, the trend is toward allowing recovery in such cases. [Citations.] As it should be. A tortfeasor should not get off scot-free because instead of killing his victim outright he inflicts an injury that is likely though not certain to shorten the victim’s life.”]; Estate of Otani v. Broudy (Wash. 2004) 92 P.3d 192, 200–201 (dis. opn. of Sanders, J.) [“M]any jurisdictions have recently begun to recognize that in a personal injury action the shortening of a person’s life expectancy is a cognizable injury. ¶ . . . ¶ It is logical to recognize, as those courts do, that life itself has value and a defendant should be required to pay damages for wrongful conduct that reduces a person’s life expectancy. To be sure, what is more valuable than life itself?”]; see also Kevin G. Burke, A New Remedy for a Life Cut Short, 40 TRIAL 64, 65 (March 2004).) But our holding rests on California law as was reflected in CACI No. 3905A, which was given to the jury without any objection to the part requiring Johnson to prove he was “reasonably certain to suffer” the harm for which compensation was sought.5

By limiting future noneconomic damages to those Johnson was reasonably

5 The lack of objection below to the jury instruction is an indication that both parties understood it to be an accurate summary of the law. We reject Johnson's argument that Monsanto forfeited its challenge to the jury's award by not objecting below since the question presented is a legal one.

71

certain to suffer, the instruction disallowed damages for years beyond his expected life expectancy at the time of trial.

In sum, the evidence supported an award of $1 million per year for Johnson's pain and suffering. There is no dispute that Johnson was entitled to $4 million for his suffering up to the time of trial in the summer of 2018. Although the evidence showed that Johnson had about two years of his life remaining after trial, his attorney represented at oral argument in June 2020 that Johnson was still living. Instead of reducing the award to $2 million for the two years of future suffering he was expected to endure, we conclude that $4 million is an appropriate award under the circumstances, given that further legal challenges may follow before the award becomes final. The jury's total noneconomic damages award is thus reversed and remitted to $8 million ($4 million in past noneconomic loss, plus $4 million in future noneconomic loss), plus the other compensatory damages awarded, resulting in a total reduced award of $10,253,209.32 to compensate for economic loss. (Behr v. Redmond (2011) 193 Cal.App.4th 517, 533 [where evidence is sufficient to sustain some but not all damages, court will reduce judgment to amount supported by evidence].)

3. Johnson Was Entitled to Punitive Damages, but They Should Be Reduced Commensurate with the Reduction of Future Noneconomic Damages.

Monsanto contends that the award of punitive damages must be stricken because there was no evidence, much less clear and convincing evidence, that Monsanto acted with malice and oppression. In his crossappeal, Johnson argues that the jury's full award of punitive damages should

be reinstated. We conclude that sufficient evidence supports the award of punitive damages but that the amount should be reduced to correspond with our reduction of future noneconomic damages.

72

a. Monsanto's Appeal.

Punitive damages are available where the plaintiff proves "by clear and convincing evidence that the defendant has been guilty of oppression, fraud, or malice." (Civ. Code, § 3294, subd. (a).) "Malice" includes "despicable conduct which is carried on by the defendant with a willful and conscious disregard of the rights or safety of others." (Civ. Code, § 3294, subd. (c)(1).) "Whether to award punitive damages and how much to award were issues for the jury and for the trial court on the new trial motion. All presumptions favor the correctness of the verdict and judgment." (Stevens v. Owens-Corning Fiberglas Corp. (1996) 49 Cal.App.4th 1645, 1658.) We review the evidence supporting awards of punitive damages for substantial evidence. (Stewart v. Union Carbide Corp. (2010) 190 Cal.App.4th 23, 34.) "As in other cases involving the issue of substantial evidence, we are bound to 'consider the evidence in the light most favorable to the prevailing party, giving him the benefit of every reasonable inference, and resolving conflicts in support of the judgment.' " (Shade Foods, Inc. v. Innovative Prods. Sales & Mktg., Inc. (2000) 78 Cal.App. 4th 847, 891.) We are mindful that in light of the heightened burden of proof under Civil Code section 3294, subdivision (a), "we must review the record in support of these findings in light of that burden. In other words, we must inquire whether the record contains 'substantial evidence to support a determination by clear and convincing evidence.' " (Shade Foods, at p. 891.) "However, as with any challenge to the sufficiency of the evidence, it is the appellant's burden to set forth not just the facts in its favor, but all material evidence on the point. ' "Unless this is done the error is deemed to be waived." ' " (Stewart, at p. 34.)

Although we do not go so far as to conclude that Monsanto has waived

the issue, we conclude that it has not met its appellate burden to show error
73
and that substantial evidence supports the award of punitive damages. Johnson argued that Monsanto and its employees discounted legitimate questions surrounding glyphosate's genotoxic effect, failed to conduct adequate studies, surreptitiously contributed to and promoted articles reporting on glyphosate's safety, and lobbied regulators to conclude that glyphosate is safe. On appeal, the company first accurately summarizes the heavy burden a plaintiff must meet in order to establish punitive damages. But then, rather than focusing on the sufficiency of the evidence, it raises legal points in criticizing the trial court for not adopting its tentative ruling. For example, Monsanto criticizes the trial court's final order for noting, "Punitive damages have been upheld where a defendant has failed to conduct adequate testing on a product," and citing West v. Johnson & Johnson Products, Inc., supra, 174 Cal.App.3d at page 869. In upholding the award of punitive damages in West to a woman who suffered TSS from using defendant's tampons, the appellate court noted that defendant's product testing had been inadequate both before the tampons were marketed and after the company began receiving complaints about them. (Id. at pp. 841, 843, 869.) Because adequate testing would have revealed an association between tampon use and infection, there was substantial evidence that defendant had acted "in conscious disregard of the safety of others." (Id. at p. 869.) Monsanto suggests that this " 'failure to test' theory" is no longer valid because West was decided before the definition of "malice" required for punitive damages was amended to add the terms "despicable" and "willful." (Civ. Code, § 3294, subd. (c)(1); see Historical and Statutory Notes, 12 West's Ann. Civ. Code (2016 ed.) foll. § 3294, p. 160.) And Monsanto stresses that a plaintiff must show more than negligence to recover punitive damages and instead must show that a defendant willfully and consciously ignored the
74

dangers inherent in a product's design. (E.g., Butte Fire Cases (2018) 24 Cal.App.5th 1150, 1159–1161, 1172–1173.) But while Monsanto correctly summarizes the current standard, the jury was instructed on this standard and we see no reason to conclude that the jury failed to apply it.

Monsanto also challenges the trial court's statement that "[p]unitive damages have also been upheld where 'there was a "reasonable disagreement" among experts,' " citing Buell-Wilson v. Ford Motor Co., supra, 141 Cal.App.4th at pages 559–560. Monsanto repeats its claim that "the overwhelming consensus of independent, expert regulators is that exposure to glyphosate does not pose a carcinogenic risk to humans." Again, the jury rejected the notion that there is "consensus" on this point, and it is not our role to reweigh the evidence in support of punitive damages.

Although the jury could have accepted Monsanto's characterization of its conduct as simply demonstrating advocacy for a "well-supported belief that its products were safe," we reject the argument that the jury was required to do so. To begin with, substantial evidence was presented from which the jury could infer that Monsanto acted with a conscious disregard for public safety by discounting legitimate questions surrounding glyphosate's genotoxic effect and failing to conduct adequate studies. Johnson presented evidence that in 1983 a study showed a causal association between glyphosate and kidney tumors in male mice. The EPA drafted a determination that glyphosate was a possible carcinogen. Monsanto objected to the draft, sought and obtained permission to reexamine the tested kidneys, and found an undiscovered tumor in the control group. Based on this discovery, Monsanto questioned the validity of the study, and the EPA recommended that a new one be conducted. The EPA designed a new mouse study in consultation with Monsanto, but Monsanto did not conduct the

study. Monsanto stated in a document dated March 13, 1985, that "Monsanto is concerned that even the initiation of formal regulatory action

would have serious negative economic repercussions, which we believe are not justified by the scientific evidence."

Studies conducted by others in 1993 and 1997 also showed a link between glyphosate and tumors in mice. And in 1999, a genotoxicity expert recommended to Monsanto that further tests be conducted. As we have mentioned, one disputed issue at trial, and which the parties continue to debate, is whether all of these tests were conducted and done adequately. Monsanto maintains that it conducted all but one of the recommended tests, and cites to the testimony of a Monsanto employee who said the studies were done in a Monsanto lab instead of the independent expert's lab. And Monsanto contends that after it conducted the tests, the independent expert "concluded that glyphosate is not genotoxic, and changed his opinion about the need for some of the studies he initially proposed," but cites an internal Monsanto email describing a meeting with the expert. By contrast, Johnson expert Portier testified that only one of the expert's recommendations was followed. The conflicting testimony highlights that the adequacy of the testing was a question for the jury.

In any event, as the use of glyphosate-based herbicides increased from the late 1980s to the early 2000s, when glyphosate became the top-used herbicide, so did the studies showing the compound's potential genotoxicity. Johnson's expert in pesticide regulation and pesticide risk assessment testified that in 1999 and 2001, "several peer-reviewed papers had come out using a variety of the different genotox assays," and "by 2005 there were a boat load" of studies. When met with new information about possible cancer risks, Monsanto would push back. For example, in a 2008 internal email sent

in response to a press release about a scientific paper that had concluded glyphosate increased cancer risks, a high-level Monsanto scientist wrote, "We have been aware of this paper for a[]while and knew it would only be a matter of time before the activists pick[ed] it up. I have some epi experts

reviewing it. . . . [¶] Here is their bottom line . . . how do we combat this?" In addition to the evidence that the company discounted questions about glyphosate's safety and failed to adequately test its products, other evidence was presented upon which the jury could have inferred that Monsanto acted with a conscious disregard for public safety. This included evidence that Monsanto employees surreptitiously contributed to articles reporting that glyphosate was non-carcinogenic. One such article was touted for "future product defense against claims that glyphosate is mutagenic or genotoxic." Monsanto asserts that there was no evidence that the publications contained scientific misstatements, but the jury could have concluded that, regardless of any misstatements, it was improper to conceal the contributors' connection to Monsanto. Even if the evidence did not require an inference that Monsanto was more concerned about defending and promoting its product than public health, it supported such an inference. Similarly, the jury could have inferred that Monsanto's actions in attempting to influence regulatory agencies evinced an indifference to public safety. Johnson presented evidence that Monsanto lobbied to prevent the IARC from concluding that glyphosate has any genotoxicity, and it worked to minimize the adverse impact of the conclusion after it was reached. Months before the Monograph was approved, Monsanto recognized that glyphosate had "vulnerabilities" in areas the IARC would consider, "namely, exposure, genotox and mode of action." Shortly after the IARC announced that glyphosate was probably carcinogenic, representatives of Monsanto met with

staff from the EPA, U.S. Department of Agriculture, U.S. Trade Representative and U.S. Department of State; key members of Congress; the Senate Agricultural Committee; and the Department of Health and Human Services. Monsanto claimed that these meetings were to provide "proper context of the [IARC] classification for governments and regulators around the world." But the jury could have inferred that these meetings were

intended primarily to protect Monsanto's bottom line.

The jury could also have found that punitive damages were warranted, at least in part, because Monsanto failed to return Johnson's calls. Johnson twice called Monsanto because "it was a very scary, confusing time, and [he] didn't know what was happening." Once he was told that someone from the company would call him back, but no one did. While this evidence on its own might not warrant a finding of corporate malice, the jury was within its province to consider it along with other evidence in evaluating the egregiousness of Monsanto's actions. The jury could have believed that Monsanto's disinterest in Johnson's specific concerns aligned with the lack of evidence showing that Monsanto employees cared about the public safety. Taken together, the evidence amounted to substantial evidence that Monsanto acted with a willful and conscious disregard of others' safety. (Civ. Code, § 3294, subd. (c)(1).) The collective evidence in this case is a far cry from the facts in Cruz v. HomeBase (2000) 83 Cal.App.4th 160, cited by Monsanto, where the evidence showed that a store's agents lacked actual knowledge that a security guard mistreated a customer, even though they had received a report that could have prompted a further investigation. (Id. at pp. 163–164, 166, 168.) The evidence here is also far different from the facts in recently decided Echeverria, supra, 37 Cal.App.5th 292, cited by Monsanto in its reply brief and again at oral argument. In Echeverria, a

woman developed ovarian cancer after years of using baby powder containing talc. (Id. at pp. 296–297.) She sued two companies, an initial and subsequent manufacturer of the talc, and the jury found both liable for compensatory and punitive damages. (Id. at p. 297.) The companies filed separate motions for judgment notwithstanding the verdict as to both liability and punitive damages, as well as a joint motion for a new trial. (Ibid.) The trial court granted the motions. (Ibid.) The appellate court affirmed the granting of the motion for judgment notwithstanding the verdict

as to the original manufacturer because no concerns were raised about talc until 15 years after the company stopped making it. (Id. at pp. 315–316.) And although it reversed the granting of the judgment notwithstanding the verdict as to the subsequent manufacturer because there was sufficient evidence of causation, it affirmed the rejection of the claims for punitive damages. (Id. at p. 337.)

Echeverria's conclusion that punitive damages could not be sustained in that case is inapplicable here. In Echeverria, the court acknowledged there was some evidence that might otherwise support an award for punitive damages, in that evidence suggested that the subsequent manufacturer had known of a possible link between talc and cancer and the company had "focused solely on avoiding such a conclusion." (Echeverria, supra, 37 Cal.App.5th at p. 333.) But the court concluded that, notwithstanding this evidence, malice could not be shown because it was "undisputed that there has not been direct, conclusive evidence establishing genital talc use causes ovarian cancer" and studies had "resulted in conclusions that fall short of a declaration that perineal use of talc is carcinogenic." (Id. at p. 333, italics added.)

79

The jury here could have reasonably concluded that Monsanto, like the subsequent manufacturer in Echeverria, worked to avoid a determination that its products might be shown to cause cancer. But here, unlike in Echevarria, there was evidence of studies that had concluded that the product increased cancer risks. And while both cases involved IARC determinations, these determinations were different. In Echevarria, the IARC concluded that there was " 'limited evidence' of carcinogenicity in humans and in experimental animals," meaning " '[a] possible association ha[d] been observed between exposure to talc and ovarian cancer for which a causal interpretation is considered by the working group to be credible, but chance, bias, and confounding could not be ruled out with reasonable

confidence.' " (Echeverria, supra, 37 Cal.App.5th at p. 298, italics added.) By contrast, the IARC concluded that glyphosate was "probably carcinogenic to humans"—a classification given to only 10 percent of the substances it studies—and we have had no hesitation upholding the jury's causation findings.

We acknowledge, as the trial court impliedly did when it changed positions on the issue of punitive damages, that the question whether those damages can be sustained is a close one. One reason it is close is because, notwithstanding the IARC's determination, no evidence was presented of a regulatory body concluding that glyphosate or Roundup products cause cancer. But in light of all the evidence—including the evidence from which the jury could have inferred that Monsanto discounted legitimate questions surrounding glyphosate's genotoxic effect, failed to conduct adequate studies, was indifferent to Johnson's specific concerns, and otherwise acted to promote its products without sufficient regard to public safety—we agree with the trial court that "[t]he jury could find that the decision by Monsanto to

continue marketing GBH's [glyphosate-based herbicides] notwithstanding a possible link with NHL [non-Hodgkin's lymphoma] constitutes corporate malice for purposes of punitive damages."6 Ultimately, we must agree with Johnson and the trial court that the determination of whether to award punitive damages was a question for the jury, and we will not disturb its finding given that it is supported by sufficient evidence. "The trial court's approval of the punitive damage award by denying [Monsanto] a new trial is not binding on appeal, but we must give it significant weight. We may reverse the award as excessive only if the entire record, viewed most favorably to the judgment, indicates the award was the result of passion and prejudice." (Stevens v. Owens-Corning Fiberglas Corp., supra, 49 Cal.App.4th at p. 1658.) We reject Monsanto's challenge to the award because we must view the jury's verdict in the light most favorable to Johnson.

b. Johnson’s Cross-appeal.

Johnson also challenges the final award of punitive damages, arguing that the trial court should not have reduced the award. The trial court weighed the federal due process constraints on punitive damages, a question we review de novo. (Simon, supra, 35 Cal.4th at p. 1172.) That is, we “mak[e] an independent assessment of the reprehensibility of the defendant’s conduct, the relationship between the award and the harm done to the plaintiff, and the relationship between the award and civil penalties

6 Focusing on this single sentence of the court’s order, Monsanto argues that the reference to only a “possible” cancer link fell short of establishing that it acted “willful[ly] and [with] conscious disregard of the rights or safety of others.” (Civ. Code, § 3294, subd. (c)(1).) But the trial court’s order elsewhere made clear the court was following this standard, as when it concluded that “the jury could conclude that Monsanto acted with malice by consciously disregarding a probable safety risk of GBHs and continuing to market and sell its product without a warning.” (Italics added.)

81

authorized for comparable conduct.” (Ibid.) We agree with the trial court that although substantial evidence supported the award of punitive damages, a reduction was appropriate under the facts of this case. And because we have concluded that the award of future noneconomic damages must be reduced, it follows that the award of punitive damages must be reduced as well.

We first reject Johnson’s brief argument that the trial court provided an inadequate explanation for reducing the award of punitive damages. True enough, when the trial courts grants a motion for new trial, “the court shall specify the ground or grounds upon which it is granted and the court’s reason or reasons for granting the new trial upon each ground stated.” (Code Civ. Proc., § 657; see also Neal v. Farmers Ins. Exchange (1978) 21 Cal.3d 910, 930–931 [§ 657 applies to granting motion for new trial conditioned on

plaintiff accepting reduction in punitive damages].) But as our Supreme Court has repeatedly stated, " 'To avoid overtaxing our already burdened trial courts, it will be sufficient [under Code of Civil Procedure section 657] if the judge who grants a new trial furnishes a concise but clear statement of the reasons why he [or she] finds one or more of the grounds of the motion applicable to the case before him [or her]. No hard and fast rule can be laid down as to the content of such a specification, and it will necessarily vary according to the facts and circumstances of each case.' " (Neal, at pp. 931–932, quoting Mercer v. Perez (1968) 68 Cal.2d 104, 115.) In Neal, the court found it sufficient for the trial court to refer to aspects of the trial that in its view led to the jury inflating the award of punitive damages and to analyze the guidelines for the assessment of damages in light of an alleged excessive amount. (Neal, at p. 932.) Here, the trial court analyzed the factors for reducing what it considered to be an unconstitutionally excessive award.

82

Although the trial court might ideally have provided more detail, its order met the requirements of section 657.

As for the merits, Johnson argues that the trial court improperly reduced the amount of punitive damages to be the same as compensatory damages. The trial court analyzed the three factors for determining the constitutional upper limit of punitive damages set forth in State Farm Mut. Auto. Ins. Co. v. Campbell, supra, 538 U.S. 408: (1) the degree of reprehensibility of defendant's misconduct, (2) the disparity between the harm plaintiff suffered and the punitive-damages award, and (3) the difference between the punitive damages awarded by the jury and awards authorized in comparable cases. (Id. at p. 518; see also Simon, supra, 35 Cal.4th at p. 1172.) The court concluded that where, as here, "there is a punitive element to the compensatory damages award, the law supports a one to one ratio for punitive damages." We agree with Johnson to the extent he argues that there is no fixed formula that requires a court to set punitive

damages equal to compensatory damages. (Bullock v. Philip Morris USA, Inc. (2011) 198 Cal.App.4th 543, 569 [no "emerging consensus" to trigger 1:1 upper limit on punitive damages where compensatory damages are in sixfigure range].) But we find no error for the trial court to determine in this case that a 1:1 limit was appropriate.

Given that we have reduced the award of future noneconomic damages and also agree with the trial court that a 1:1 ratio was appropriate, we further reduce the award so that it maintains a 1:1 ratio with the reduced compensatory damages. "To state a particular level beyond which punitive damages in a given case would be grossly excessive, and hence unconstitutionally arbitrary, ' "is not an enviable task. . . . In the last analysis, an appellate panel, convinced it must reduce an award of punitive

83

damages, must rely on its combined experience and judgment." ' [Citation.] The high court's due process analysis does not easily yield an exact figure: we must attempt to arrive at such a number using imprecisely determined facts and 'applying guidelines that contain no absolutes.' [Citation.] An appellate court should keep in mind, as well, that its constitutional mission . . . is not to find the 'right' level in the court's own view. While we must . . . assess independently the wrongfulness of a defendant's conduct, our determination of a maximum award should allow some leeway for the possibility of reasonable differences in the weighing of culpability. In enforcing federal due process limits, an appellate court does not sit as a replacement for the jury but only as a check on arbitrary awards." (Simon, supra, 35 Cal.4th at p. 1188.)

We recognize that we could remand to the trial court to reassess the constitutionally allowed maximum award. (Simon, supra, 35 Cal.4th at p. 1187.) But given the time-sensitive nature of this case "we believe the better course is for this court itself to determine the maximum punitive damages award that satisfies the constraints of due process and to order the judgment reduced accordingly," without the need for a remittitur. (Ibid.)

D. Johnson Was Properly Awarded Costs.

The parties stipulated below to a costs award to Johnson of $519,772.18, and Monsanto separately appealed from that order in A155940. It argues that if the court reverses the judgment or remands for a new trial, the court should also vacate the costs award. Although we have concluded that a reduction in the damages awarded is appropriate, we do not otherwise reverse the judgment. It follows that the award of costs stands.

84

III.

DISPOSITION

In A155940, the judgment as to Johnson's future noneconomic compensatory damages is reversed. The jury's future noneconomic compensatory damages award is reduced to $4 million, which results in a total reduced award of $10,253,209.32 in compensatory damages. The judgment is further modified to reduce the award of punitive damages to $10,253,209.32.

In A156706, the order awarding costs is affirmed.

Each side shall bear its own costs on appeal.

85

_____

Humes, P.J.

WE CONCUR:

_____

Banke, J.

_____

Sanchez, J.

Johnson v. Monsanto Company A155940 & A156706

86

Trial Court: The Superior Court of the City and County of San Francisco

Trial Judge: Hon. Suzanne R. Bolanos

Counsel for Plaintiff and Respondent:

The Miller Firm, LLC Michael J. Miller, Curtis G. Hoke, Jeffrey A. Travers;

Baum, Hedlund, Aristei & Goldman, P.C.; R. Brent Wisner, Pedram Esfandiary;

Audet Partners LLP, Mark E. Burton

Public Justice, P.C., Karla Gilbride as Amicus Curiae on behalf of Plaintiff and Respondent

Counsel for Defendant and Appellant:

Horvitz & Levy LLP; David M. Axelrad, Jason R. Litt, Dean A. Bochner

Bryan Cave Leighton Paisner LLP; K. Lee Marshall

California Farm Bureau Federation, Karie Fisher as Amicus Curiae on behalf of Defendant and Appellant

The Civil Justice Association of California; Fred J. Hiestand, Kendall Brill & Kelly LLP, Laura W. Brill, Nicholas F. Daum, Sharon S. Song for Genentech, Inc., as Amicus Curiae on behalf of Defendant and Appellant

Cole Pedroza LLP; Curtis A. Cole, Cassidy C. Davenport, Scott M. Klausner for California Medical Association, California Dental Association, and California Hospital Association, as Amicus Curiae on behalf of Defendant and Appellant

Johnson v. Monsanto Company A155940 & A156706